

**839 NUMARALI İŞKODRA EYALETİ AYNİYAT DEFTERİ'NİN
TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ**

Yücel KAYA

Yüksek Lisans Tezi

Tarih Anabilim Dalı

Doç. Dr. İbrahim ÖZGÜL

AĞRI-2023

T.C.
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

839 NUMARALI İŞKODRA EYALETİ AYNİYAT DEFTERİ'NİN
TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Yücel KAYA

Yüksek Lisans Tezi

TEZ YÖNETİCİSİ:

Doç. Dr. İbrahim ÖZGÜL

AĞRI- 2023

**839 Numaralı İşkodra Eyâleti Ayniyat Defteri'nin Transkripsiyonu Ve
Değerlendirilmesi**

Doç. Dr. İbrahim ÖZGÜL danışmanlığında, Yücel KAYA tarafından hazırlanan bu çalışma, .../.../... târihinde aşağıdaki jüri tarafından Tarih Anabilim Dalı Yeniçağ Bilim Dalında yüksek lisans tezi olarak **oybirliği / oy çokluğu (.../...)** ile kabûl edilmiştir.

Başkan :

İmza :

Üye :

İmza :

Üye :

İmza :

Yukarıdaki sonuç;

Enstitü Yönetim Kurulu .../.../... târih ve /nolu karârı ile onaylanmıştır.

Prof. Dr. İbrahim HAN
Enstitü Müdürü

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaklardan yapılan bildiriş, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak olarak kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kânunundaki hükümlere tâbi'dir.

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ'NE

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Lisansüstü Eğitim- Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğım “**839 Numaralı İşkodra Eyaleti Ayniyat Defteri’nin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi**” adlı tezin tamâmen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım. Lisansüstü Eğitim- Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

Δ Tezimin tamâmı her yerden erişime açılabilir.

Δ Tezim sadece Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

Δ Tezimin yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamâmı her yerden erişime açılabilir.

Yücel KAYA

2023

İÇİNDEKİLER

TEZ KABUL VE ONAY FORMU	ii
TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI.....	iii
İÇİNDEKİLER	iv
ÖZET.....	vi
ABSTRACT	vii
KISALTMALAR	viii
ÖNSÖZ.....	ix
GİRİŞ	1
1. Osmanlılar Döneminde Arnavutluk ve İşkodra.....	1
2. Kapsam, Sınırlılıklar ve Kaynak Değerlendirilmesi.....	4
3. Araştırma Yöntemi	5

BİRİNCİ BÖLÜM

1.OSMANLI ARŞİVCİLİĞİ, İŞKODRA EYÂLETİ VE 839 NUMARALI İŞKODRA AYNİYAT DEFTERİ.....	7
1.1. Osmanlı Arşivciliği	7
1.2. Rumeli Eyaleti ve İşkodra.....	9
1.2.1. İşkodra'nın İdari Yapısı ve Sınırları.....	10
1.3. 839 Numaralı İşkodra Ayniyat Defteri	16
1.3.1. Defterin Fiziki Özellikleri	17
1.3.2. Defterin Dil ve Tezkirelerin Diplomatik Özellikleri	18
1.3.3. Defterin Muhtevası	20

İKİNCİ BÖLÜM

2. 839 NUMARALI İŞKODRA AYNİYAT DEFTERİ DEFTERİ'NİN ÖZETİ VE TRANSKRİPSİYONU	21
2.1. 839 Numaralı İşkodra Ayniyat Defteri'nin Özeti	21
2.2. 839 Numaralı İşkodra Ayniyat Defteri'nin Transkripsiyonu.....	59

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	146
KAYNAKÇA	149
EKLER.....	153
ÖZGEÇMİŞ.....	157

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

839 NUMARALI İŞKODRA EYÂLETİ AYNİYAT DEFTERİ'NİN TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Yücel KAYA

Tez Danışmanı: Doç.Dr. İbrahim ÖZGÜL

2023, ss. 167

XIV. yüzyılın başlarında kurulan ve uzun yıllar dünya siyasetinde önemli bir rol oynayan Osmanlı Devleti gerek merkezde gerekse taşrada resmî ve özel yazışmalar olmak üzere bütün bürokratik yazışmalarını kayıt altına almıştır. Bu kayıtlar belge ve defter biçiminde tasnif edilmiştir. Osmanlı Devleti'nde XIX. yüzyıldan itibaren tutulmaya başlanan Ayniyat defterleri bu tarz kayıtlardan bir tanesidir. Ayniyat defterleri; sadareten vilâyet, nezâret ve diğer resmî makâmlara yazılan tezkirelerden oluşmaktadır. Bâbîâlî Evrâk Odası Defterleri fonu altında tasnif edilen bu defterler M. 1812-1912 (H. 1227- 1330) târihleri arasında tutulmuş ve Osmanlı Arşivi'nde BEO.AYN.d fon koduyla kayıtlı toplam 1875 adet defter mevcuttur.

Bu çalışmada, Osmanlı Arşivi'nde Bâbîâlî Evrâk Odası Ayniyat Defterleri kataloğunda yer alan 839 numaralı İşkodra Vilâyeti'ne ait 29 Kasım 1876 târihli (H. 12 Zilkade 1293) ayniyat defterinin transkripsiyon ve değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu analiz neticesinde Osmanlı Devleti'nde XIX. yüzyılın sonlarında İşkodra Sancağı'nın idari yapısı içindeki görevlileri, ekonomik duruma dair bilgi veren bazı hükümler yanı sıra, sosyal alanda cinayet ve hırsızlık gibi suçlar, siyasal ve askeri konularında bazı önemli malumatlar verilmektedir. Yine bu defterde döneme ait Osmanlı hukuk sistemini, ceza hukukunun bazı maddelerini ve Osmanlı adalet anlayışını ortaya koyan hükümler de vardır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, İşkodra Vilâyeti, XIX. yüzyıl, Ayniyat defteri, sosyo-ekonomik tarih

ABSTRACT

POST MASTER'S THESIS

Yücel KAYA

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr. İbrahim ÖZGÜL

2023, Page 167

TRANSCRIPTION AND EVALUATION OF İŞKODRA AYNİYAT REGISTER NUMBERED 839

The ottomon Empire, which was founded at the beginnig of the XIV. Century, ployedsuch on importent role in World politics for mony yeors, both in the centre and the countryside. These records are classified in the form of documents or notebooks. The Ayniyet's books/(regis ters)/which hove been kept since 19th century, are one of those records. The Ayniyet's boks consiet of; biographies whidn are written from prime minister to governorship, ministry cnd other authorities. It hos been clesified under the fund of Babial fund's Document Room books. These notebooks were kept between 1812-1912 (Hijri 1227-1330) in the ottomen Archives; with the code of BEO.AYN.d, there are 1875 notebooks registered.

In this study, the trascription and evalvotion of the Ayniyet's book, which dated 29 Novenber 1876, (H. 12 zilkode 1293) belongins to İşkodra Sanjak, numbered 839 which is in the Sublime document's chamber property books cotolog in the ottomon Archives was performed. As a result of this anolysis; in the ottomon Empire at the end of the 19 th century, the Sanjok of shkodra (ışkordi); importend informotion hos been revealed on/about admini, trottive, economic, sociol, politirol, end military issues.

Key Words: Ottoman Empire, İşkodra, 19 th century, Ayniyet book, socia economic history

KISALTMALAR

BEO	: Bab-1 Ali Evrâk Odası
BEO.AYN	: Bab-1 Ali Evrâk Odası Ayniyat Defterleri
BOA	: Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi
C	: Cilt
C	: Cemaziye'l-ahîr
Ca	: Cemaziye'l-evvel
DİA	: Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
H.	: Hicri
Hk.	: Hüküm
L	: Şevvâl
M	: Muharrem
M.	: Miladi
N	: Ramazân
R	: Rebiü'l-ahîr
Ra	: Rebiü'l-evvel
S	: Sayı
S	: Safer
s.	: sayfa
ss.	: sayfa sayısı
Ş	: Şaban
TDV	: Türkiye Diyanet Vakfı
Z	: Zilhicce
Za	: Zilkade

ÖNSÖZ

Osmanlı Devleti, XIV. yüzyılın başlarında Bizans İmparatorluğu sınırında kurulmuş ve İslam dininin gereklerine uyarak gaza ve cihat politikasıyla fetihler gerçekleştirmek suretiyle kısa sürede topraklarını genişleterek büyük bir imparatorluğa dönüşmüştür. Bir yandan sınırları genişleyen Osmanlı Devleti, birçok alanda sistemli kurum ve kuruluşlarla devletin idâresini gerçekleştirmeye çalışmıştır. Osmanlılar, yaptığı bütün askeri işlerin yanı sıra her yazışmasını kayıt altına aldığı için büyük bir arşivi de miras bırakmıştır. Kuruluş devrinden son yıllara kadar farklı birçok teşkilat ve bunlara bağlı yazışmaların yürütüldüğü defterler mevcuttur. Bu defterlerin bugün var olması Osmanlı tarihine büyük bir ışık tutmaktadır.

Balkan coğrafyasında bulunan İşkodra vilayetinin ve bu vilayete bağlı sancak, kaza ve diğer alt birimler hakkında idari, askeri, ekonomik ve sosyal tarihine dair önemli bilgiler veren İşkodra Ayniyat Defterleri Osmanlı arşiv geleneğinin mühim mirası arasında yer almaktadır. Bu defterlerden biri de, Osmanlı Arşivinde BEOAYN.d... koduyla kayıtlı 839 numaralı Ayniyat Defteridir. Bu çalışmada, bu defterin transkripsiyonu ve değerlendirilmesi yapılmıştır.

Bu tez çalışması, toplam bir giriş ve iki bölümden müteşekkildir. Çalışmanın giriş kısmında, Arnavutluk ve İşkodra'nın Osmanlı Devleti tarafından fethi, tez çalışmasının amacı, sınırlılık ve kapsamı, tezin araştırma yöntemi, kaynak değerlendirmesi ve ayniyat defterleri hakkında bilgi verilmiştir.

Birinci bölümünde Osmanlı arşivciliği, İşkodra Eyâleti, eyaletin idari yapısı ve kazaları hakkında malumat verilmiştir. Daha sonra ise Osmanlı Arşivinde yer alan 839 numaralı İşkodra Eyaleti'ne ait Ayniyat Defteri başlığı altında, defterin fiziki özellikleri, dil özellikleri ve söz konusu defterin muhtevası ele alınmıştır.

Tezin ikinci ve son bölümünde ise 839 numaralı defterdeki hükümlerin özeti ve defterde yer alan hükümlerin transkripsiyonu yapılmıştır. Bu bölümden sonra ise tezin genel bir sonucu yazılarak değerlendirilmesi yapılmıştır.

Bu çalışmanın başından sonuna kadar her türlü maddi ve manevi desteğini esirgemeyen danışman hocam Doç. Dr. İbrahim ÖZGÜL'e müteşekkirim. Tezin

incelenmesinde ve düzeltilmesinde kıymetli vakitlerini ayırarak yönlendirmeleriyle yol gösteren Doç. Dr. Eyüp KUL'a ve Doç. Dr. Hakan KAYA'ya da teşekkür ederim. Ayrıca bu çalışma sırasında sabır ve anlayışlarıyla bana manevi desteklerinden dolayı aileme, eşime, çocuklarıma ve yakın çevreme de teşekkürü borç bilirim.

Yücel KAYA

AĞRI-2023

GİRİŞ

1. Osmanlılar Döneminde Arnavutluk ve İşkodra

Adriyatik kıyısında bulunan ve İskenderiye ismiyle de adlandırılan İşkodra şehrinin tarihi milattan önce 604 yılına kadar gitmektedir. Bu açıdan Arnavutluk'un en eski yerleşim birimlerinden biri olarak günümüze kadar varlığını korumaktadır. Bu şehir günümüzde aynı zamanda ülkenin kuzey kesiminde yer alan en önemli sanayi ve kültür merkezidir.¹

İşkodra Gölü ve Drina Nehri kıyısında yer alan İşkodra,² kuzeyinde Karadağ, doğusunda Kosova ve batısında ise Adriyatik Denizi ile sınırdır.³ Osmanlıların Arnavutluk'ta ilk faaliyetleri 1383 yılına dayandırılrsa da⁴, Arnavutluk ile Osmanlı Devleti'nin ilişkileri ilk olarak Yıldırım Beyazid (1389-1402) döneminde başlamıştır. Yıldırım Beyazid'in 1402 yılında Ankara savaşında Timur'a yenilmesinden sonra Arnavutluk bölgesini Venedikliler ele geçirmeye çalışmıştır. Ancak Arnavutluk'un tam olarak kontrol edilmesi amacıyla başlayan Osmanlı ve Venedikler rekabeti sonunda bölge 1415 yılındaki mücadele ile Osmanlı Devleti'ne katılmıştır. Osmanlı Devleti bölgede feodal ailelerin reislerine yönetimi vermiş, ayrıca bölgede şehir yönetiminde görev almak üzere kadı ve subaşı merkezden atamıştır.⁵ Osmanlı Devleti'nin Arnavutluk'taki hâkimiyeti Sultan II. Murad zamanında daha kapsamlı bir hale gelmiş ve bölgenin kontrolü sağlanmıştır.⁶ Nitekim Osmanlı Arşivi'nde yer

¹Jülide Akyüz, *İşkodra (İskenderiye) Sancağı*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 1998, s. 1. Ayrıca Osmanlı'dan önce İşkodra için bk. Gizem Kaytan, *Balkan Savaşları'nda İşkodra Müdafası*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne 2018, s. 8-9; Ali Bardhi, *Müfettiş Davut Boriçi'nin Günlüğünde (1870-1877 Eğitim), İşkodra Vilayeti'nde Eğitim*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2009, s. 14-19; Ahmet Atilla Can Akarcalı, *II. Abdülhamid Döneminde İşkodra Vilayeti'nde Eğitim ve Eğitim Kurumları (1876-1909)*, (Yüksek Lisans Tezi) Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale 2018, s. 14-15.

² XIX. yüzyılda İşkodra Gölü ve Boyana Nehri hakkında siyasi, ekonomik ve uluslararası hukuku durumu hakkında detaylı bk. Yusuf Öztekin, *XIX. Yüzyılda İşkodra Gölü ve Boyana Nehri (Siyasi, Ekonomik ve Uluslararası Hukuki Durumu)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ordu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ordu 2014.

³ Ahmet Eyicil- Süleyman Kekil, "1830- 1835 İşkodra İsyanının Rumeli'ye Etkisi", *BELLEK Uluslararası Tarih ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, C 3, S 2, s. 162.

⁴ Namık Sinan Turan, "Seyahatname'den Yansıdığı Biçimiyle 17. Yüzyıl Arnavutluk Şehirlerinde Kimlik Kültür ve Toplumsal Yapılar", *Sosyoloji Konferansları*, no. 51, (2015), s. 85.

⁵ Mustafa Bilge, "Arnavutluk", *DİA*, C 3, TDV Yay., İstanbul 1991, s. 383-390.

⁶ Bilgehan Pamuk, "XV. Yüzyılda Osmanlı Devleti- Arnavutluk İlişkileri", *Yeni Türkiye* 66, Ankara 2015, s. 660.

alan en eski defterler Arnavutluk bölgesine aittir. 1430-31 yıllarında tutulmuş Premadi, Görice ve havalisi defteri yanı sıra 1466-67 tarihine ait Debre ve havalisi defteri ile birlikte Halil İnalıcık tarafından yayınlanan H.835 tarihli Sûret-i Defter-i Sancak-i Arvanid defteri bu bölgeye ait en eski arşiv kaynakları arasındadır. Bu da, Osmanlı Devleti'nin 1430'lardan önce Arnavutluk bölgesinde kesin bir hâkimiyet kurduğunu ve burada idari bir teşkilatın var olduğunu göstermektedir.⁷ Osmanlılar, ekonomik olarak sahip olduğu topraklara timar sistemi uygulanarak ziraat arazilerini devlete bağlamıştır.⁸ Henüz daha İşkodra'nın elde edilemediği 1466 yılına kadar Arnavutluk, Arvanid-ili olarak kayıtlara yansımış olup Ergirikasrı, Klisura, Kanina, Belgrad (Berat), Timorince, İskarapar, Pavlo-Kurtik, Kartalos ve Akçahisar bu sancağa bağlı olarak yazılmıştır.⁹

İşkodra, Osmanlı idâresinde ilk dönemlerinde önemli bir sancak merkezi ve kale şehriydi. Daha sonra nüfusu 40.000'e kadar yükselen bir ticâret merkezi olarak Balkan coğrafyasının batısındaki şehirlerarasındaki yerini aldı.¹⁰ İşkodra Sancağı'nın da içerisinde olduğu Arnavutluk'un fethi 1478'de Akçahisar, Drivasto, Leş ve Jabyak¹¹ yanı sıra uzun bir kuşatmadan sonra 1479 târihinde fethedilen İşkodra şehri ile birlikte tamamlanmıştır.¹² Fetihden sonra İşkodra sancak olarak teşkilatlanmış ve Rumeli Beylerbeyliği'ne bağlanmıştır.¹³ Rumeli Eyalet'nin batı kısmında önemli bir noktada yer alan bu sancak, merkeze uzak olması nedeniyle “*serhadd-i İslamiye*” olarak adlandırılmıştır. Bu özelliği dolayısıyla bölge Osmanlı askeri görevlileri tarafından uzun yıllar boyunca önemsenmiş, bir sınır karakolu niteliği taşıyarak çok

⁷ Halil İnalıcık, *Hicri 835 Tarihli Sûret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, baskı 2, Ankara 1987.

⁸ Bölgede timar uygulamasının usul ve esasları hakkında bk: İnalıcık, *Hicri 835 Tarihli Sûret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, s.XII-33.

⁹ Bilge, “Arnavutluk”, s. 383-390.

¹⁰ Machiel Kiel, “İşkodra”, *DİA*, C 23, TDV Yay., İstanbul 2001, s. 433. İşkodra ilinin coğrafi özellikleri; coğrafi yapısı, ekonomik yapısı, iklimi, zoocoğrafya, nüfus ve coğrafyası hakkında bk. Ervis Molla, *İşkodra Kültür Coğrafyası*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale 2019, s. 15-55. Ayrıca dil ve din hakkında bk. Leonard Truçi, *Arnavutluk'ta Din Eğitimi ve İşkodra Mesiresi Örneği*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa 2019, s. 6-75.

¹¹ Turan, “Seyahatname'den Yansıdığı Biçimiyle 17. Yüzyıl Arnavutluk Şehirlerinde Kimlik Kültür ve Toplumsal Yapılar”, s. 85.

¹² Akyüz, *İşkodra (İskenderiye) Sancağı*, s. 12.

¹³ Mehmet İnbaşı, “XVIII. yüzyılın İkinci Yarısında Rumeli Eyaleti ve İdarecileri” *Osmanlı'da Yönetim ve Savaş*, Mahya Yay., İstanbul 2007, s.118; Mustafa Gençoğlu, “İşkodra Vilayeti'nin İdari Taksimatı ve Yapısı (1867/1868-1908)” *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C 13, S 3, (Eylül 2015), s. 260.

fazla sayıda kale ve palanka ile güçlendirilmiştir. Çevresindeki kale ve palankaların idaresi de İskenderiye Kalesi'nden yapılmıştır.¹⁴

1490-91 tarihli Cizye defterine göre Rumeli Eyâleti'ne bağlı 26 sancaktan biri olan İşkodra Sancağı; 1521-22 târihli vilâyet ve sancak isimlerinin bulunduğu defterde ise Rumeli Beylerbeyliği'ne bağlı 33 sancaktan biri olarak kayıtlara geçmiştir. Daha sonraki dönemlerde Rumeli Beylerbeyliği'ne bağlı sancak sayılarında, artış veya azalışlar olmasına rağmen İşkodra Sancağı her zaman önemini korumaya devam etmiştir.¹⁵

Bununla birlikte XVIII. yüzyılda Osmanlı merkezi etkinliğinin azalmasının etkisi ile taşrada bulunan yerli idareciler daha da ön plana çıkarak bölgesel güç kurmuşlar ve taşra ile merkez arasındaki irtibat giderek zayıflamıştır. Mesela bu dönemde İşkodra'da da yerel bazı aileler de ortaya çıkmış olup bunların başında İşkodra'da güçlenen Buşatlı Mehmed Bey bulunmaktadır. Bölgede yani Kuzey Arnavutluk'da Buşatlı ailesinin artan etkinliği, bu üyelerinin Venedik ve Macarlarla siyasi ilişkiler kurmasına neden olmuştur.¹⁶ Öyle anlaşıyor ki, XVIII. yüzyılın ortalarında başlayan bu durum ancak Sadrazam Reşid Pâşâ'nın 1832'de İşkodra'yı tekrar tahakküm altına alıp yerli valiler dönemini sona erdirene kadar devam etmiştir.¹⁷ Ancak bu hâkimiyetin üzerinden çok geçmeden Arnavutluk ve çevresinde Fransız İhtilali'nin etkisiyle yayılan milliyetçilik akımı ile birlikte bölgesel isyanlar başlamıştır. 1881 yılıyla birlikte gelişen bu isyanlar başında Prizren Birliği adındaki bir yapılanma mevcuttur. Osmanlı Devleti isyanı bastırmış ve isyanda etkin olan gurupları yakalatıp hapis ve sürgün cezası vermiştir. Bu girişimler sürgündeki Prizren Birliği üyelerinin Arnavutluk'un bağımsızlığı bütün dünyaya tanıtımları için büyük bir fırsata dönüştürüldü. Osmanlıların bu birliği dağıtmasından sonra 1902 yılına kadar isyanlar sona ermiştir. Fakat Arnavutluk bu süreçte kültürel ve edebi yapılanma içine girdiği gibi bu çabaları dış güçlerin desteklediği faaliyetlere dönüşmüştür. Özellikle İtalya ve Avusturya, Arnavutluk bölgesinde okullar açmaya başlamıştır. Özellikle II.

¹⁴ Eyüp Kul, "İskenderiye ve Avlonya Sancağı'nda Alınan Askeri Tedbirler (1705-1710)" *Sosyal ve Liberal Bilimlerde Yeni Yönelimler*, (editörler: Hasan Babacan vd.) Bizim Büro Matbaa, C 3, Ankara 2016, s. 902.

¹⁵ Gençoğlu, "İşkodra Vilayeti'nin İdari Taksimatı ve Yapısı (1867/1868-1908)" s. 260-262.

¹⁶ İlkay Erken, *İşkodra Vilayeti'nin İdari ve Sosyal Yapısı (1876-1912)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun 2014, s. 13-14.

¹⁷ Erken, *İşkodra Vilayeti'nin İdari ve Sosyal Yapısı (1876-1912)*, s. 14.

Meşrutiyetin ilanından sonra Arnavutların temel istekleri İstanbul'da karşılık bulamamış, İttihatçılar da Arnavut bölgesinde ortaya çıkan milliyetçilik akımına Müslüman olan Arnavutların katılmayarak merkezi hükümetin yanında yer alacaklarını düşünmüşlerdir. Ancak bu düşüncenin doğru olmadığı 1909 yılında çıkan isyana, Müslüman Arnavutların da destek vermesinden anlaşılmaktadır. Ayrıca, Sultan II. Abdülhamid'in tahtan indirilmesi de İttihatçılar ile olan görüş ayrılıklarını derinden etkilemiş bundan sonra Osmanlı Devleti ile ilişkilerin devam edemeyeceği görüşü kesinleşmiştir. 1910 yılıyla birlikte başlayan isyanlarda Osmanlı Devleti çeşitli dönemlerde isyanı bastırmaya çalışmışsa da dağlık bölgelerdeki isyancılara ulaşamamıştır. Neticede Arnavutluk, 1912 yılında bağımsızlığını elde etmiştir.¹⁸

2.Kapsam, Sınırlılıklar ve Kaynak Değerlendirilmesi

Bu tez çalışmasında, Osmanlı İmparatorluğu'nun merkeziyle eyâletleri arasındaki yazışmalar, İşkodra Vilayeti özelinde Balkan coğrafyasındaki şehirler ele alınmıştır. Bu sayede Osmanlı müesseselerinin ve bürokrasisinin işleyişi hakkında ayrıntılı bilgiler elde edilmiştir. Ayniyat defterlerinin içeriğine bakıldığında daha çok amme, hukuk, kişisel davâlar, resmî kurumlar arasında yaşanan anlaşmazlıklar, halkın idari birimlere yaptığı şikâyet dilekçelerinin değerlendirilmesi gibi konular bulunduğu için bu tez çalışmasıyla Osmanlı Devleti'nin XIX. yüzyılın ikinci yarısındaki durumu İşkodra özelinde ele alınmıştır. Bu defterde daha çok adli, idari, sosyal ve mali konular ile ilgili hükümlerin yer aldığı görülmektedir. Bunların dışında tüzük ve yönetmelikleri de barındırdığı için Osmanlı hukuku ve ceza hukukuna ait ilgili maddelerde ortaya konularak Osmanlı Devleti'nin Balkanlardaki adalet anlayışı ortaya konulmuştur. Netice itibarıyla bu çalışmada, merkezden İşkodra Eyâleti'ne doğrudan yapılan yazışmalar ele alınarak dönemin sosyo kültürel değerleri, siyasal, idari ve adli gibi birçok konu hakkında malûmat elde edilmiştir.

Bu çalışmanın kapsamı Osmanlı Devleti'nde XIX. yüzyılın ikinci yarısında Balkan coğrafyasında yer alan İşkodra Vilayeti'ne ait ayniyat defterinin transkripsiyonu ile sınırlı tutulmuştur. Bölgede devlete ait müesseselerin ve bürokrasinin nasıl işlediği ve sosyal hayatın nasıl ilerlediği hakkında bilgi elde edilerek

¹⁸ Mithat Aydın, "Arnavutluğun Osmanlı Devleti'nden Kopuşu Sorunu (1912-1913)", *Belgi Dergisi*, C 2, S 17, 2019, s. 1094-1128.

bölgesel bir çalışma ortaya konulmuştur. Genelde eyâletlerin durumu özelde ise İşkodra Eyâleti'nin durumu hakkında bir çalışma yapılarak Osmanlı Devleti'nde eyâletlerin durumu ve merkezi yönetimin kendilerine karşı tavrının ne olduğu ve doğrudan merkezle taşra yönetimlerinin arasında yapılan yazışmalarla ortaya konulmuştur. Böylece, Osmanlı Devleti'nin özellikle Tanzimat'tan sonra çok önemli olan taşra yönetimlerinin nasıl yürütüldüğü hakkında genel bilgiler ve târihsel süreç içerisindeki durumlarını müstakil bir eserde sunulması hedeflenmiştir.

Bu çalışmada, ilk olarak Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi'ndeki ayniyat defterlerinden ve Osmanlı lügatlerinden faydalanılmıştır. Ayrıca Ayniyat defterleri ile ilgili daha önce yapılmış çalışmalarından yararlanılmış, internet ve kütüphanelerdeki kaynaklarından istifade edilmiştir. Ancak bu çalışmanın en önemli kaynağı arşivde yer alan İşkodra'ya ait 839 numaralı defterdir. Bu defter ile Osmanlı Devleti'nin yüzyıllarca idaresi altında tuttuğu İşkodra Eyaleti'nin siyasi, sosyal, kültürel, ekonomik ve dîni tarihi hakkında günümüzde döneme dair önemli malumat elde edilmektedir.

3.Araştırma Yöntemi

Bu tez çalışması yapılırken izlenen yöntem, konunun hangi tarihleri kapsadığını belirleyerek konu ve incelenen bölge hakkında bazı bilgilerin sunulması ile sürdürülmüştür. Bu çalışmada, belli bir tarih içinde meydana gelmiş olayların dokümanlara dayalı olarak çalışılmasını gerektiren tarihsel araştırma deseni ile çalışıldı. Böylelikle konunun kapsam alanı olan M. 1866-1877 (H. 1283-1294) seneleri tarihsel araştırma deseni ile araştırıldı. Bölge ile ilgili söz konusu ayniyat defteri temin edildi. Çalışma nitel araştırma yöntemi ile ele alınara transkripsiyon yapıldı. Transkripsiyon yapılırken transkripsiyon alfabesi dikkate alınmıştır. Osmanlı Devleti Arap alfabesini kullanmıştır. Dolayısıyla incelenen alfabede bazı harflerin karşılığı mevcut değildir. Bu yüzden Latince'ye aktarılırken Arap alfabesi'nde olupta Latin alfabesi'nde olmayan “ayn harfi ع” transkripsiyon alfabesinde yer alan ‘ işaretleriyle gösterilmiştir. Yine Arap alfabesinde yer alan “hemze ء” harfi de ‘ işaretleriyle gösterilmiştir. Ayrıca Arap alfabesinde yer alan bazı uzatma harflerinde Latinceye aktarılırken şapkalı harfler (â-î-û) kullanılmıştır. Tarihlerin kısaltması (örneğin, 83 yılı için) verilen yerlerde köşeli parantez içerisinde (örneğin, [12]83 yılı şeklinde) tam hali

yazılarak belirtilmiştir. Transkripsiyon yapılırken okunmayan bazı kelimeler parantez içinde üç nokta (...) şeklinde verilmiştir. Defterde yer alan ve kesin olmayan bazı yer ve özel isimlerin yanına da parantez içinde soru işareti (?) ile gösterilmiştir. Transkripsiyon esnasında kelimelerin bulunması ve doğru yazılması için Şemseddin Sami'nin Kamûs-ı Türkî, Ferit Devellioğlu'nun Lûgat'ı ve bazı çevrimiçi sözlükler (Kubbealtı Lugati gibi) kullanılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.OSMANLI ARŞİVCİLİĞİ, İŞKODRA EYÂLETİ VE 839 NUMARALI İŞKODRA AYNİYAT DEFTERİ

1.1. Osmanlı Arşivciliği

Bütün milletler kendi geçmişine ait tarihi bir mirasa sahiptir. Bu mirasın içerisinde arşivler, kütüphaneler ve eski eserler gibi kültür varlıkları önemli bir bölüm teşkil etmektedir. Bu miras millet olabilme bilincini ortaya koymaktadır. Arşivler, bir devletin ve fertlerin haklarını uluslararası ilişkileri belgeleyip muhafaza eder. Bu amaçla arşivlerin en büyük amaçlarından birisi de çeşitli bilimlere başlangıç ve ana kaynak olma özelliğine sahip olmasıdır. Bu arşivler sayesinde bir konunun aydınlatılması ve ortaya çıkarılması gibi hususlar önemli bir durum haline gelmektedir.¹⁹

Osmanlı Devleti'nde has, zeamet, timar, mülk ve vakıf gibi arazi çeşitlerini tayin ve tescil eden bütün defterlerin saklandığı ve bu defterlerle ilgili günlük işlemlerin yapıldığı bir kurum olan Defterhâne, kaynaklarda Defterhâne-i Âmire, defter-i vilâyet, defter-i hâkânî, defter-i dergâh-ı âlî isimleriyle geçmektedir.²⁰ Osmanlı Devleti'nin ilk dönemlerine ait çok fazla bilgi mevcut değildir. Bu nedenle Osmanlı Arşivciliği de geç dönemde başladığını da söylemek mümkündür. Osmanlı Devleti'nin günümüzde daha iyi anlaşılması ancak sahip olduğu ve defterhâne sakladığı defterlere ve vesikalara sahip olmasına dayanır. Osmanlı Devleti'nde bu defter ve belgelere olası bir zararın gelmemesi için önlem alınırdı. Devletin arşiv kayıtlarına ihtiyaç duyulması halinde Hazîne-i Evrâk'tan hususi izin istenirdi. Daha sonra işi biten defter veya belge yeniden yerine konularak muhâfaza edilirdi.²¹

Diğer Türk ve İslam Devletleri gibi Osmanlı Devleti de müesseseseleşmiş ve teşkilatını kurmuştur. Bu amaçla defterdarlık müessesini teşkil etmiştir. Mali teşkilata

¹⁹ *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yay., İskender Türe- Salim Kaynar (Yay. haz.), İstanbul 2017, s. 1.

²⁰ Erhan Afyoncu, "Defterhane", *DİA*, C 9, TDV Yay., İstanbul 1994, s. 100.

²¹ İbrahim Baş, "Osmanlı'dan Günümüze Türkiye'de Arşivlerin Oluşumu ve Türk Arşivlerinde Araştırma Hizmetleri", *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, S 64, (Bahar) 2019, s. 41.

bağlı olarak kendinde önceki devletlerin tesirinde kurulan Osmanlı defter tutma geleneği sayesinde günümüze binlerce defter ve belge ulaşmıştır.²²

Osmanlı resmî terminolojisinde Bab-ı Defteri olarak da anılan defterdarlık kurumu ne zaman kurulduğu kesin değildir. Fatih Sultan Mehmed Kânunnâmesi'nde başdefterdar tâbirinin bulunması o dönemde birden fazla defterdarlığın teşkil edildiğinin göstergesidir.²³ XVI. yüzyıl başlarında defterhane ile ilgili bilgiler artmıştır. Bu dönemde yapılan seferlere defterhaneden yedi veya sekiz kâtip katılmaktaydı. Seferlere katılanların yanı sıra merkezde de birçok kâtibin bulunması defterhanenin bu dönemde önemli bir müessese haline geldiğini göstermektedir.²⁴ Bu dönemde Kânunî Sultan Süleymân döneminde “Şıkk-ı Sâni” defterdarlığının kurulmasıyla imparatorluk topraklarında defterdarlık sayısı artmıştır.²⁵

XVII. yüzyılda timar sisteminin bozulması ile birlikte devlet yapısındaki bazı değişim ve dönüşümler defterhanenin büyümesine yol açmıştır.²⁶ Daha sonraki aşamalarda muhtelif defterdarlıklarda kurulmuştur.

Defterdarlık kurumu 1841 târihinde yerini Mâliye Nezâreti'ne bırakmıştır.²⁷ Osmanlı Devleti'nde, Tanzîmat Fermânı ile teşkilatta olduğu gibi, yazışma tekniklerinde de büyük bir değişim ve modernleşme yaşanmıştır. Bu dönemde meclislerin ve sadaret kapısının ağırlık kazanmaya başlaması ile klasik dönemin kayıt sistemine ilaveten sadrazam emirlerine mahsûs “buyruldu” ve “Ayniyat Defterleri” teşekkül edilmiştir.²⁸ Nitekim bu defterler arasında olup bu tez çalışmasının konusunu teşkil eden 839 numaralı İşkodra ayniyat defteri de bulunmaktadır.

²² Nejat Göyünç, “Defter”, *DİA*, C 9, TDV Yay., İstanbul 1994, s. 88-89.

²³ Mübahat S. Kütükoğlu, “Defterdar”, *DİA*, C 9, TDV Yay., İstanbul 1994, s. 94-96.

²⁴ Afyoncu, “Defterhane”, s. 100.

²⁵ Kütükoğlu, “Defterdar”, s. 94-96.

²⁶ Erhan Afyoncu, *Osmanlı Devlet Teşkilatında Defterhane-i Amire (XVI-XVIII. Yüzyıllar)*, Türk Tarih Kurumu Yay., Ankara 2014, s. 8-9.

²⁷ Kütükoğlu, “Defterdar”, s. 94-96.

²⁸ Abdulkadir Babalık, *830 Numaralı Erzurum Ayniyat Defteri'nin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Erzurum 2020, s. 3.

1.2. Rumeli Eyaleti ve İşkodra

XV. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Rumeli Eyaleti, mirliva da denilen sancakbeyleri tarafından idare edilen ve daha küçük mülki, askeri ve idari bir birim olan sancaklara ayrıldı. Balkanlardaki fetihler arttıkça bu idari birimler olan sancakların sayısı da arttı. Artan bu fetih ve sancakların sayısına paralel olarak yeni eyaletler de kuruldu.²⁹ Nitekim İşkodra da 1479'da fethedildiği zaman, Osmanlılar tarafından Balkan³⁰ yarımadasına verilen isim de olan Rumeli Beylerbeyliği'ne bağlı bir sancak olarak teşkilatlandırıldı.³¹ Bu tarihten sonra Kuzey Arnavutluk'ta bir İşkodra (İskenderiye) sancağı teşkil edilmiştir ve Sırbistan'ın da bir kısmını içerisine almaktaydı.³² 1490-91 tarihli Cizye defterine göre Rumeli Eyaletine bağlı 26 sancaktan birisi de İşkodra Sancağı³³; XVI. yüzyılın başlarında İskenderiye, Podgorica, Bihor, İpek, Vulçitrin, Prizrin, Priştine, Novaberde ve Karadağ kazalarından oluşmaktaydı.³⁴ 1521-22 tarihli vilâyet ve sancak isimlerinin bulunduğu defterde ise İşkodra, Rumeli Beylerbeyliği'ne bağlı 33 sancaktan birisidir. Daha sonraki dönemlerde Rumeli Beylerbeyiliği'ne bağlı sancak sayılarında artış ve düşüşler olmasına rağmen İşkodra Sancağı her zaman önemini korumuştur.³⁵

Osmanlı Devleti'nde bir eyalet olarak teşkilatlandırılan Rumeli Eyaleti 1530 tarihinde bugün Türkiye'nin Trakya bölgesi, Makedonya, Arnavutluk, Kosova, Karadağ, Bosna-Hersek, Romanya, Moldova, Ukrayna'nın Karadeniz sahili, Bulgaristan'ın tamamı ve Yunanistan ana karası, Hırvatistan'ın Dalmaçya kıyıları, İstanköy, Rodos ve Midilli adaları, Sırbistan'ın Tuna ve Sava nehirlerinin güneyinde

²⁹ İnbaşı, "Avlonya Sancağı ve Yönetimi (1750-1800)", s. 136.

³⁰ Balkan ve Rumeli terimleri hakkında bk. Yücel Öztürk, "Osmanlı Balkanı: Tarihi Süreçte Rumeli Beylerbeyliği'nin Kuruluş ve Gelişimi" *Türk Tarihinde Balkanlar*, (editörler: Zeynep İskefiyeli vd.), Sakarya Üniversitesi, Balkan Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yay., Sakarya 2013, s. 226-230.

³¹ Osmanlı Devleti Balkan coğrafyasına büyük önem vermiştir. Zira Osmanlı Arşivi'nde yer alan en eski defterler Arnavutluk bölgesine aittir. 1430-31 yıllarında tutulmuş Premadi, Görice ve havalisi defteri yanı sıra 1466-67 tarihine ait Debre ve havalisi defteri ile birlikte Halil İnalıcık tarafından yayınlanan H.835 tarihli Sûret-i Defter-i Sancak-i Arvanid defteri bu bölgeye ait en eski kaynaklar arasındadır. Ayrıca bölgeye ait en eski diğer defterler içinde bk: İnalıcık, *Hicri 835 Tarihli Sûret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, s. XI.

³² İnalıcık, *Hicri 835 Tarihli Sûret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, s. XI.

³³ İnbaşı, "Avlonya Sancağı ve Yönetimi (1750-1800)", s. 135-136.

³⁴ İnalıcık, *Hicri 835 Tarihli Sûret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, s. XI.

³⁵ İşkodra Vilayeti'nin fethinden 1908 tarihine kadar geçirdiği idari dönüşümler için bk. Gençoğlu, "İşkodra Vilayeti'nin İdari Taksimatı ve Yapısı (1867/1868-1908)" s. 260-262.

kalan bölümünün tamamını kapsamaktaydı.³⁶ 1541 tarihinde Balkanlarda Budin Beylerbeyliği'nin kurulmasına kadar Rumeli Beylerbeyliği tek idari birimdi. Bu tarihten sonra Bosna Eyaleti'nde kurulunca Balkanlardaki idari birimler artarak devam etti.³⁷ Ancak XVII. yüzyılda Rumeli eyaletinin sancak sayılarında kayda değer bir artış ve değişim olmamıştır. Özellikle Osmanlı Devleti'nin Balkanlarda, bu yüzyılda ciddi bir fetih politikasının olmayışı, yeni toprak parçalarının feth edilmeyişi ve eyaletlerin doğal sınırlarına ulaşması nedeniyle yeni idari birimler kurulmamıştır.³⁸

XVIII. yüzyılda ise, Rumeli eyaletinin sancak sayılarında büyük bir azalmanın meydana geldiği görülmektedir. Bunun temel sebebi, özellikle 1683-1699 tarihleri arasında yaşanan Kutsal İttifak savaşları adı verilen uzun savaşların Osmanlı Devleti'nin aleyhine sonuçlanmış olmasıdır. Bu savaşlar esnasında özellikle Balkanlarda yaşanan önemli ve büyük toprak kayıpları nedeniyle birçok eyalet ve sancak şeklinde idari birim yok olmuştur.³⁹

XIX. yüzyılda Balkanların idari taksimatı birçok değişikliğe uğramıştır. Yeni düzendeki idari birim olarak Üsküp, Bosna, Yanya, Selanik vilayetleri teşkil edilmiştir. Klasik dönemdeki Rumeli Eyaleti'nin sınırları içerisinde ise İşkodra, Ohri, Kesriye sancakları kaldı. Ancak 1868 tarihinde yapılan yeni düzenlemede ise Rumeli Eyâleti, merkezi Manastır olarak, Kesriye, Ohri ve İşkodra sancaklarından müteşekkildi.⁴⁰ Fakat bu tarihten sonrada pekçok değişiklik yaşanmıştır. Zira 839 numaralı Ayniyat Defteri'nde İşkodra, vilayet olarak geçmiştir.

1.2.1. İşkodra'nın İdari Yapısı ve Sınırları

Osmanlı Devleti'nin taşradaki temel idari birimi sancaktı.⁴¹ Bu kelime Osmanlı Devleti'nin askeri bir devlet olduğunu göstermektedir. Sancağın büyüklüğü fetihteki

³⁶ *Rumeli Eyaleti (1514-1550)*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yay. Osmanlı Yer Adları: I (Yayına hazırlayanlar: Ahmet Özkılınç vd.), Ankara 2013, s. 2.

³⁷ Öztürk, "Osmanlı Balkanı: Tarihi Süreçte Rumeli Beylerbeyliği'nin Kuruluş ve Gelişimi", s. 251.

³⁸ İnbaşı, "Avlonya Sancağı ve Yönetimi (1750-1800)", s. 136.

³⁹ İnbaşı, "Avlonya Sancağı ve Yönetimi (1750-1800)", s. 137.

⁴⁰ Akyüz, *İşkodra (İskenderiye) Sancağı*, s. 14-17.

⁴¹ Sancak, bayrak ve bunun temsil ettiği askeri birlik ve idari bölge olarak uzun süre kullanılan bir terimdir. Sancak hakkında detaylı bilgi için bk. İlhan Şahin, "Sancak", *DİA*, C 36, TDV Yay., İstanbul 2009, s. 97-99.

durumuna, politik varlığına, yönetim bünyesine, coğrafi konumuna ve askeri stratejisine göre farklılık gösterirdi.⁴²

İşkodra, Fatih Sultan Mehmed döneminde 1479 tarihinde fethedilmesiyle birlikte Rumeli Eyaleti'ne bağlı bir sancak olarak teşkilatlandırıldı.⁴³ 1485 târihli Tapu Tahrir Defteri'ne göre İşkodra Sancağı sınırları içerisinde Altunili, Vulçitrın, Kranye, İzlarlık, Piperler, Bihor, İpek, Klemente, Priştine, Podgorica, Zabiyak, Tirgovişte, Dragos ve Plav nâhiyeleri vardı. Daha sonraki dönemlerdeki tahrirlerde ise İşkodra Sancağı'nın sınırları değişmiştir.⁴⁴ XVI. yüzyılın ilk yarısına ait İşkodra sancağına bağlı kaza ve nahiyeler Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: 1514-1550 tarihli İşkodra Sancağı'na ait Kaza ve Nahiyeler ⁴⁵			
İskenderiye Kazası	İpek Kazası	Karadağ Kazası	Podgorica Kazası
-Drim bölgesi -Zaboyana bölgesi	-Altunili nahiyesi -İzlarlık nahiyesi -Dolçe/Dolçi bölgesi	-Aşağı Gırbelan nahiyesi -Çerniçe nahiyesi -Gırbelan nahiyesi -Jupe/Jepa nahiyesi -Malonşik nahiyesi -Ploşeviçe Nahiyesi -Rika/Reka nahiyesi	-Kuçe bölgesi -Plav bölgesi -Büber/Biber bölgesi

Osmanlı Devleti'nde XVIII. yüzyılda merkezi etkinliğinin azalmasıyla taşrada bulunan yerli idareciler ön plana çıkarak bölgesel güç kurmuş ve taşra ile merkez arasındaki irtibat zayıf hale gelmiştir. Mesela bu dönemde İşkodra'da da bölgesel bazı aileler de ortaya çıkmıştır.⁴⁶ Bu yüzyılın başında mahalli aristokrat ailelerin iktidar mücadelesine sahne olan İşkodra, sırasıyla Beyoğulları ve Çavuşoğulları'nın hükmüne girmiştir.⁴⁷ Daha sonra aynı yüzyılda İşkodra'da Buşatlı Mehmet Bey entrikalar

⁴² Akyüz, *İşkodra (İskenderiye) Sancağı*, s. 17.

⁴³ Gençoğlu, "İşkodra Vilayeti'nin İdari Taksimatı ve Yapısı", s. 260.

⁴⁴ Akyüz, *İşkodra (İskenderiye) Sancağı*, s. 17-19.

⁴⁵ *Rumeli Eyaleti (1514-1550), Osmanlı Yer Adları: I*, s. 23.

⁴⁶ Erken, *İşkodra Vilayetinin İdari ve Sosyal Yapısı (1876-1912)*, s. 13-14.

⁴⁷ Gençoğlu, "İşkodra Vilayeti'nin İdari Taksimatı ve Yapısı", s. 260.

kurmuş ve bölgesel güç haline gelmiştir. Bu şekilde bölgede yani Kuzey Arnavutluk'da Buşatlı ailesi hâkimiyet kurmuş, Venedik ve Macarlarla siyasi ilişkiler dahi tesis etmiştir.⁴⁸ Buşatlı ailesi devletten aldığı imtiyazla babadan oğula geçen bir idari yapı kurarak, kısa süre içerisinde merkezi hükümete karşı koyacak kadar büyük bir güce erişmiştir.⁴⁹

Arnavutluk bölgesindeki isyan, mücadele, rekabet ve halkın ezdirilmesine sebep olan olaylardan birisi de kazalardaki müdürlük ve kaymakamlık makamlarının bölgede yaşayan eşraf, ayan ve ileri gelen kişilere verilmesidir. Tanzimat Fermanı öncesinde Anadolu'da da uygulanan bu tarz yönetim anlayışı Tanzimat'tan sonra da Arnavutluk bölgesinde devam etmiştir. Kaza müdürü ve kaymakamı olarak tayin edilen bir Arnavut ileri geleni, evlilik bağı yoluyla diğer kaza ve kaymakamları akrabalıklar kurulmuştur. Bu şekilde yöneticiler akrabalarını da yanlarına çekerek zaman içerisinde silahlı bir güç haline gelerek bölge halkı üzerinde baskı kurmuşlardır.⁵⁰

XVIII. yüzyılın ortalarında başlayan bu durum ancak Sadrazam Reşid Pâşâ'nın 1832'de İşkodra'yı tekrar tahakküm altına alıp yerli valiler dönemini sona erdiren kadar devam etmiştir.⁵¹

Sultan II. Mahmud'un devlet otoritesini sarsan taşradaki yapıları değiştiren reformlara girişmesiyle son bulan bu yerli valiler döneminden sonra taşrada askeri amaçlarla yeni eyaletler kurmuştur. Ancak yine de Tanzimat'ın başlarında İşkodra, İskenderiye adıyla Rumeli Eyaleti'ne bağlı ve mutasarrıf bir paşanın idaresinde yönetilen bir sancak (liva) konumundaydı. Fakat 1851 tarihinden sonra sancağın ismi İşkodra olarak değiştirilmiş olup İskenderiye ismi de merkez kazanın ismi olarak kalmıştır.⁵²

İşkodra Vilayeti'nin başında Tanzimat'tan sonraki teşkilat yapısında yer alan değişimlerde olduğu gibi, vilayetin başında vali, sancakta mutasarrıf, kazada

⁴⁸ Erken, *İşkodra Vilayeti'nin İdari ve Sosyal Yapısı (1876-1912)*, s. 13-14.

⁴⁹ Gençoğlu, "İşkodra Vilayeti'nin İdari Taksimatı ve Yapısı", s. 260.

⁵⁰ Mustafa Duru, "Osmanlı Arşiv Belgelerine Göre Arnavutluk'ta 1847 Toskalık İsyanı ve Osmanlı Devleti'nin Müdahalesi", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C 3, S. 69, 2020, s. 317.

⁵¹ Erken, *İşkodra Vilayeti'nin İdari ve Sosyal Yapısı (1876-1912)*, s. 14.

⁵² Gençoğlu, "İşkodra Vilayeti'nin İdari Taksimatı ve Yapısı", s. 261.

kaymakam, nahiyede müdür ve köyde muhtar bulunmaktaydı. Vilayette validen sonra protokolde en üst görevli olarak adliyeden sorumlu naib, mali işlere bakan defterdar ve genel sekreter konumunda bulunan mektubî vilayetin erkânını oluşturmaktaydı. Bunun yanı sıra vilayetin yönetimi, idari, adli, askeri, eğitim, asayiş, mali, haberleşme, orman, nüfus, ticari, ulaşım, vakıf, imar ve beledi işlerini yürütün birçok devlet dairesi ve alt şubelere ve komisyonlara bölünmek suretiyle teşkilatlandırılmıştı.⁵³

XIX. yüzyılda Rumeli idari açıdan birçok değişikliğe uğradığı malumdur. 1861 tarihinde İşkodra’da meydana gelen bazı olaylar sancağın statüsünü de etkilemiştir. Bu tarihte İşkodra mutasarrıfı olan Çerkez Abdi Paşa’nın istifasına neden olan bir ayaklanma yaşanmıştır. Olağanüstü yetkilerle bölgeye gönderilen Ahmed Cevded Paşa’nın gayreti ile sükûnet sağlanmış ve aynı zamanda Karadağlıların saldırıları da püskürtülmüştür.⁵⁴

1864 târihinde yeni vilayet düzenine geçişin ilk önemli adımını Fuad Paşa, Ahmed Cevded Paşa ve Midhad Paşa ortak bir çalışmayla Tuna Vilâyet Nizâm-nâmesi’ni yürürlüğe koydular. Bu nizâm-nâme ile eyâletler kaldırılarak yerine livalardan oluşan vilayet üniteleri kuruldu.⁵⁵ 1864 târihinde Rumeli Eyaleti’nin merkezi Manastır olmak üzere Kesriye, Ohri ve İşkodra bu eyalete bağlandı. 1864’de sonra ise 550 bin akçeden fazla haslarla tevcih edilen Bosna, Gelibolu, Niğbolu, Mora, Yanya, Adana ve Halep gibi sancaklarla birlikte İşkodra Sancağı’da beylerbeylik payesi aldı. Yani bu târihte Rumeli Eyâleti; Edirne, Selanik, Kosova, Yanya, Manastır ve İşkodra vilâyetlerine bölündü.⁵⁶

1868 yılındaki salnâmeye göre vilâyet olarak teşkilatlandırılan İşkodra, iki sancağa ayrılmış olup, bunlar İşkodra ve Zadrime adlarını taşımaktaydı. İşkodra Sancağı’nın kazâları ise İşkodra merkez kazası, Ülgün (Tuz), Podgorica, Maa Akova, İşpozi, Bar, Kavaye, Draç Kavaye ve Mirdita kazalarından; Zadrime Sancağı ise merkez sancak statüsünde Zadrime olmak üzere, Leş, Akçahisar, Puka, Karacadağ ve Akbala kazâlarından oluşmaktaydı. Daha sonra 1869 yılında Ferik Esad Paşa

⁵³Gençoğlu, “İşkodra Vilayeti’nin İdari Taksimatı ve Yapısı”, s. 272-282.

⁵⁴ Gençoğlu, “İşkodra Vilayeti’nin İdari Taksimatı ve Yapısı”, s. 261.

⁵⁵ Mustafa Gençoğlu, “İşkodra Vilayeti’nin İdari Taksimatı ve Yapısı”, s. 262-263.

⁵⁶ Akyüz, *İşkodra (İskenderiye) Sancağı*, s. 20.

döneminde yeni yapılan bir düzenleme ile İşkodra Vilâyeti sınırları merkez İşkodra Sancağı olmak üzere Prizren Sancağı ve Debre Sancağı'ndan müteşekkildi. 1868 yılındaki salnâmeden farklı olarak Zadrime Sancağı'nın İşkodra Vilâyeti sınırları dâhilinde olmadığı görülmektedir. Yeni eklenen sancaklardan biri olan Prizren Sancağı; merkez olarak Nefs-i Prizren, İpek, Maa Yakova, Altunili, Priştine, Gilan, Lom ve Vulçitrin kazâlarından oluşurken; Debre ise Nefs-i Debre, Elbasan, Mat ve Kalkandelen kazâlarından oluşmaktaydı. Gosine ve Ohri kazâları ise merkez İşkodra Sancağı'na eklenmişti.⁵⁷ 1877-1878 Osmanlı- Rus Savaşı, yani 93 Harbi neticesinde imzalanan Ayastefanos Antlaşması'na göre İşkodra'ya bağlı olan İşpozi, Zabyak, Bar, Ülgün ve Podgorica kaybedilen topraklar arasında yer almış olup bu bölgeler Karadağ'a bırakılmıştır.⁵⁸

Tablo 2: 839 Numaralı Ayniyat Defterine göre İşkodra Vilayeti'ne bağlı sancak, kaza ve nahiyeleri

SANCAK	KAZA	NAHİYE
İşkodra	İşkodra	Kavaya
	Leş	Peklin
	Meriditâ	Perz
	Poka	Peklin
	Berât	Beriz
	Kuvâye	Yakve
	Üsküb	Meriditâ
	Baran	Akçahisâr
	Vılçitrin	Leş
	İşkodra	Foça
	Leş	Koç
	Meridita	Zaderce
	Poka	Karanya
	İpek	Şale
	Leş	Zadrime
	Meridita	Uruş
	Karamürsel	
	İşbozı	
	Peklin	
	Ülgün	
	Prizrin	
	Peklin	
Zadrime	Tiran	Ebşem
	Dırac	
Prizrin	Bakva	

⁵⁷ Gençoğlu, “İşkodra Vilayeti'nin İdari Taksimatı ve Yapısı”, s. 264; Ahmet Murat Atabay, *Sicill-i Ahval Defterine Göre Osmanlı Bürokrasisinde Görev Yapan İşkodralı Devlet Memurları*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siirt 2022, s. 15.

⁵⁸ Gençoğlu, “İşkodra Vilayeti'nin İdari Taksimatı ve Yapısı”, s. 264.

1878 ile 1898 tarihleri arasında İşkodra Vilayeti'nin sınırları sürekli değişmiştir. Öyle ki, İşkodra Vilayeti, 10.800 kilometrekare ile Osmanlı Devleti'nin Rumeli'deki en küçük yüz ölçümüne sahip vilayettir.⁵⁹

Tablo 3: 1893 tarihinde İşkodra Vilayeti'nin sancak, kaza ve nahiyeleri⁶⁰

	Kazalar	Nahiyeler
İşkodra Sancağı	İşkodra	Merkez, Dağkenar, Kranye, Boyanakenarı, Drinkenarı, Şengin
	Leş	Merkez, Zadrime, Leş Malisyası
	Akçahisar	Akçahisar, Kışla
	Tuz	Merkez
	Mirdita	Merkez, Nahiye Uruş
	Puka	Merkez
Draç Sancağı	Draç	Merkez
	Tiran	Merkez
	Kavaye	Merkez
	Şiyak	Merkez, Prez, İşim

1898 tarihli İşkodra Vilâyeti Salnâmesi'ne göre, eyalet merkez İşkodra ve Draç adıyla iki liva, on kaza, dört nahiye ve altı köyden müteşekkildi. İşkodra Sancağı ise Tuz, Leş Akçeşehir, Poka ve Meridita kazaları ile birlikte vilayetin kuzey bölümünde yer alan Şenkin nahiyesinden oluşuyordu.⁶¹

Balkan Savaşları⁶² ve Birinci Dünya Savaşı sırasında da önemini koruyan İşkodra vilayeti büyük savaşlara ve buna paralel olarak büyük müdafaalara sahne

⁵⁹ Gençoğlu, "İşkodra Vilayeti'nin İdari Taksimatı ve Yapısı", s. 267.

⁶⁰ Gençoğlu, "İşkodra Vilayeti'nin İdari Taksimatı ve Yapısı", s. 287.

⁶¹ Akyüz, *İşkodra (İskenderiye) Sancağı*, s. 21. Ayrıca çeşitli dönemlerdeki İşkodra Vilayeti diğer taksimatları için detaylı bk. Gençoğlu, "İşkodra Vilayeti'nin İdari Taksimatı ve Yapısı", s. 262-282.

⁶² Balkan Savaşları sırasında İşkodra Vilayeti hakkında detaylı bk. Mimoza Jata, *Balkan Savaşlarında İşkodra Vilayeti (1912-1913)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2014.

olmuştur.⁶³ Bu süreçte de büyük isyanlarda ortaya çıkmıştır.⁶⁴ İşkodra'nın coğrafî, politik ve siyasi yapısının öneminden dolayı özellikle XIX. yüzyılın ikinci yarısından itibaren başta İtalya, Rusya, Avusturya ve Karadağ gibi batılı devletlerin ilgisini büyük ölçüde çekmişti.⁶⁵ Nitekim bu coğrafya Balkan savaşları sırasında büyük mücadelelere sahne olmuştur. 8 Ekim 1912'de Karadağ Devleti Osmanlı Devleti'ne savaş ilan etmesiyle bu coğrafyada savaş başlamıştır. Özellikle bu bölgeye büyük taarruzlar yaşanmıştır. İpek ve kuzeybatısındaki savaşlar, Taşlıca, Akova, Berana, Gosina, Tuz ve Zadrime savaşları bunların en çetin olanlarındandır. Bütün bu büyük taarruzlara karşı önemli savunmalar yapılmıştır. Bunlar içerisinde Hasan Rıza Paşa'nın yapmış olduğu savunma Arnavut bölgesindeki en önemli ve en büyük müdafaalardandır. Hasan Rıza Paşa'nın şehadetiyle yerine yakın arkadaşlarından Tiranlı Esat Paşa geçmiştir. Esat Paşa'da çok önemli savunma yapmıştır. 3 Şubat 1913 yılında İkinci İşkodra Savaşı başladı. Neticede İşkodra Kalesi'ni altı aydan fazla savunulmuştur. Ancak ağır bombardıman ve yiyecek sıkıntısı nedeniyle 20 Nisan 1913 tarihinde başlayan görüşmeler neticesinde birkaç gün içerisinde kale teslim edilmiştir.⁶⁶

1.3.839 Numaralı İşkodra Ayniyat Defteri

Ayniyat Defterleri, Bab-ı Ali Evrâk Odası Defterleri Kataloğu'nda, Sadaret'in saray, nezâretler, taşradaki resmî ve sivil şahıslarla yaptığı yazışmaların hülâsa ve aynen kayıtlarını teşkil etmektedir. 1812-1912 tarihleri arasında tutulmuş ve çeşitli eyalet ve sancaklara ait toplam 1875 ayniyat defteri mevcuttur.⁶⁷ Bu defterler

⁶³ İşkodra'nın Savunması hakkında detaylı bk. Hamdi Köseoğlu, *İşkodra Savunması ve Hasan Rıza Paşa*, ATASE Yay., Ankara 1986; Kaytan, *Balkan Savaşları'nda İşkodra Müdafaası*, s. 14-187.

⁶⁴ Örneğin, 1830 ve 1835 tarihinde ortaya çıkan isyanlar hakkında detaylı bk. Eyicil- Kekil, "1830- 1835 İşkodra İsyanının Rumeli'ye Etkisi", s. 164-173. Yine Balkan Savaşları öncesinde bölgeye ait ba'zı raporlar tutulmuştur. Bk. Nuri Köstüklü, "Balkan Savaşı Öncesinde İşkodra ve Kosova Vilayetlerinin Durumuna Dair Çetine Sefiri Alfred Rüstm Bey'in Bir Raporu" *Arşiv Belgelerinde Kosova ve Osmanlı Devleti Sempozyumu*, Kosova Arşivleri Müdürlüğü, Kosova 2009, s. 41-56; Ali Erbaş, *II. Mahmud Döneminde İşkodralı Mustafa Paşa İsyanı*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul 2022.

⁶⁵ *İşkodra Savunması ve Hasan Rıza Paşa*, Genelkurmay Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Türk Asker Büyükleri ve Zaferleri Serisi, Ankara 1986, s.16

⁶⁶ *İşkodra Savunması ve Hasan Rıza Paşa*, s.68-149.

⁶⁷ *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, s. 119-123; Ertan Gökmen, "Ayniyat Defterlerinin Osmanlı Sosyo- Ekonomik Tarihi İçin Önemi, Bir Numaralı Anadolu Adi Ayniyat Defteri Örneği", *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C 16, S 4, (Aralık 2018), s. 1.

vasıtasıyla XIX. yüzyılda Osmanlı eyaletlerin durumunu, Osmanlı müesseselerinin ve bürokrasisinin işleyişi hakkında ayrıntılı bilgiler elde edilmektedir.⁶⁸

Devlet işlerinin sürekliliği için kişi ve kamu haklarının korunabilmesi için tutulma amacına yönelik farklı isimler altında ve seriler halinde defter tutulmuştur. Bu anlamda, Osmanlı Devleti'nde Ayniyat defterleri yazıldığı makama göre (Anadolu, Rumeli, Ankara, Konya Yenipazar, Kıbrıs, Tuna, Trabzon, Hicaz, Sivas, Aydın, Amasya, Edirne, Adana, Şarki Rumeli, Bosna, Kastamonu, Ayvalık, Tunus...); yazının mahrecine göre (Müsteşarlık, Meclis-i Muvakkat vs.); yazıların cinsine göre (Tahrîrât-ı Askeri, Tezkire vs.) ve konularına göre (Yunan Meselesi, Mısır Meselesi, Kürek cezâsı gibi) başlıklar altında toplamak mümkündür.⁶⁹

1.3.1. Defterin Fiziki Özellikleri

Osmanlı Devleti'nin taşra ile yazışmalarının XIX. yüzyıldaki önemli kaynaklarından birisi olan Ayniyat defterinin önemli bir yeri olduğu malumdur. İncelemeye konu olan bu defter, Osmanlı Arşivi'nde Bab-ı Ali Evrâk Odası (BEO), fonu altında yer alan BEOAYN.d... Defterleri fonunda H. 12.11.1293 târîhli ve 839 numaralı İşkodra Ayniyat Defteri olarak kayıtlıdır. Bu defterlerden birisi olan 839 numaralı İşkodra Ayniyat Defteri'nin şekil özellikleri açısından diplomatik ve teknik özellikleri dikkate değerdir. Bu defter incelendiğinde söz konusu dönemdeki Osmanlı yazı stili ve defterin hükümlerin değerlendirilmesi ve geçtiği aşamaların sistematığı hakkında bilgi sâhibi olunabilmektedir. Bu defter hükümleri dikkatli incelendiğinde diğer ayniyat defterleri gibi sistemli bir taslak etrâfında hazırlandığı ortaya çıkmaktadır.

Arşivde deftere ait toplam 39 görüntü mevcuttur. İlk görüntü deftere ait dış kapak ve ikinci görüntü de defterin iç kapak sayfasına aittir. İlk görüntü olan kapak üzerinde defterin İşkodra'ya ait olduğunu ve ilgili târihi belirten bir yazı mevcuttur. Aynı şekilde 38. ve 39. görüntüleri defterin arka kapak sayfalarına ait görüntülerdir.

⁶⁸ Necati Aktaş, "Ayniyat Defteri", *DİA*, C 4, TDV Yay., İstanbul 1991, s. 277-278.

⁶⁹ Abdülmecit Mutaş, "Osmanlı Arşivindeki Ayniyat Defterleri", *Osmanlı Tarihi Araştırmaları ve Uygulama Merkezi Dergisi (OTAM)*, S 7, Ankara 1996, s. 385-388; Hatice Aksakal, *833 Numaralı Erzurum ve Van Ayniyat Defteri'nin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi (13 Mart 1878- 9 Ekim 1879)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Erzurum 2020, s. 34.

Defterin kapağı ciltli, ebrulu ve üzerinde desenleri dikkat çekicidir. Defter tek varak ve ikili sayfa şeklindeki görüntülerle kaydedilmiştir. Defterde yer alan bazı sayfalar (sayfa 8, 27, 28, 42, 53, 58) boştur. Toplam 39 görüntü olan defterde, 68 sayfa yer almaktadır. Ekseriyetle her sayfada iki üç hüküm çoğunlukta olmak üzere her sayfada bir ila dört hüküm yer almaktadır. 68 sayfada yer alan toplam 122 hüküm kaydedilmiştir.

Defterdeki ilk hüküm H. 14 Safer 1283 (M. 28 Haziran 1866) târîhli olup, son hüküm ise H. 3 Muharrem 1294 (M. 18 Ocak 1877) târihini taşımaktadır. Bu defter 1866 tarihinden 1877 tarihine kadar yaklaşık 11 seneyi ihtiva etmektedir. Defterdeki her yıl bir sayfalık boşluklarla ayrı bir sayfadan başlamaktadır. Tarihler, Hicri takvime göre hazırlanmış olup 283 tarihi veya sadece 83 tarihi şeklinde kısa tarih olarak verilmiştir. Aynı şekilde aylarda Muharrem, Safer şeklinde yazıldığı gibi ayların kısası olan “M”, “S” gibi kısa halleri de yazılmıştır.

Defter belirli bir tablo içerisinde yerleştirilmiş ve düzenli bir şekilde tasnif edilmiştir. Tablo sağdan sola sistemli bir şekilde düzenlenmiştir. İlk olarak birinci sütunda numara (numro) daha sonraki sütunda ise hükmün tarihi kaydedilmiştir. Tarihten sonraki ortada genişçe yer alan sütunda da hüküm yazılmıştır. Hükmün sol tarafında ise son sütun yer almakta olup evrâk numarası (evrâk numrosu) kayıtlıdır.

1.3.2. Defterin Dil ve Tezkirelerin Diplomatik Özellikleri

Defterde tezkire olarak kaydedilmiş fermânlar bulunmaktadır. Tezkire, zikr kökünden türemiş bir kelime olup “anmak” manasında kullanılmaktadır. Osmanlı diplomatiğinde ise çeşitli bürolar ya da kişiler tarafından kaleme alınan ve konuyu özet biçiminde açıklayan belgeler halinde düzenlenen belgelerdir. Birçok türü olan bu tezkireler⁷⁰ incelenen bu defterdeki her tezkirenin başında İşkodra’ya gönderilen kurum ya da makama hitaben kaleme alındığı belirtilmiştir. Örneğin, ilk hüküm “İşkodra Mutasarrıflığına”⁷¹ hitâben çıkarılmıştır. Devamındaki hükümlerde yine aynı şekilde İşkodra Mutasarrıflığına hitâben yazılmıştır. İkinci sayfada yer alan beşinci hüküm ise “İşkodra Sancağı Mutasarrıflığına”⁷² biçiminde düzenlenmiştir.

⁷⁰ Tezkire hakkında detaylı bk. Mübahat S. Kütükoğlu, “Tezkire”, *DİA*, C 41, İstanbul 2012, s. 73-74.

⁷¹ BOA, BEOAYN.d...839, s. 1-2.

⁷² BOA, BEOAYN.d...839, s. 2.

Yine “Üsküb Eyâleti Vâliliğine”⁷³, “İşkodra Vâliliğine”⁷⁴, “İşkodra Eyâleti Vâliliğine”⁷⁵, “İşkodra Vilâyetine”⁷⁶ biçiminde çıkarılan hükümler kaydedilmiştir.

İncelenen bu defterde kaydedilen hükümlerin nereden çıkarılarak nereye gönderildiğini ifade eden hükümlerde mevcuttur. Örneğin, sayfa 17’deki ilk hüküm şöyle başlamaktadır. “*Makâm-ı Vâlâ-yı Nezâret-Penâhîden İşkodra Vilâyetine Tahrîrât-ı ‘Aliyye’*”⁷⁷ şeklinde yazılmıştır. Devamındaki hükümde aynı makâmdan çıkarılarak aynı yere gönderilmiştir. Ancak diğer hükümlerde benzer şekilde olduğu için tekrar yazılmayarak ilgili hüküm “*bu dahî*”⁷⁸ şeklinde kaydedilmiştir. Aynı şekilde başka hükümler de “*Makâm-ı Vâlâ-yı Nezâret-Penâhîden İşkodra Vilâyeti Celîlesine Tahrîrât-ı ‘Aliyye’*”⁷⁹ şeklinde yazılmıştır. Ya da “*Taraf-ı Vâlâ-yı Nezâret-Penâhîden İşkodra Vilâyeti Celîlesine Tahrîrât-ı ‘Aliyye’*”⁸⁰ biçiminde kullanımda söz konusudur.

Defterdeki hitap kısmından sonra herhangi bir elkab cümlesi kullanılmamıştır. Hemen konunun özüne girilerek mevzunun ne ile alakalı olduğundan söz edilerek nakil-iblâğ kısmına geçmiştir. Tezkirenin yazılmasına sebep olan konunun anlatılmasından sonra konu ile ilgili çıkan emirin anlatılan kısmı yani emir-hüküm kısmı başlamaktadır. Daha sonra ise ilgili tezkirenin hangi tarihte çıkarıldığını gösteren tarih kısmı yazılmıştır.

Ayniyat Defteri’nin dil özelliklerine gelindiğinde ise, Ayniyat Defteri’nin, Osmanlı Devleti’nin XIX. yüzyıldaki dil özelliklerini gösteren önemli bir örnek olduğu anlaşılmaktadır. Defterde, dil açısından Türkçe kelimeler yanında Arapça ve Farsça ifade ve terimler sıklıkla kullanılmıştır. Türkçe kelimeler fazla olmasına rağmen bu defterdeki tezkirelerin anlaşılması kolay bir durum değildir. Ayrıca Türkçe kelimeler günümüzdeki kullanımından da biraz farklı olduğu görülmektedir. Örneğin, günümüz kullanımında “ederek” şeklinde kullanılan kelime söz konusu olan defterde

⁷³ BOA, BEOAYN.d...839, s. 6.

⁷⁴ BOA, BEOAYN.d...839, s. 9.

⁷⁵ BOA, BEOAYN.d...839, s. 9.

⁷⁶ BOA, BEOAYN.d...839, s. 11.

⁷⁷ BOA, BEOAYN.d...839, s. 17.

⁷⁸ BOA, BEOAYN.d...839, s. 17.

⁷⁹ BOA, BEOAYN.d...839, s. 18.

⁸⁰ BOA, BEOAYN.d...839, s. 20-25.

“iderek” biçiminde kaydedilmiştir. Bu defterdeki tezkirelerin bazı kelimeleri açık olmamakla birlikte defterin geneli açık ve okunaklı bir şekilde yazılmıştır.

1.3.3. Defterin Muhtevası

İşkodra Eyâleti’ne ait olan 1866 tarihinde başlayıp 1877 tarihine kadarki döneme ait hükümleri ihtiva iden 839 târihli Ayniyat Defteri’nde genellikle İşkodra Mutasarrıflığına, İşkodra Vâliliğine veya çevre vilâyet vâililiklerine hitaben kaleme alınan tezkireler mevcuttur. Söz konusu defterdeki hükümler İşkodra Vilâyeti’nde devlete karşı işlenen bazı suçlar ve bunlara karşı ilgili vilâyet vâililiklerinin alması gereken tedbirler hakkında detaylı bilgileri ihtiva etmektedir.

Söz konusu defterde bölgenin sosyal düzeni ilgilendiren bazı konularla alakalı bilgileri içeren tezkirelerde mevcuttur. İşkodra bölgesinde bazı insanların bağ, bahçe ve diğer mallarının zorla alındığı ve bu konuda alınması gereken tedbirler hakkında da malûmat elde edilmektedir. Bu konuda alınan tedbirlere bakıldığında ise devletin hakkaniyet ve adalet ölçüsünde hareket ettiği ve padişahın iradesini net bir şekilde ortaya koyduğu görülmektedir. Yine bazı vatandaşlardan ziyade paralarının alındığı hükümlerde devletin vatandaşının hakkını gözettiğini ve buna uygun olarak hüküm verdiği anlaşılmaktadır.

İncelemeye konu olan bu defterde bölgenin askeri, zaptiyesi, sosyal hayat ve sosyal ilişkiler, siyasi konular, adalet anlayışı ve uygulanması, eşkıyalık olayları ve hırsızlık, çeşitli suçlara bulaşan halktan kişiler ve askeri zümre, bölgede ba’zı yerlerde hükûmet konağının olmayışından dolayı devletin bu konuda aldığı tedbirler, bölgede alınan vergiler, bölge ile merkez arasında yürütülen haberleşmeler, bölgenin idâresi ve bu konuların gerek yerel meclislere yansımaları ve gerekse merkeze intikal iden konuların çözüme nasıl kavuştuğu noktasında birçok bilgi elde etmek mümkündür. Bu defterde ayrıca, bölgenin idari yapısı ve idârecileri, diğer sâkinleri yanı sıra uleması, vilâyetin ticari ve ekonomisi hakkında bilgi sahibi olunmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. 839 NUMARALI İŞKODRA AYNİYAT DEFTERİ DEFTERİ'NİN ÖZETİ VE TRANSKRİPSİYONU

Osmanlı Devleti'nin eyaletlerinden birisi olan Arnavutluk coğrafyasında bulunan İşkodra'ya ait ve Osmanlı Arşivi'nde 839 numaralı ile yer alan Ayniyat Defteri'nin özeti ve transkripsiyonu bu bölüm altında yer almıştır.

2.1. 839 Numaralı İşkodra Ayniyat Defteri'nin Özeti

SAYFA	HÜKÜM	GÖNDERİLDİĞİ YER	KONU	AÇIKLAMA
1	1	İşkodra Mutasarrıflığına	Zararlı Cemiyet kurulması	Foça nahiyesi sakinlerinde bazı kişilerin hükümet aleyhinde gizli bir cemiyet kurdukları belirlenmiş ve bununla ilgili tahkikatın yapılması istenmiştir. Bunların tutuklanması hususunda hüküm.
1	2	İşkodra Mutasarrıflığına	Rüşvet	İşkodra'da Bedr-gadr Yahya isimli köyde Hüseyin adlı devlet görevlisinin kanuna uygun hareket etmeyip haksız kazanç elde etmek maksadıyla rüşvet aldığı tespit edilmiş ve mevcut görevden azl edilip Selanik'e gönderilmesi ve aldığı rüşvetin iki katıyla geri alınması emr edilmiştir.
2	3	İşkodra Mutasarrıflığına	Evrakta sahtecilik	İşkodra ahalisinden Hasan Duci adlı tüccarın getirdiği ürünlerden alınan gümrük vergisinde Ferano adlı görevlinin

				makbuzdaki sayıları değiştirerek fazladan para aldığı tespit edilmiş ve Ferano 1 yıl hapisle cezalandırılmıştır.
2	4	İşkodra Mutasarrıflığına	Asker sayısının arttırılması	Karadağ sınırında bulunan Koç nahiyesinde 30 askere ilaveten 90 kuruş maaşla 10 tane daha askerin alınmasına karar verildiği bildirilmiştir.
2	5	İşkodra Mutasarrıflığına	Devlet binasına oda ilavesi	Bar İskelesinde bulunan binanın sadece iki odası bulunduğu için buraya giden kişiler ve burada çalışan memurlar yer darlığından dolayı çok sıkıntı yaşamaktadırlar. Bu nedenle buraya iki adet odanın daha ilave edilmesi için 4973 kuruşluk inşa bedelinin Maliye Nezareti tarafından karşılanması istenmiştir.
3	6	İşkodra Mutasarrıflığına	Hükümet Konağına baskın	Zaderce ahalisinden olan bine yakın kişi hükümet konağında bulunan Müdür Gozanlı Salih Paşa'yı zorla çıkarmaya çalışmışlardır. Bu olayı düzenleyen baş şüpheliler tutuklanmış ve Trablusgarb'a gönderilmeleri kararlaştırılmıştır.

3	7	İşkodra Mutasarrıflığına	Cinayet	İşkodra halkından Yusuf isimli kişinin Ali isimli şahsı şeri hukuka göre kıssas hükmüyle öldürdüğü tespit edilmiş ve sanığın itirafıyla kesinleşmiştir. Mahkemede alınan karar neticesinde hapis cezasına çarptırılmıştır.
3	8	İşkodra Mutasarrıflığına	Cinayet	İşkodra kazasına bağlı Bubat köyünden Nuh isimli şahsın öldürülmesiyle ilgili olarak çocuklarının talebiyle kıssas hükümlerinin uygulanmasına karar verilmiştir. Fakat maktulün eşi Lale katili afv eylediğini söyleyerek, verilen cezanın uygulanmasını istememiştir.
4	9	İşkodra Mutasarrıflığına	Vergiden Muafiyet Talebi	Karadağ sınırında bulunan Karanya nahiyesi ve Mirkota köyleri eşkıyalıktan dönmeleri nedeniyle pek çok vergiden muaf tutulmuşlardır. Fakat adı geçen bu köyler gümrük vergisinden de muaf olmayı talep etmişlerdir. Yapılan incelemede Karanya nahiyesinin eskiden beri muaf olduğu fakat Mirkota köyünün Müslüman olmasından dolayı şarap imalatında kendine yetecek kadar nafakası dışında

				kalanın vergisini ödemesi dini ve örfi nizamın emri olarak buyurulmuştur.
4	10	İşkodra Mutasarrıflığına	Suçluların Öldürülmesi	Ünlü eşkıyalardan olan İdris bin İbrahim ile Yunus-ı Bayezid isimli iki eşkıya onları önceki suçlarından dolayı tutuklamaya giden zaptiyelere silah çekip, ateş açmışlardır. Bunun üzerine zaptiyelerde karşılık verip her ikisini de öldürmüştür. Bundan dolayı zaptiyelerin suçsuz olduğunu belirten hüküm bildirilmiştir.
4	11	İşkodra Mutasarrıflığına	Katilin Bulunması	Podgorica Kazasına bağlı Mirdaka köyünde darb edilerek öldürülen Nobomoyod beyin Gayr köyünden Lofa ile oğlu Yanko tarafından öldürüldüğü iddia edilmiştir. Fakat yapılan tahkikatta babanın bu işte bir dahlinin bulunmadığı anlaşılmış ve Yanko'nun kanunun 174. Maddesi gereği 15 yıl kürekle cezalandırılmasına karar verilmiştir. Bu karar Selanik valiliğine bildirilmiştir.

5	12	İşkodra Mutasarrıflığına	Hükümet Konağı Yapılması	Zaderce sancağına bağlı Muzak nahiyesinde hükümet konağı olmadığı için mevcut olan ve askerlerin kullandığı konağın 6500 gurus bedeli olan paranın devlet tarafından karşılanarak bu konağın hükümet konağı olarak kullanılması kararlaştırılmıştır.
5	13	İşkodra Mutasarrıflığına	Cinayet ve katilin Tutuklanması	İşkodra ahalisinden olan Hristo adlı kişi Salih adlı kişiyi silah ile öldürmüştür. Kanunun 172. Maddesi gereğince 15 yıl hapis cezası verilmiş ve bu cezanın infazı için Selanik'e gönderilmesi kararlaştırılmıştır.
5	14	İşkodra Mutasarrıflığına	Asilerin Cezalandırılması	İşkodra dağlarından olan Savt Dağında ikamet eden şahısların halkı devlete karşı kışkırttığı ve isyana teşvik ettiği tespit edilmiş olup bu kişilerin Ankara'ya sürgün edilmesi gerektiği bildirilmiştir.
6	15	İşkodra Mutasarrıflığına	Memur tayini	Zaderim Kaymakamlığında artan iş yükü sebebiyle bir memurun bütün işlere yetişmesi mümkün olmadığı için buraya yeni bir memur alınması ve Mehmet Efendi adlı kişinin bu göreve tayin edildiği ve bu memurun maaşı için 500 gurusun

				hazineden karşılanması için Meclis-i Vala'da karar alınmıştır.
6	16	Üsküp Eyaleti Valiliğine	Kürek Cezası	İpek kazasına bağlı Ali Çavuş mahallesinde oturan Petro adlı şahsın dükkânından çalınan silahı almaya çalışırken, boğuşma esnasında bütün kurşunları sıkarak silahı boşalttığı ve öldürme kastı olduğu gerekçesiyle kanunu 182. Maddesi gereği 4 yıl kürek cezasıyla cezalandırıldığı bildirilmiştir.
6	17	İşkodra Mutasarrıflığına	Telgrafhane Açılması	İşkodra' dan Podgorica kasabasına kadar uzatılmaya karar verilen telgraf hattı için gerekli tamir ve bakımın yapılması ve gerekli makinelerin temini için İşkodra telgrafhanesinden yardım alınması ve 600 gürüş maaş ile bir haber memuru alınmasının gereği bildirilmiştir.
7	18	İşkodra Mutasarrıflığına	Vergi gelirinin alınması	İşkodra yağ(duhn) müdürü Bekir Bey yağ satışından ve tütün satışından elde edilen dört yüz elli dokuz kıyye iki yüz elli dirhemi vergi memuru sandığı bir kişiye tezkiresiz şekilde vermiş fakat bunu ispatlayamadığı için bunun iki katı

				olarak on bin altı yüz seksen üç guruş onun dükkânları ve malları devlet eliyle satılarak icra edilmiştir. Kanunun 230. Madde gereği bir yıl hapis cezası verilmiş ve bu ceza kefaletle serbest bırakılmak suretiyle icra edilmiştir.
7	19	İşkodra Mutasarrıflığına	Kazalara Müdürlerin Tayin Edilmesi	Podgorica kazası müdürü İbrahim Bey'in istifasından dolayı yerine iki bin beş yüz guruş maaşla vekâleten Dırac Kazası Müdürü Remzi Bey'in atanması, Dırac Kazasına ise yedi yüz elli guruş maaşla vekâleten tayin olunan İşkodra hanedanından Mustafa Ağanın atanması, Tiran Kazası müdürü Ali Bey'in ehliyetsizliğinden dolayı görevden azl edilmesiyle bin beş yüz guruş maaşla Kara Mürsel Kazası sabık Behram Ağa'nın Tiran'a tayinine karar verilmiştir.
9	20	İşkodra Mutasarrıflığına	Ulemanın Tayini	İşkodra ulemasından Hoca Salih Efendi'nin vefatından dolayı kendisine aylık 150 guruş maaşın ilim talebelerinden olan Edhem Efendi'ye tahsis edilmesi Meclis-i Vala'da kabul edilmiş ve gereğinin yapılması bildirilmiştir.

9	21	İşkodra Valiliğine	Hükümet Konağı için yer kiralanması	İşbozı kazasında hükümet konağı olmadığı için aylık 150 gürüş bedelle bir yer kiralanmıştır. Meclis-i Vala'da kabul edilen kararın hazinece ödenmesi gereği bildirilmiştir.
9	22	İşkodra Eyaleti Valiliğine	Cinayet	İşkodra dağlarında ikamet eden Kön Marko isimli şahsı öldüren Pali isimli şahsın şeriyeye ve nizamiye mahkemelerinde suçunu açıkça beyan ettiği fakat maktulün yakını olup diyet bedelini isteyen varislerin isimde bir yanlışlık olması nedeniyle bu haktan yararlanamayacağı fetvası verilmiştir. Ayrıca Marko'nun tahliyesine de karar verilmiştir.
10	23	İşkodra Valiliğine	Katilin bulunması	İşkodra Kazasına bağlı Boyan Karyesi halkından Menuki adlı şahıs cinayet sonucu öldürülmüştür. Maktulün öldürülme şekli ve yaraları hakkında tahkikat yapılması gerektiği bildirilmiştir.
10	24	İşkodra Eyaleti Valiliğine	Kazaların memur maaşları	Dırac ve Maa Kavaye kazalarında memurlar için toplam 3500 gürüş maaş talep edilmiştir. Fakat aylık 2500 gürüşken Ahmed Bey hatta Müdür Mustafa Bey 750 gürüş, müdür vekilliği görevine tayin edilen

				katibin dahi aylık 250 ğuruş aldığı belirtilmiştir. Durum maliye nezaretine bildirilmiş ve gereğinin yapılması istenmiştir.
11	25	İşkodra Vilayetine	Suçluların tahliyesi	Koç nahiyesi halkından, Trablusgarp'a sürgün edilmiş olan Lako Milvan, Paço Vaksan, Yuvan Radvan, Mösyö Miya ile Ankara'ya sürgün edilmiş olan Miran Hasi'nin tahliye yoluyla memlekete dönmeleri hakkında Ankara ve Trablusgarp'a bildirilmiş ve gereğinin yapılması istenmiştir.
11	26	İşkodra Eyaleti Valiliğine	Cinayet	İşkodra Kazasına bağlı Şeldir karyesinden Mahi Hoşa isimli şahsı Loka'nın öldürdüğü ve bunu şeri kanuna göre kıssas hakkı olarak işlediğini söylemiştir. Bu nedenle Loka'dan diyet talep edilemeyeceği ve 15 yıl kürek cezasına mahkum edildiği bildirilmiştir.
12	27	İşkodra Eyaleti Valiliğine	Memur maaşları	Ülgün Kazası müdürü Arif Bey'in Hastalığı nedeniyle görevden ayrılmasından sonra 2000 ğuruş maaşının 1500 ğuruşu ile vekaleten müdür olan Yusuf Ağa'nın maaşının ödenmesi

				kalan 300 ğuruşun tahrirat katibi fahri Efendi'nin, 200 ğuruşun ise meclis-i tahkik katibi Muharrem Efendi'nin maaşına eklenmesi kararlaştırılmıştır.
12	28	İşkodra Eyaleti Valiliğine	Cinayet	Rus konsolosluğu çalışanlarından Ahmed bin Abdurrahman'ı camiide öldüren hafız Ahmed efendi ile yapılan mahkemelerde katil suçunu itiraf etmiş ve maktulün ailesinin onu kıssasdan afv etmelerini talep etmiştir. Varisler bunu kabul etmemiştir. 30 bin kuruş diyet bedeli istemiştir.20 gün içinde ödenmezse kıssasa gidileceğinin maktulün ailesi ilan etmiştir.
13	29	İşkodra Eyaleti Valiliğine	Kaymakamlık ihdası	Kaimmakam Salih Paşanın terfisi ve maaşının yedi bin beş yüz guruşa yükselmesi ile maaşının masrafının hazinece karşılanması bildirilmiştir. İkinci olarak Tiran ve Dırac kazalarını kapsayan bir kaymakamlık kurulması ve eyalet meclisi katibi İsmail Efendi'nin atanması ve önceki müdürün maaşı olan bin dörtyüz on guruş maaşından dokuz yüz yirmi guruşun İsmail Efendi'ye verilmesi,

				geriye kalanın hazineye bırakılması maddeleri hakkında hangi kararın uygulanacağına karar verilmesi istenmiştir.
13	30	İşkodra Vilayetine	Görevi Kötüye Kullanma	Prizren kazası vergi memuru olan Molla Yusuf, yağ ve içki vergilerinden 2539 kuruşu saklamış ve kendine mal etmiştir. Ceza kanununun 82. Maddesi gereğince hem aldığı para kendisinden tahsil edilecek hem de kalebend olarak Selânik'e gönderilerek cezalandırılacaktır.
14	31	İşkodra Vilayetine	Katilin Bulunması	Prizren Kazasına bağlı Ahofça'da öldürülen Damya'nın öldürülmesiyle ilgili olarak Üsküp tahkikat meclislerince yapılan araştırmalarda maktulün babası Pero, damadını suçlamıştır. Pero'nun ölmesiyle bunun isbatı mümkün olmadığı ve ceza kanununun 174. Maddesi hükmünce katilin 15 sene kürek cezasına mahkum edildiği bildirilmiştir.
14	32	İşkodra Vilayetine	Hırsızlık	Prizren Kazasına bağlı Pekane karyesinde oturan kıpti ailesinden Halil'in evinden hırsızlık yapan Feyzo ve Şaban isimli şahıslar Üsküp Vilayeti meclisinin verdiği kararın yürürlükten kaldırılması nedeniyle

				hayvan hırsızlığı suçundan aldıkları ceza sonucu yedi ay hapis yattıkları için tahliyelerine karar verilmiştir.
15	33	İşkodra Vilayetine	Cinayet	Rusya Konsolosluğunun imtiyazlı kişilerinden olan Ahmed bin Abdurrahman adlı kişiyi öldüren Hafız Ahmed'i maktulün ailesi afv etmedikleri halde kendisini kıssasdan avf ettiklerini ifade etmiştir. Yapılan araştırma neticesinde suçun sabit olduğu ve Ceza Kanununun 172. Maddesi uyarınca 15 yıl kürek cezasına hüküm kılınmış ve bu cezanın infazı için Selanik'e gönderilmesi kararlaştırılmıştır.
15	34	İşkodra Vilayetine	İrtikap	Prizren Kazası vergi memuru olan Molla Yusuf'un vergi gelirinden iki bin beş yüz otuz dokuz kuruşu çalmak ve saklamak suretiyle kendisine aldığı tespit edilmiş. Ceza Kanununun 82. Maddesi gereği vergiden çaldığı para kendisinden tahsil edilmiş ve 5 sene kalebend olma cezasını çekmek için Selanik'e gönderilmesi için gerekenin yapılması istenmiştir.

16	35	İşkodra Vilayetine	Silah Çekme	Küçük Rus Mahallesi sakinlerinden olan Fransız konsolosunun eşine ve hizmetçisine korkutmak amacıyla silah çeken terzi İbrahim sorguya çekildikten sonra suçlu bulunup Vidin'e sürgün edilmiştir. Kardeşi Reşid'in onunla birlikte olmadığı ve firari olduğu anlaşılmıştır. Onun da hemen bulunup tutuklanması için gereğinin yapılması istenmiştir.
17	36	İşkodra Vilayetine	Hükümet Konağı Tamirâtı	İşkodra'da mutasarrıflık heyetinin ikamet etmesi için satın alınan konağın alımı ve tamiri için 60 bin kuruş gerekmektedir. Burada 120 bin guruş masrafla inşasına başlanan hapishanenin 60 bin kuruşla meydana getirileceği belirlenmiş olan hapishane masrafından kalan 60 bin kuruş karşılık tutularak adı geçen konağın tamir ettirildiği Maliye Nezaretine bildirilmiştir.
17	37	İşkodra Vilayetine	Cinayet	Zevce karyesinden olan Radola'nın öldürülmesi suçundan yargılanan Rako'nun divana gönderilen evrakları ve tahkikat neticesinde bu suçu işlediği tespit edilip Ceza kanununun 182.

				Maddesi gereği iki sene hapis cezası verildiği bildirilmiştir.
17	38	İşkodra Vilayetine	Cinayet ve yaralama	İşkodra ahalisinden bir kişi düşmanı olarak gördüğü bir kişiye silah çektiği sırada yanlışlıkla bir çocuğun ölümüne ve bir kişinin de yaralanmasına sebep olmuştur. Ceza Kanununun 180. Maddesi gereği hapis tarihinden itibaren üç buçuk sene kürek cezasına da karar verilmiştir. Gereğinin yapılması irade buyurulmuştur.
18	39	İşkodra Vilayetine	Cinayet	İşkodra'ya bağlı İşbozı kasabası sakinlerinden asker olan Haydar adlı kişiyi katleden İlbasanlı Cemal adlı kişi hakkında yapılan tahkikat neticesinde suçu kanıtlanmış ve Ceza Kanununun 180. Maddesi gereği 15 sene kürek cezası verilmiş, bu cezayı çekmesi için Selanik'e gönderilmesi karar kılınmıştır. Ayrıca Peraş-ı Zir mahallesinde oturan Ceyle'nin katili Nuh Deveci ile ilgili mektubu eklenerek gönderilmiştir.

18	40	İşkodra Vilayetine	Cinayet	Yakva kasabası sakinlerinden Hemo adlı kadının katili olan eşinin kardeşi Abdulfettah hakkında yapılan incelemelerde kasten ve bilerek isteyerek olmasa da maktulün katlini gerçekleştirdiği anlaşılmıştır. Ceza Kanununun 174. Maddesi hükmünce 15 yıl kürek cezasını çekmesi için Selanik'e gönderilmesi karar kılınmıştır.
18	41	İşkodra Vilayetine	Cinayet	Tütüncü esnafından olan Ali'nin katili olan İşkodralı Yusuf hakkında yapılan davalar neticesinde Yusuf'un maktulün eşi Fatma'ya diyet ödemesi gerektiği ve bunu üç taksitle ödemesi kararlaştırılmış fakat bunu ödeyemeyeceği için Ceza Kanununun 172. Maddesi gereğince 15 yıl kürek cezası için Selanik'e gönderilmesi kararlaştırılmıştır.
19	42	İşkodra Vilayetine	Cinayet	Fateş Karyesi ahalisinden Bayram ile ağız kavgasına giren Şakir adlı kişi daha sonra Bayram'ı katletmiştir. Ceza Kanununun 174. Maddesi uyarınca 15 yıl kürek cezası verilmiş ve bu cezanın uygulanması için Selanik'e

				gönderilmesi istenmiştir.
19	43	İşkodra Vilayetine	Cinayet	Kavaye kazası sakinlerinden birini öldüren Berf adlı kişi Ceza Kanununun 174. Maddesi ve 19. Madde uyarınca 15 yıl kürek cezası verilmiş ve ceza dairesinde 195 numara ile kaydedilmesi bildirilmiştir.
19	44	İşkodra Valiliğine	Cinayet	Tiraz kazasına bağlı Şayak nahiyesi ahalisinden ve Kıpti taifesinden Zuriye adlı hatunu taammüden katl etmesi neticesinde İsmail'in ceza kanunu hükmünce yargılanması hakkındaki hüküm.
20	45	İşkodra Valiliğine	Fuhuş ve cinayet	Bakve kazasına bağlı Rumyan karyesi ahalisinden Zade adlı hatunun katili olan kardeşi Süleyman hakkında yürütülen dava ve neticesinde davanın divan-ı temyize taşınmıştır. Süleyman'ın kız kardeşinin fuhuş yaptığını ve bunun için öldürmesi nedeniyle namus davası olduğu ve bu nedenle idam cezasının kürek cezasına çevrilmesi hususundaki hüküm.

20	46	İşkodra Valiliğine	Cinayet	Dırac kazasına bağlı Peklin karyesine yakın Kurtan karyesi ahalisinden Ali'nin aynı köyden Hayrullah Ağa'yı taammüden katl etmesi nedeniyle yürütülen davayı havi hüküm.
20	47	İşkodra Valiliğine	Cinayet	Üsküb kazasına bağlı Bob karyesi ahalisinden ve üçüncü orduyu hümayun mensubu olan Ahmed'in katili olan Ostak Karyeli Şerif hakkında icra kılanan tedkikatı içeren hüküm.
21	48	İşkodra Valiliğine	Cinayet	İlbasan kasabası sakinlerinden olan ve öldürülen kızın katili olan Reşid hakkında yürütülen davayı havi hüküm.
22	49	İşkodra Valiliğine	Cinayet	İşkodra'da bulunan Devvada Mahallesi sakinlerinden ve öldürülen Kasap Ali'nin katili olan Yusuf alacağı ceza hakkında merkezden gönderilen hüküm.
22	50	İşkodra Valiliğine	Cinayet	Kavaye kasabası ahalinden olup Poka kazasına bağlı Girit karyesi sakinlerinden öldürülen Adem adlı kişinin katili İsmail'in katledilen Adem'in annesi ve kardeşinin gözleri önünde cezalandırılmasını havi hüküm.

23	51	İşkodra Valiliğine	Vergi ve ticaret	İşkodra Eyaleti’de Vidin Nehri İşkodra kasabasının alt tarafından geçerek Boyana nehrine karışmaktadır. Çok fazla çakıl ve kum taşıdığı için İşkodra’nın birçok arazisi harap olmuştur. Suyolunun ağzını kapatan kumlar suyun taşmasına neden olmuştur. Bu da ticareti etkilemektedir.
24	52	İşkodra Valiliğine	Cinayet	İşkodra’da Baroca memlehasından olup ve öldürülen Ali Hut’in katili İşkodralı Yusuf hakkında yürütülen davayı havi hüküm.
24	53	İşkodra Valiliğine	Zabtiyeye karşı koyma ve hayvan telef etme	Priştine kazası ahalisinden olan ve firarda bulunan Abdurrahman adlı kişinin eşyasının almak üzereyken zabtiye Ahmed’e tügeng ile ateş etmesi üzerine atını öldürmüştür. Yakalanan Abdurrahman’ın ceza kanununa göre alacağı cezayı havi hüküm.
25	54	İşkodra Valiliğine	Kan davası ve sosyal düzen	Arnavutluk taraflarında kan davası güden kişilerin baba, anne, kardeş ve bütün ailesiyle beraber barıştırılması aksi takdirde oradan gönderilmesi hususunda hüküm.

25	55	İşkodra Valiliğine	Yaralama ve öldürme	İşkodra sancağına bağlı Kavaye kazasına bağlı Kaladur karyesi sakinlerinden Mersini münazaa sırasında yaralayıp öldürdüğünü beyan eden İbrahim Şenkul adlı şahsın ceza kanunnamesine göre alacağı cezayı havi hüküm.
26	56		Cinayet	Üçüncü ordunun yedinci bölüğündeki onbaşının üçüncü neferi olan Karaçuvallı Selim Bin Muhammed'i öldüren, bölüğün üçüncü onbaşısı Ferhat Bin Seyrad hakkında şeriye ve nizamiye mahkemeleri görülmüştür. Ferhat, merhumun babası Muhammed Ağa ve hatununa on bin dirhem üç taksit olarak verecek.
26	57	İşkodra Valiliğine	Cinayet	İşkodra Sancağı'na bağlı Kavaye Kazası sakinlerinden olan Mihail Aleksi yaralı olarak vefat etmiştir. Katilinin İbrahim olduğu deniliyor. Divan-ı ahkam adliyesinde yargılanmış. Kasten öldürse de muhbirler husumet olduklarını bildirmiş. İdam cezasıyla ilgili tereddüt olduğundan on beş sene kürek cezası verilmesi kararlaştırılmıştır.
29	58	İşkodra Valiliğine	Cinayet ve Gasp	İşkodra Eyaleti içinde Berat Kazası

				ahalisinden Kain Aşkrol Dağı sakini Kün Prandasiye namı kişiye çingeneler öldürüp gasp etmişler. Suçlular on beş sene kürek cezası için Selanik'e gönderilecekler. Gasp edilen mallar maktûlün ailesine iade edilecek.
29	59	İşkodra Valiliğine	İftira	Üsküb gümründe bulunan gümrük memuru Molla Aydın aleyhinde Ezdonyalı Talib Ağa ihbarda bulunmuştur. Yapılan yargılamalar sonucunda söylenenlerin iftira olduğu kanaati verilmiştir.
29	60	İşkodra Vâliliğine Tahrîrât-ı Aliyye	Adam öldürme	İşkodra Sancağı dâhilinde kâin Bofa Kazâsına bağlı Kesret karyesi ahâlisinden olup maktûlen vefât iden adamın kâtili olan Kavâye Kazâsı sâkinlerinden İsmâîl'in icrâ-yı kısısası hakkında yürütülen davayı konu alan hükümdür.
30	61	İşkodra Vâliliğine Tahrîrât-ı Aliyye	Adam öldürme	Tiran Kazâsına bağlı Peklin nâhiyesine bağlı Közak karyesi ahâlisinden olup Berât Kazâsına tâbi Kosova karyeli Muharrem Ğarçalı ortaklaşa katl ve idâm eyledikleri anlaşılmış olduğundan İsmâîl Yaho ve ve Halîl İslâm nâm şahsların taammüden yaptıkları ve

				alacakları kürek cezası için Selanik'e gönderilmeleri hususunu ihtiva eden hükümdür.
30	62	İşkodra Vâliliğine Tahrîrât-ı Aliyye	Adam öldürme	İşkodra Sancağında bağlı Tiran Kazâsına tâbi Perz nâhiyesinde Bubik karyesi ahâlisinden Çoban Abbâs'ın kâtili denilen adı geçen köyde ikamet eden Muhtar'ın icrâ kılman davasını konu edine hükümdür.
30	63	İşkodra Vâliliğine Tahrîrât-ı Aliyye	Adam öldürme	İşkodra'ya tâbi Azîze karyesi sakinlerinden Sâlih'i taammüden katl eylediği itirafıyla anlaşılan Kastran Cebeli ahâlisinden Zakold Tuma nâm şahsın alacağı cezayı havi hükümdür.
31	64	İşkodra Valiliği	Adam öldürme	Tiran Kazâsına bağlı Kavâlâ çiftliği kiracılarından Kamza Karyeli Süleymân Kopa'ın kâtili denilen yine çiftlik-i mezkûr kiracılarından Zübeyr Kur nâm şahsın icrâ kılınan davasını konu edinen hükümdür.
32	65	İşkodra Vâliliğine Tahrîrât-ı Aliyye	Devlet adamını öldürme	Podğorice taraflarında bulunan asker-i nizâmiye şâhâne kumandanı Mîrâlây Alî Beğ'in kâtilleri denilen Ahmed ve Yusûf Agalar ile bunların akrabâsından Dinluşa karyeli Alî Ramu ve Podğorice Kazâsına bağlı Toka karyesi bazılarının haklarında icrâ kılınan

				tedkîkâtı içeren hükümdür.
32	66	İşkodra Vâliliğine Tahrîrât-ı Aliyye	Adam öldürme	İşkodra Sancağı dâhilinde vâki Kavaye Kazâsına tâbi Peklin nâhiyesine bağlı Ğardiye karyesi sakinlerinden Hacı Zeynel oğlu Süleymân kâtili olan ve adı geçen köyden Cafer Guluş oğlu İsmâîl'in icrâ kılınan muhâkemât-ı şerîyedeki davasını içeren hükümdür.
33	67	İşkodra Vâliliğine Tahrîrât-ı Aliyye	Yanlışlıkla adam öldürme	Bar Kazâsına bağlı Zavice karyesinde belli bir bölgeyi idare eden Avusturyalı Nikola Zuy'in hataen katleden Zavice karyelili Koru Nikola'nın kızı İstane hakkında icrâ kılınan tedkîkâtı ihtiva eden hükümdür.
33	68	İşkodra Vâliliğine Tahrîrât-ı Aliyye	Hırsızlık/sirkat	Podgorica Kazâsı ahâlisinden olup kazâ-yı mezkûr sâkinlerinden Tüccâr Mustafâ ile Abdullah Ağa ve Yud Beğ'in gece dükkânları duvarını delerek içinden belli miktarda eşyâsını çaldıklarını itiraf ettiklerini konu alan hükümdür.
33	69	İşkodra Vâliliğine Tahrîrât-ı Aliyye	Devlet adamını öldürme	Podgorica taraflarında bulunan asker-i nizâmiye şâhâne kumandanı Mîrâlây Ali Beğ'in kâtilleri denilen Ahmed ve Yusûf Agalar ile bunların akrabâsından

				Dinluşa karyeli Alî Ramu ve Podğorice Kazâsına bağlı Toka karyesi bazılarının haklarında icrâ kılınan tedkîkâtı içeren hükümdür.
34	70	İşkodra Vâliliğine Tahrîrât-ı Aliyye	Adam öldürme	Kuvâye Kazâsına tâbi Peklin nâhiyesine bağlı Bende-i Sağır karyesi ahâlisinden olup nâhiye-i mezkûreye tâbi Muknad karyeli Kıymak ve Alî'nin kâtili olduğu anlaşılan Süleymân'ın icrâ-yı kıssâsına hükmü şerî konusunu içeren hükümdür.
34	71	İşkodra Vâliliğine Tahrîrât-ı Aliyye	Sarhoşluk nedeniyle adam yaralama	İşkodra Kasabası ahâlisinden ve asâkir-i zabtiye neferâtından olup yine bu kasabalı Yakto nâm mürâhifi sarhoşluk haliyle taammüden adan yaralama nedeniyle kürek cezası için Selanik'e gönderilmesini konu alan hükümdür.
35	72	İşkodra Vâliliğine Tahrîrât-ı Aliyye	Silahla adam yaralama ve adam öldürme	İşkodra Sancağı'nda kâin Peklin nâhiyesine tâbi Levlak karyeli İslâmı aralarında çıkan münâzaada tüfeng kurşunuyla cerh ve katl eylediğini itiraf etmesi nedeniyle alacağı cezayı havi hükümdür.
35	73	İşkodra Vâliliğine Tahrîrât-ı Aliyye	Adam öldürme	İşkodra Kazâsına tâbi Duberanic karyesi sâkinlerinden olup yine bu karyeli Zeynel'in kâtili olan Neşu veled Meylu

				hakkında yürütülen davayı konu edinen hükümdür.
36	74	İşkodra Vâliliğine Tahrîrât-ı Aliyye	Tehdid ve yol kesme	İşkodra Sancağı dâhilinde vâki Poka Kazâsına tâbi Milay karyesi ahâlisinden vukûu tarîk makûlesinden Mebraş Nerun'ın tehdîd müddet cezâ'yisine dâir taraf-ı vâlâ-yı asâfânelerinden ve merkûm kürege vaz olunmak üzere Selanik'e gönderildiği ve bunun üzerine açılan davayı konu alan hükümdür.
37	75	İşkodra Vâliliğine Tahrîrât-ı Aliyye	Akçe alma	Tiran Kazâsının önceki müdür vekîli olup seksen dört senesi kurra şerîyesinde akçe ahziyle kura memûri Mîralây İbrahim Bey nâmına telgrâf tasnî' itmiş olan Alî Beyin beş ve zabtiye mülâzımı Süleymân Bey ile Hasan Çavuşun üç sene müddetlerle Nişe sürgün olunmalarını konu alan hükümdür.
38	76	İşkodra Vâliliğine	Adam öldürmeye teşebbüs	Nefs-i İşkodra'da Tepe Mahallesi ahâlisinden ve terzî izâfından olup Rus Kebîr mahallesi sâkinlerinden ve Kiraz izâfından İbrâhîm oğlu Edhem'e katl kasdıya tabanca çekmiş ve orada bulunanlardan Mertoza Altun nâm kimesnenin tabancayı

				tutmasıyla madde katli fiile geturememiş olduğu ihbârât ve tahkikat ile anlaşılmış olduğunu konu alan hükümdür.
38	77	İşkodra Vâliliğine	Adam öldürme	Peklin nahiyesine bağlı Balğayan karyesi ahâlisinden olub İlbasân Kazâsına tâbi Şalısı karyeli Hasan Furtıyı münâzaa sırasında Hasan'ı taammüden katl eylediği tahakkuk iden Ömer'in verdiği cezayı ihtiva eden hükümdür.
38	78	İşkodra Vâliliğine	Adam öldürme	İşkodra Sancağı'nda bağlı Tiran kasabası ahâlisinden olub Câmi'-i Şer'îf mahalleli Süleymân'ı muhâfazayı arsa yolunda katlettiğini itiraf ettiği davayı konu edinen hükümdür.
39	79	İşkodra Vâliliğine	Irza geçme	İşkodra Sancağı'nda bağlı Kuvâye kasabası muhâllâtından Salbağan Mahallesi ahâlisinden olub mahalle-i mezkûre sâkinlerinden Dile nâm hâtûnu cebren fiil-i şeni' suçunu işlediğini itiraf etmesiyle açılan dava ve cezayı havi hükümdür.
39	80	İşkodra Vâliliğine	Adam öldürme	Tiran kasabasında Cedîd mahalleli Kıbtıcık Osmân Nefenin bil-mukâbele kâtili olduğu itiraf etmesi ile sâbit olan Kıbtı Süleymân bin

				İbrahim'in alacağı cezayı ihtiva eden hükümdür.
39	81	İşkodra Vâliliğine	Hırsızlık	Asâkir-i zabtiye efrâdından ve Mat kasabasına bağlı Varzi karyesi ahâlisinden olup İşkodra Sancağı'nda vâki Dırac kasabalı Vasil Yorgi Aspiro nâm tâcirin gece dükkânından akçe sirkat edildiği konu edilen hükümdür.
40	82	İşkodra Vâliliğine	Adam öldürme maksadıyla silah çekmek	Podgorica'de müstahdim asâkir mûzefa efrâdından olup İşkodralı Süleymân mile üzerine katl kasdıyla silâh çektiği ihbâr edildiği ve Ahmed Hüseyin'in açtığı soruşturmayı konu edinen hükümdür.
40	83	İşkodra Vâliliğine	Adam öldürme ve idam cezası	İşkodra kasabası ahâlisinden olup yine bu kasabalı Ömer Nezîr'in kâtili olan Abdullah oğlu Aluş'ın virilen idâm cezasını konu alan hükümdür.
40	84	İşkodra Vâliliğine	Adam öldürme	İşkodra Sancağında bağlı Tiran Kazâsına bağlı Beriz nâhiyesinde müstahdem asâkir-i zabtiye efrâdından olup adı geçen nâhiyeli Mahmûd Bey'in kâtili olan Ahmed Bey hakkında icrâ kılınan tedkikâtı havi hükümdür.
41	85	İşkodra Vâliliğine	Kavga etmek ve firar etmek ve askere tabanca	İşkodra Sancağında vâki Tiran kasabası ahâlisinden İslam bin

			çekmek ve adam öldürmek	Şim nâm şahs biriyle münâzaa eylemesi üzerine hükûmete getirildikten sonra firâr eylesinden dolayı hapse atılmak için yakalanmak üzereyken katl kasdıyla zabtiyeler üzerine tabanca çekmek ve adam öldürmek nedeniyle yürütülen davayı konu edinen hükümdür.
43	86	İşkodra Vâliliğine	Tabanca çekmek ve adam yaralama	Asâkir-i zabtiye taburunun dokuzuncu bölüğü neferâtından olub Kovaya Kazâsına tâbi Dırac karyeli Ramazân'ın üzerine tabanca çekmiş ve icâbet itdiremeyub Şer'îki karye-i merkûmeli Hasan Kaçanı cerh eyleyen merkûm Ramazân'ın oğlu Abdullah hakkında icrâ kılınan tedkîkâtı havi hükümdür.
43	87	İşkodra Vâliliğine	Adam öldürmek maksadıyla silah çekmek	Meriditâ nâhiyesine tâbi Goban karyesi ahâlisinden olub İşkodra kazıyyesi muhallâtından Ayazma mahalleli Abdalbektaş'ın üzerine katl kastıyla teşhîr-i silâh ile Gök Veled Yankola hakkında icrâ kılınan tedkîkâtı havi hükümdür.
44	88	İşkodra Eyaleti Valiliğine	İftira	İşkodralı İbrâhîm ile asâkir zabtiye neferâtından İslâm hakkında istinâd olunan ifsâd

				maddesinden dolayı gönderilen istîlâmnâmeye cevâben gelen mazbatayı ihtiva eden hükümdür.
44	89	İşkodra Eyaleti Valiliğine	Adam öldürmek maksadıyla silah çekmek	Kuvâye kasabası ahâlisinden olub Zeytun Degirmeninden nevbet edâsından dolayı bil-münâzaa yek-diğeri üzerine silâh çekmiş olan İsmâil ve Abdullah haklarında icrâ kılınan tedkîkâtı havi hükümdür.
44	90	İşkodra Eyaleti Valiliğine	Kaimmakamlık tahvili ve memuriyet maaşı	Dırac kasabasının kaimmakamlık merkezi ittihâz ve Peklin nâhiyesinin kaimmakamlığa tahvîl olunması luzûmına ve tahsîs lâzım gelen memûriyet maaşını konu alan hükümdür.
45	91	İşkodra Eyaleti Valiliğine	Hataen adam öldürmek	İşkodra Sancağına vâki Tiran Kazâsına tâbi İşkodra karyeli Alî bin Süleymân hâsebî dikkatsizlikle hatâen katl eylediği ihbârât vâkia ve imârât mevcûde ile anlaşılmış olduğu kazâ-ı mezkûre tâbi Babrul karyeli Receb bin Süleymân Adem İlyasi nâm şahsın alacağı cezayı havi hükümdür.
45	92	İşkodra Eyaleti Valiliğine	Adam öldürmek	İşkodra Kazâsına tâbi Mes karyeli Hasan Ali ve Tıfıl Bayrâm ile İşkodra kasabalı Hasan veled Haydar nâm şahslar cinâyet

				vâkılarından dolayı zuhûr idecek işâre değin tevkîf olınmalarını içeren hükümdür.
46	93	İşkodra Eyaleti Celilesine	Adam yaralama ve firar	Üçüncü ordu-yı hümayûn yedinci tâife taburu efrâdından olub fecîha-ı cerh vaktle cezâatından dolayı iki buçuk sene evvel Meriditâ'ya firâr iderek İbrahim'in nurûsetle geturdlilerek istizâkının icrâsına ibtidar olunduğuna dair yürütülen davayı ihtiva eden hükümdür.
47	94	İşkodra Eyaleti Celilesine	Vergi	İşkodra'nın bazı kazâlarından alınan ağnâm resmî hakkında vilâyet-i celîlerinden vârid olub islâhât komisyondan şûrâ-yı devlete devr olunan tahrîrât cevâbını havi hükümdür.
47	95	İşkodra Eyaleti Celilesine	Adam öldürmek maksadıyla silah çekmek	Nefs-i İşkodra Kazâsına tâbi Şale nâhiyesinde vâki Palandağı ahâlisinden olub İşkodra muhallâtından Paruce mahalleli Nevi Niko'nun üzerine katl kasdıyla silâh çektiklerini itiraf etmesini ve verilen cezayı ihtiva eden hükümdür.
48	96	İşkodra Eyaleti Celilesine	Adam öldürmek	Peklin nâhiyesine tâbi Levlak karyesi ahâlisinden İslâm bin Mehmed'in kâtil olanlar Dur karyeli Beytullah bin Muhtar hakkında icrâ kılınan muhâkeme-i şerîye

				davasını ihtiva eden hükümdür.
49	97	İşkodra Eyaleti Celilesine	Adam yaralama ve adam öldürme	Üçüncü ordu-yı hümâyûn birinci talîme taburı efrâdından ve Baran Kazâsına tâbi Bıçak karyesi ahâlisinden İbrahim bin Sâid'in hükûmet dâiresinde nevbet beklemekte olduğu hâlde nevbetin tebdîli maddesinden dolayı Adem nâm nazır ile muâraza ederken hükûmet kâtibi Batuş Efendî'nin hiddetle elinde bulunan iğneyi Efendî-i mûmâileyhi cerh ve yanında bulunan Tıfıl bin Ahmed nâm neferi idâm ile berâber bulunduğu kalenin ötesinde bulunmuş üzerine sevk olunan neferât-ı askeriden bazısını cerh ve idâm etmesi üzerine yürütülen davayı ihtiva eden hükümdür.
50	98	İşkodra Vilâyet-i Behiyesine	Irza Geçme	Taşat karyesi ahalisinden olup, İşkodra'ya tâbi Leş kasasında vâki Zadrime nahiyesine bağlı Karabet karyeli Loka'nın bir kadının bekaretini zorla izale etmesi ve bunun üzerine başlatılan tetkikat üzerine verilen hüküm ve cezayı içermektedir.

51	99	İşkodra Eyaleti Valiliğine	Zimmete mal geçirilme	Dırac rusûmât idaresinden seksen üç senesi Martı iptidasından seksen dört senesi Haziranı nihâyetine kadar gümrükten geçen bazı eşyanın bazı memurlar tarafından zimmetlerine geçirilmesi ve buna karşılık gelen meblağın maaşlarından karşılanması ve ölen kişilerinde varislerinden karşılanması hususunu ihtiva etmektedir.
51-52	100	İşkodra Eyaleti Valiliğine	Arazi/ Arsa	Pop Loka için bir hane bahâsına tahminiyle miktarının ve itâsı mukarrer olan arazinin tedârik olunub olunmadığının işârını mütezammın makâm-ı senâverîden yazılan tahrirata cevaben İşkodra Eyaleti meclisinin gönderilen mazbatasıyla muahharen çekilen telgrafhane üzerine daha önceden alınan karar üzerine durumun tekrar değerlendirilmesi hususunu havi hükümdür.
52	101	İşkodra Eyaleti Valiliğine	Hırsızlık	İşkodra Kazasında Baruca mahallesinde meydana gelen Derzi Uhrili Nikola'nın gece vakti dükkânının bir tarafın kırıldığı ve içinde Çuka ve Bahma çalındığı tahkikat-ı câriye ile anlaşılmış

				ve Perzerinli Üstüban nâm şahsın kânun-ı cezanın iki yüz yirminci maddesi gereğince alacağı hapis ve kürek cezasını ihtiva eden hükümdür.
54	102	İşkodra Eyaleti Valiliğine	Adam öldürme	Leş Kazasına bağlı Zadrime nahiyesine yakın Vaiç karyeli Pal veled Secun'un katili olan Ğarleka-Kâdir karyeli Paşko veled Kule nam diğer Paşko Vadimi nam şemnası hakkında devam eden davada davacılar tarafından suçun kesinleşmemesi nedeniyle hapis cezasının taammüd nedeniyle kürek cezası için Selanik'e gönderilmesini içeren hükümdür.
54	103	İşkodra Eyaleti Valiliğine	Zimmete mal geçirme	Dırac rusûmât idaresinden seksen üç senesi Martı iptidasından seksen dört senesi Haziranı nihâyetine kadar gümrükten geçen bazı eşyanın bazı memurlar tarafından zimmetlerine geçirilmesi ve buna karşılık gelen meblağın maaşlarından karşılanması ve ölen Ali Efendi'nin miktarı maaşı varislerinden veya Ali Efendi'nin kefil olan Hamza Ağa'dan tarafından karşılanması hususunu ihtiva etmektedir.

55	104	İşkodra Eyaleti Valiliğine	Adam öldürme/ idam cezası	Meriditâ ahâlisinden ve şekâvet müstemre ashabından ve Zadrime nahiyesine asker zaptiyesi neferâtından Nateşad karyeli Mark Göke nâm kimesneyi katl iden Palkin nâm şahıs hakkında devam eden dava neticesinde adı geçen katilin idam edilmesi hususunu ihtiva eden hükümdür.
56	105	İşkodra Eyaleti Valiliğine	Eşkıyalık	İşkodra Sancağı asâkir-i zaptiyesi sekizinci bölüğün kul vekili yol kesme ve adam öldürme gibi bazı olaylara karıştığı için bir daha o taraflara ayak basmamaları ve bu suçları nedeniyle Atina Vilâyetine gönderilmeleri hususunu içeren hükümdür.
56	106	İşkodra Eyaleti Valiliğine	Adam öldürmeye teşebbüs ve yaralama	Tiran Kazasına bağlı Süleyman Paşa mahalleli Hüseyin Şaban ve Seyfullah'ın mahalleli üzerine katl kasdıyla tabanca çektikleri ve Dişe-Üste ve İdris nâm şahısların dahi ıslâh-ı zânü'l-beyn için irâdelerine girmiş olan İslâm'ı elinden yaraladığı anlaşıldığı ve adı geçenlerin altı ay hapsedilmesini içeren hükümdür.
57	107	İşkodra Eyaleti Valiliğine	Adam Öldürme ve Adam öldürmeye teşebbüs	Tiran Kazasına muzâf Mures karyeli Alî Selîm'in kâtili olan Tiran kasabası

				ahâlisinden Hasan Kasur nâm kimesne hakkında açılan dava kesinleştiği için gerekli hapis ve kürek cezası ayrıca cinayete teşebbüs edenler hakkında da ilgili maddeler gereği verilecek cezayı havi hükümdür.
57	108	İşkodra eyaleti Valiliğine	Mahkûmiyetin sona ermesi/ salıverilme	Çeşitli müddetlerle Niş'e nefy olunan Tiran Kazâsı müdür-veklî Ali ve zabtiye mülâzımı Süleyman Begler ile Hasan Çavuş'ın uzun süren hapis cezaları ve salıverilmelerini içeren hükümdür.
59-60	109	İşkodra Mutasarrıflığına	Adam öldürme ve idam cezası	İşkodra Sancağı'nda bağlı Podgoriçe kasabası Makberan ahâlisinden Yusûf Ağa Muca nâm zatın Karadağlı Marko Milan'ın oğlu Paro nâm şahıs tarafından sokakda kurşunla katl olunduğunu ve daha sonra ahalinin şahitliği ile kesinleşen suçu nedeniyle idam edildiği ve daha sonra bazı Karadağlı ahalinin katledilmesi ile hem Müslüman hem de gayrimüslimlerin oluşturduğu bir komisyonun kurulmasını ihtiva eden hükümdür.
61	110	İşkodra Valiliğine	Sınır anlaşmazlığı	İşkodra Sancağında Akçahisar Kazası dâhilinde kâin Kurac karyesiyle Tiran

				Kazasına bağılı Ambinâsı karyesi arasında yaşanan sınır çalışması ve bu anlaşmazlığın çözülmesini konu alan hükümdür.
61	111	İşkodra Valiliğine	Adam öldürme ve kürek cezası	Üsküp Kazasına bağılı Baroza karyesi ahalisinden Abdürrahman'ın kızı Ümm-ü Gülsüm'ün katli olan Osman'ın oğlu Emin hakkında devam eden dava kesinleştiği ve adı geçen kişinin idam edilmesi gerektiği ancak on sekiz yaşında küçük olması nedeniyle kürek cezasına çarptırılması gerektiğini anlatan hükümdür.
62	112	İşkodra Eyaleti Valiliğine	Makam değişikliği ve liyakatli tayin	Nefsi İşkodra Kazasına mülhak olup bölükbaşılık nâmıyla idâre olunmakda bulunan Ferani nâhiyesinin otuz kadar karye ve mahalliden mürekkeb oldıkça cism-i bir müdürîyet mahalleli bulunmasından nâşî bölükbaşılık unvânının müdürliğe tahvîliyle el-yevm mahsûs olan iki yüz otuz gurus maâş şehriyesine lağv idilen Şilak bölükbaşılığından münhal yüz elli beş gurusın hamili müdirliğine erbâb-ı liyâkat ve iktidârdan birinin tayini üzerine

				konu edinen hükümdür.
63	113	İşkodra Valiliğine	Asker istihdamı ve verilecek kılık kıyafet	İşkodra Eyaletinde vâki Kulâ hâkânîye muhâfazasında asâkir-i zabtiye istihdâmıyla mutasarrıf oldukları tüccarların verecekleri ücretleri ve kıyafetleri havi hükümdür.
63	114	İşkodra Valiliğine	Hudut, sınır ve su kanalı anlaşmazlığı	Derin ve Buhyana nehrlerinin değiştirilen su kanalından dolayı Burh ve Derkat atık hududunda meydana çıkmış olan arazinin kendi çiftlikleri olduğunu ihbarıyla tayin edilen tapu kalemi mümeyyizinin başlattığı tahkikatı konu alan durumu ifade eden hükümdür.
64	115	İşkodra Valiliğine	Ecnebilere barut ve fişenk satmak	Mat Kazasına bağlı Kalus Darsiya karyeli Süleyman oğlu Zekeriya'nın ecnebî mamulatından olarak barut ve fişeng furuht itmesinden dolayı başlatılan dava ve verilen kürek cezasını konu edinen hükümdür.
65	116	İşkodra Valiliğine	Adam öldürme	İlbasan Kazalı Topal Hacı nâm kişinin kâtili olan İlbasan kazâlî Kıbtî tâifesinden Muhamrem oğlu Osman hakkında başlatılan tedkîkâtı hâvî Manastır Vilayetinden gönderilen tezkere ve devamında verilen

				cezayı havi hükümdür.
65	117	İşkodra Valiliğine	Hükümet Konağı'nın olmaması	İşkodra'ya tâbi Meriditâ Kazasında öteden beri hükümet dâiresi bulunmadığı cihetle memûriyet ve zabtiye ve neferâtı kendi evlerinde bir hâlde ikâmet etmekde ve bu ise idâre-i umûr kazaca müşkülâta neden olduğu konusunu ele alan hükümdür.
66	118	İşkodra Valiliğine	Adam öldürme	İşkodra Sancağı'na tâbi Leş kasabası sâkinlerinden olup yine bu kasabalı Bekir'in ittizâha katli olan Ömer bin Salih hakkında başlatılan dava ve verilen cezayı konu edinen hükümdür.
67	119	İşkodra Eyalet-i Valiliğine	Adam öldürme	Perzerin Sancağı'nda vâki Bakva Kazasına tâbi Dul karyeli olduğu hâlde ol gün kasabasında mütemekkin olup bu kasaba ahâlisinden Hasan bin Mustafa Man Huti esnâ-ı münâzaa da men-gayr taammüden katl ve ıtlâk eylediği ihbâr olunan ikrârıyla sâbit olan Beyto bin Süleymân nâm şahsın alacağı cezayı konu edinen hükümdür.
67	120	İşkodra Valiliğine	Adam öldürme	İşkodra çarşısının Etmekci-Üstesi Ferşo'nun fırını şakirdlerinden Bosnalı Radu nâm kişinin katli olan ve İlyâsa

				nâm Şabân bin İbrâhîm hakkında başlatılan tedkîkâtı ve verilen cezayı havi hükümdür.
68	121	İşkodra Valiliğine	Şeri hakim (yargıç) atama	Hükkâm-ı şerîn tevzîfî usûle müttehazen umûme iktizâsından bulunmak hasebiyle İşkodra dâhilinde vâki Ahçahisar kazası niyâbetinde bulunan Ahmed Muhtar Efendînin dahi tevzîfine taraf-ı alî hazret-i meşihât-penâhî oraca lüzum gösterilmiş olduğunu ve alacağı maaşı içeren hükümdür.
68	122	İşkodra Valiliğine	Provokasyon ve aldatma (yanıltma)	İşkodra Sancağı'nda vâki Meriditâ nâhiyesi ahâlisini tahrîk ve iğfâl maksadıyla gelmiş olan üç nefer Karadağluyu hânesine kabûl ile Meriditâ reislerinden Kıptan Kola'nın hânesine getirip ahâliyi Karadağlular ile muhârib olan kave-i askeriye devlet-i aliyyeye yardım etmekten men etmek için lâzım gelen vesait ve vesailin müzâkeresinde bulunduğu ve bu mukâbelede Karadağlulardan akçe almış olduğunun ibhar edilmesiyle başlatılan soruşturmayı konu edinen hükümdür.

2.2. 839 Numaralı İşkodra Ayniyat Defteri'nin Transkripsiyonu

Sayfa 1

Hk. 1

İşkodra Mutasarrıflığına

Foça nâhiyesi ahâlisinden ba'zı kesanın hükûmet-i mahalliye 'aleyhinde bir cem'iyet-i fesâdiye teşkil eyledikleri istihbâr olunması üzerine icrâ kılınan tedâbire ve ol-babda beyân mülâhazata dâ'ir var olan tahrîrât ol-vechle mazbatalar Meclisi Vâlâ'da ledel-mütâla'a eşhâs-ı merkûmen'in işbu hareketde nâhiye-i mezkûrede derdest inşâ olunan hükûmet konağının yapıdırılması ve karâr-ı vâki' mûcebince oranın müdürlik ittihâz olunması garâzından ve bu dahi Karadağlıların ta'limât ve tesvîlâtından nişân eylemiş olduğu tebeyyün iderek teşebbüsât serî'an hükûmet semeresiyle bu harekete cür'et idenlerden ma'lûm'ul esâmîsi beş nefer şahs ve derdest olunub icrâ kılınan iştikâklarında(?) taht-ı mebhûselerden ikrârlarıyla tahakkuk eyledigine ve mâmâfih içlerinden Luha-milya nâm şahsın ağdalat-ı rûfekâ ile dâhil-i cem'iyet olduğu anlaşıldığına binâ'en anın mahallince te'dîbî icrâ olunmak üzere tevkîfiyle re'is-i bizzat(?) olan diğer dört neferin hâl ve mişvarlarından ve araba 'avdetlerinden emniyet hâsıl olıncaya kadar Trablusgarb'a nefy ve (...) olunmadan tensîb idilmiş ve merkûmın vüsûlünde bir tarafa firâr idememelerine takayyüd olunması ve zabtiye nezâreti altında tutulması Trablusgarb Vilâyetine bildirilmiş olmağın hemân icâbının icrâsına ve ol-havalinden ehemmiyet-i asliyesi mes'el-i mevcûde ile bir kat daha te'yid eylediginden tahkîm-i esâsî âsâyiş emrinde öteden beru (...) olan ikdâmât (...) bi-kemâl-i keremi tezyîdî ile terakkîsi esbâbının istihsâline himmet buyurmalarının siyâkında şukka

Fi 14 Safer [1]283 (28 Haziran 1866)

Hk. 2

İşkodra Mutasarrıflığına

İşkodra'da kâ'in Bedir-Gadr Yahya karyesi ahâlisinden Silo nâm kimesnenin hânesinde mevcûd olub kendü bağçesinin mahsûlü olduğunu iddi'â eylediği yüz yigirmi kıyye mikdârı duhânın bilâ (...) taşradan getirilmiş iduğu tebeyyün itdiği hâlde Bedr-Gadr Yahya duhâne me'mûrî sâbık Hüseyin Efendî mu'âmele-i nizâmiyeyi icrâ

itmeyub sâhibi nezdinde tevkîf ile on gün sonra merkûmdan rüşvet bedelinde yüz gurusı aldığı mütebeyyin olmasıyla bunların kânun-ı cezâ'nın altmış sekizinci ve altmış dokuzuncu maddelerinden hükmüne tevîkan kal' (...) cezâ'sıyla mücâzâtdan iktizâ ider ise de meblağ-ı mezbûrın yüz gurusıdan 'ibâret olması ve kendüsü rüşvet (...) olarak aldığını münker bulunması tahfîf-i cezâ'yı mucib-i esbâbdan olduğına mebnî merkûmanın kal'abendliklerinden sarf-ı nazarla ve bir sene medîd Selanik'e nefy olunmaları ve mezkûr yüz gurusın ahzı iki kat olarak (...) tahsîl kılınması rûsûmât-ı emânet-i celîlesinin takdîriyle evrâk-ı nakdîye üzerine Meclis-i Vâlâ'dan bâ-mazbata ifâde olunarak bil'(...) irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî dahi olduğunda müte'allık buyurulub keyfiyeti emânet-i müşârüleyhâya beyân ve iş'âr ve lâzım gelen fermân-ı 'âlî bi't-tasdîr leffen nisyâr kılınmağa iktizâsının icrâsına himem buyurulub siyâkında şukka

Fi 17 Safer sene [12]83 (1 Temmuz 1866)

Sayfa 2

Hk. 3

İşkodra Mutasarrıflığına

İşkodra ahâlisinden Hasan Dûcî nâm nâccarın (...) İşkodra'ya getirmiş olduğu (...) cildlerinin idhâlât (...) tevîkan nâcer-i merkûmın ademi Feranu'dan yüz seksen gurusı otuz pare resm-i gümrüğü alındığı hâlde merkûm Franu nâcer-ı merkûmdan yüz gurusı ziyâde ahz etmek üzere ol-babda cânib-i gümrükden kendüsüne i'tâ olunan makbûz senedindeki bir rakamını (...) tahvîl iderek meblağ-ı mezbûrın iki yüz seksen beş gurusı otuz pareye iblâğ eylediği 'inde'l-tahkîk ikrârıyla tebeyyün itmiş ve sened-i mezkûr resm-i gümrüğün ahzından sonra virilen bir makbûz senedî olarak nâcer-i merkûma 'â'id bulunmuş olduğundan merkûm Franunun kânun-ı cezâ'nın yüz elli beşinci maddesi hükmüne tevîkan ve târih-i mahbûsından î'tibâren bir sene müddetle habs idilmesi husûsında savb-ı hazretlerine bildirilmesi rûsûmât-ı emânet-i celîlesinden bâ-tezkire vukû'bulan iş'âr üzerine Meclis-i Vâlâdan bâ-mazbata ifâde ve keyfiyet-i emânet-i müşârüleyhâya hikâye kılınmış olmağın bir minvâl muharrer iktizâsının icrâsına himem buyrulması siyâkında şukka

Fi 20 Safer sene [12]83 (4 Temmuz 1866)

Hk. 4

İşbu târihde mâliye nezâret-i celîlesine buyrulduğu ‘âli yazılmışdır.

İşkodra Mutasarrıflığına

Karadağ hatt-ı imtiyâzının beru tarafında kalmış olan Koç nâhiyesinde müstahdem otuz nefer ‘asâkir-i zaptiye’nin mertebe-i kifâyede olunması cihetiyle doksan guruh ma‘âşla on nefer ‘asâkir-i zabtiye’nin daha müceddiden tahrîr ve istihdâmı (...) bâ-tahrîrât vukû‘bulan iş‘âr ve ifâde ve mâliye nezâret-i celîlesiyle cereyân iden muhâsebe üzerine Meclis-i Vâlâ’da tensîb ve hazînece tesvîye muktezâsını nezâret-i müşâruleyhâya havâle kılınmış olmağın icâbının icrâsına himem buyrılması siyâkında şukka

Fi 20 S Sene [12]83 (4 Temmuz 1866)

Hk. 5

İşkodra Sancağı Mutasarrıflığına

Bar İskelesinde kâ’in Frankın hânesinde iki odadan ‘ibâret olmasıyla hâl-i hâzırı egerçi me’mûrın istibaniye kâfi olsa da bâ-yurt kayd itdirmek ve pratika(?) almak üzere ümid-şod idenler binânın darlığından nâşî ‘usret ve bu sırada me’mûrın-i mevcûde dahi meşakkat çekmekte olduklarından mezkûr Frankın hâne ittisâlinde Barla Nuriye he’yetinden (...) bir bâb oda ile bir bâb gardubân mahallinin mesârif mühimminesi olan dört bin dokuz yüz yetmiş üç guruhluk ‘ilâveten ve müceddiden tesvîye ve inşâsı İşkodra Meclisinden nüvârid iden mazbata ve taraf-ı vâlâ-yı ser- “‘askerî ile (...) muhâbere üzerine Meclis-i Vâlâ’da tensîb olunmuş ve hazînece ifâ-yı muktezâsı mâliye nezâret-i celîlesine havâle ve keyfiyet-i ser- “‘askerî müşârunileyh dahi beyân ve hikâye olunmuş olmağın iktizâsının icrâsına himmet buyrılması siyâkında şukka

Fi 5 Ra sene [12]83 (18 Temmuz 1866)

Sayfa 3

Hk. 6

İşkodra Mutasarrıflığına

Zaderce ahâlisinden bin kadar eşhâsın geçende müselmân hükûmet konağına hücum ile ol-vakt orada müdür ve şimdi beş ka'immakâmı bulunan Gozanlu Sâlih Pâşâyı cebren çıkarmak sadedinde bulunmalarından dolayı icâb idenler ile Pâşâ-yı mûmâileyhin icrâ kılınan muvâcehe ve muhâkemesinde müceb-i şikâyet olur harekâtı tebeyyün itmeyub şu fesâd ahâli-i gayr-ı müslimen'in ötiden-beru umûr-ı hükûmete me'lûf oldukda müdahâleden münkat'u'l- yed olmalarından ne'set eyleyerek asıl ön ayak ve mebd-i fesâd olan 'Asir Kula Ahmed Bekr ve Bidar Mark ve Kok Heyle ve Berkak Ğaza ve Nuh Heyle ve Lazir Ğaramış nâm kimesneler zâten şekâvet-i musahhara ve fesâd-ı ashâbdan ve kâtil ve sârik makûlesinden bulındıktan tedkîkât-ı vâkı'adan anlaşılmış olmasıyla orada kalmadan mahzûrdan sâlim olmayacağı aşikâr bulunduğundan kendilerini te'dîb ve emsâlini terhîb zımında merkûmının bilâ-müddet Trablusgarb cânibine nefy ve tazîbine vukû' bulan iş'âr Meclis-i Vâlâ'da virilen karâr mücebince bil'ittizân irâde-i seniye cenâb-ı şehinşâhi müte'allik buyrılmış ve iktizâ emr-i 'âlî bil'kadîr leffen tesîr kılınmış olmağın ol-vechle icâbının icrâsına himmet buyrılması siyâkında şukka

Fi 10 Ra sene [12]83 (23 Temmuz 1866)

Hk. 7

İşkodra Mutasarrıflığına

Nefs-i İşkodra ahâlisinden maktûl 'Ali'nin hâsren vârisi olan babasıyla kâtîli dinilen Yusûf'un icrâ kılınan mürâfa'a-i şer'iyelerine ve ol-babda cereyân iden tedkîkât-ı nizâmiyeye dâ'ir İşkodra Sancağı tahkîk ve memleket meclislerinin tahrîrât-ı behîyelerine tevârüd eyleyen mazbataların ve melfûf î'lâm-ı şer'î ve istikâ kılınan me'âllerine nazâran merkûm Yusûf'un mezbûr 'Ali'yi müceb şer'î kısâs olan katl ile katl eylediği tâyi'an ikrârıyla ba'de's-sübût kâtil-i merkûmın kısâsına hükm-i şer'î lâ-hak olduğu anlaşıldığından cânib-i fetvâhânedan beyân kılındığı üzre ab-ı merkûm Mehmed kâtil Mîr Nuri kısâsdan "afv etmediği hâlde bizzât huzûrunda talebiyle kâtil-i merkûmın icrâ-yı kısâsı ve eğer "afv ider veyâ sulh olur ise ol-hâlde kısâsı sâkıt

olacağından icâb-ı şer'îsinden îfâsıyla kâtil-i merkûmın ta'yîn-i mücâzât-ı kânunîyesi zımnında târîh-i habsi gösterilerek keyfiyetden tekrâr ba-î'lâm ve mazbata bu tarafa iş'ârı husûsından savb-ı devletlerine bildirilmesi Meclis-i Vâlâ'dan ba-mazbata ifâde olunarak bil'istizân irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî dahi ol-merkezde müte'allik buyrulub lâzım gelen fermân-ı 'âlî bi't-tasdîr leffen tesyîr kılınmış olmağla icâbında îfâsına himmet buyrılması siyâkında şukka

Fi 27 Rebiü'l-Evvel sene [12]83 (9 Ağustos 1866)

Hk. 8

İşkodra Mutasarrıflığına

İşkodra Kazâsına muzâf Bubât Karyesi ahâlisinden maktûl Nûh/ Nevç veled-i neyyirin kâtili olan karye-i mezkûreli Bak veled-i Ğakanda icrâ-yı kısâsı hakkında tasdîr ve tesyîr olunan fermân-ı 'âlinin infâz hükmı sırada vârise-i maktûlden zevcesi Lule kâtil-i merkûmu kısâsdan 'afv etdiği İşkodra Meclisinin vürûd iden bir kıt'â mazbatasına melfûf î'lâm-ı şer'î me'âlinden anlaşılab bu sûretde zevce-i mezbûrde ancak kendu hakkında kâtil-i merkûmdan (...) da'vâsına kâdire olmaz ise de mesele-i kısâsı vârise-i sığâr haklarında rütbe munkalib olarak tamâm-ı dîn-i râcûlden zevce-i mezbûrde (...) (...) tahsin hisse-i irsiyesinden mâ'adâ sığâr vârisinin hisse-i şer'îyelerini (...) selâse (...) -ı selâse ile kâtil-i merkûmın edâ eylemesi lâzım gelecegi cânib-i fetvâhânedan başı kalmış olduğundan dîn (...) ol-vechle tesvîyesiyle kâtil-i merkûmın kânun-ı cezâ'nın yüz yetmiş ikinci maddesi hükmüne tatbîkan ve târîh-i habsi olan seksen senesi Temmuzunun yigirmi beşinden î'tibâren on senesinde vaz' -ı kurek olunmak üzere Selanik'e irsâl Meclis-i Vâlâ'dan bâ-mazbata ifâde ve keyfiyet Selanik Eyâleti vâililikde beyân ve hikâye idilmegin iktizâsının icrâsının icrâsına himmet buyrılması siyâkında şukka

Fi 14 Rebiü'l-Ahîr sene [12]83 (26 Ağustos 1866)

Sayfa 4

Hk. 9

İşkodra Mutasarrıflığına

Karadağ hudûdunda kâ'in Karanya nâhiyesiyle Mirfot karyesi vukû'âtı sâbika-ı celîlede cânib-i eşkiyâdan raht-ı var idilmesinden dolayı bâ-irâde-i seniye iş'âr-ı şer'îyye ve tekâlîf-i sâ'îreden istisnâ kılındığın hâlde mahallince bunlardan resm-i gümrük mutalebe olunmakda olduğundan bahsle men'i hakkında vukû'bulan istid'â üzerine keyfiyet taraf-ı vâlâlarından sorılmışdı ana cevâben tevârüd eyleyen tahrîrât-ı behiyelerin dîvân-ı muhâsebâtta kırâ'at ve mütâla'a ve icâb-ı maslahat müzâkin ve mülâhaza olunarak ol-babda tanzîm ve hükmü mâliye nezâret-i celîlesinden tasdîk ve tertîl ile tesyîr kılınan mazbata Meclis-i Vâlâ'ya lede'l-i'tâ zikr olunan Karanya nâhiyesiyle sâ'îr ma'lûmu'l-esâmî nâhiye ve karyeler ötiden beru iş'ârdan ve gümrük-i resmî gibi tekâlîfden ma'fû oldukları cihetle bunlar hakkında mu'âfiyet-i sâbika dâ'iresinde mu'âmele olunması iktizâ-yı hâlden bulunduğu misullû zâten dâ'ire-i mu'âfiyete dâhil olmadığı anlaşılan mezkûr Mirkota karyesiyle anlara bakarak bu yerlere iddi'â-yı mu'âfiyet iden mahallere dahi cevâb verilmesi umûr-ı sunî'yiden olub ancak bunda asıl muhtâç bahs olan cihet-i kurraniye ahâli-i müslimesinin i'mâli eyledikten müskirâtdan beher hâne için küffâf (?) nefy olmak üzere nizâmen mahdûd olan mikdârının tefrîkî maddesi olarak egerçi hamr i'mâliyle meşgûl olan hânelerin beherinden iki yüz kıyye müskirât için resm-i mîrî alınmaması muktezâ-yı nizâmından ise de bu nizâmın hükmü ta'be gayr-ı müslimeye 'â'id olmak cihetle ahâli-i müslimenin müskirâtdan küffâf-ı nefsi taleb ve iddi'âsında bulunmalarının şer'an ve nizâmen şehbân-ı kabûl olamayacağından ba'dezîn ahâli-i merkûme cânibinden böyle bir istid'â zuhûr ider ise şer'î ve nizâmî cevâb-ı kat'î i'tâ ve rüsûmât-ı mahbûsenin tamâmıyla ve vakt-i zamânîyle istihsâline i'tinâ olunması husûsında savb-ı vâlâlarına iş'ârı tensîb idilmiş ve hazînece îfâ-yı muktezâsı nezâret-i müşâruleyhâya havâle kılınmış olmağın icâbının sûret-i muharrere dâ'iresinde hüsn-i icrâsına himmet buyrulub siyâkında şukka

Fi 8 Cemaziyü'l-Evvel sene [12]83 (18 Eylül 1866)

Hk. 10

İşkodra Mutasarrıflığına

Meşâhîr-i eşkıyâdan olub katl u cerh gibi fezâhatlere cür'et ve ahz ve giriftlerine giden zaptiyelere 'adem-i itâ'atle teşhîr-i silâha mürâca'at eylemek üzerine bi'l-mukâbele itlâf eylediği İşkodra Meclisinde tevârüd eyleyen mazbatasında beyân kılınan İdris bin İbrahim kürde ve Yunus-ı Bayezîdin ademleri heder olub mukâbeleyi icrâ iden zabtiyelerin dahi yüz seksen dokuzuncı madde-i kânunîye hükmince gayr-ı mes'ûl bulındıkları Meclis-i Vâlâ'dan bâ-mazbata ifâde kılınmış olmağla beyân-ı hâl siyâkında şukka

Fi 14 Cemaziyü'l-Evvel sene [12]83 (24 Eylül 1866)

Hk. 11

İşkodra Mutasarrıflığına

Podğorice Kazâsına muzâf Bersilafce karyesi sâkinlerinden iken madrûben vefât iden Moyomoyod Beyin *Selanik asıllı (...) dahi bildirilmiştir* kâtillere dinilen kaza-i mezkûre tâbi' gayr karyesi ahâlisinden Yanko ile babası Luka hakkında cereyân iden tedkîkât-ı nizâmiyeyi hâvî İşkodra Meclisinde vürûd iden mazbatasıyla meclisi tahkîk mazbatası ve istizâ (...) bu husûsdan cereyân iden tedkîkât-ı ahîrede mezbûre Luka'nın madde-i ahîre katle bir gune medhalî olmayıb Hüsni oğlu Yanko'nun mezbûr Muhammedî çapa ile darb eylediği sırada mu'âvenet dahi itmeyub bunlara tefrîkâ sa'y u gayret etdiği feziha-i katl merkûm Yanko'nun eser-i fi'ili olduğu ihbârât ile tahakkuk eylediği anlaşılub ancak (...) maktûl-i fi'il-i kâtilde merkûmenin ikisi dahi müşterek olduklarını iddi'â eylemiş ise de bu iddi'âlarına mutâbık şâyân-ı i'timâd ve kabûl şâhid ikâmesinden 'âciz oldukları ve yalnız Yanko ile muhâkemeye dahi râzî olmadıkları cihetle mürâfa'a-ı şer'îyye icrâsı mahkeme olamamış ve katl-i mezkûr ise münâza'a arasında merkûm Yanko cânibinden ikâ' idilmiş olduğına mebnî kâtil-i merkûm Yanko'da kânun-ı cezâ'sında yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne tatbîkân ve târih-i habsinden î'tibâren on beş sene müddetle küreke konılmak üzere Selanik'e irsâli ve târih-i mahbûsiyetinde bu tarafa ve oraya iş'ârı bâ-mazbata ifâde ve keyfiyet-i Selanik Eyâleti vâlîliğine der-beyân ve hikâye kılınmış olmasıyla iktizâsının icrâsına himmet buyurulub siyâkında şukka

Fi 26 Cemaziyü'l-Evvel sene [12]83 (6 Ekim 1866)

Sayfa 5

Hk.12

İşkodra Mutasarrıflığına

Zadrime Sancağı dâhilinde kâ'in Tiran Kazâsına muzâf Ebşem nâhiyesinde hükûmet konağı olmadığından mevcûd olan 'asâkir zabi'tâ derûnunda ikâme etdirilmek üzere ahâli tarafından altı bin beş yüz gurus bi'l-mübâya'a cânib-i mîrîye nüzul ve bey' olunan konağın kabûlü istid'â kılındığı ve mezkûr konağa livâ-i mezbûr ka'immakâmı cânibinden dahi bir kuli sağır itdirildiği İşkodra Meclisinin mazbata-i vâridesinde inhâ olunub mahall-i mezkûrda hükûmet konağının vücûdına lüzûm olsa bile iştirâsı hükûmete 'â'id olduğu hâlde bunun ahâliye (...) câ'iz ve münâsib olamaz ise de mezkûr konağın bir gune teklîf vukû' bulmaksızın taraf-ı ahâliden bi'r-rızâ (...) olduğu siyâk-ı iş'ârdan anlaşıldığından ahâli-i merkûmen'in bu yolda vâki' olan himmetleri hamiiyet-i mesârifleri asâr-ı ber-güzidesinden tahsîn ve takdîre sezâ mevâddan olmasıyla hidmet-i vâki'ada bâ'is mahzûziyet olduğunun kendulerine (...) ve müstağnî tekrâr olduğu üzere ahâli ve (...) mükellef oldukları rüsûm ve bir gune vakt ve zamânıyla te'diyesinden gayrî şey tahmîl itdirillmemek mültezem iken hâric ana vezâ'if bu misüllü tekâlîfe mecbûriyet hâlinde bulundurulmak usûl-i mu'adele ve (...) münâfi düşeceğinden ba'd-ı izîn o makûle hükûmete 'â'id inşâân hakkında her tarafa icrâ idilen ve (...) tevfik-ı hareket ve izâc ve ızrâr-ı ahâliye müceb hâlâtdan mücânebe olunmasına mezkûr konağın esmânı olan mâru'z-zikr altı bin beş yüz gurus kimler tarafından ve kaçır gurus verilmiştir bilinmek üzere zîrî mazbatalı defter ile bâ-tanzîm irsâline i'tâ ve himmet buyrılması siyâkında şukka

Fi 28 Ca sene [12]83 (8 Ekim 1866)

Hk. 13

İşkodra Mutasarrıflığına

Nefsi İşkodra ahâlisinden olub mecrûhen vefât iden Sâlih'in vârisesiyle kâtil dinilen Hristo'nun icrâ kılınan müdâfa'a-i şer'îye ve nizâmiyelerine dâ'ir İşkodra memleket ve (...) meclislerinde tevârüd eyleyen mazbataların ve melfûf î'lâm-ı şer'î ve istizâ (...) Meclis-i Vâlâ'ya lede'l-havâle me'âllerine nazâran merkûm Hristonun mezbûr Sâlih'i tabanca kurşunuyla katl eylediği (...) ikrâr ile sâbit oldıktan sonra vârise-i

merkûm kısâs (...) müte‘âllık ‘âmme-i ra’dâdan kâtil-i merkûmın zimmetini ibrâ ve iskât eylediği anlaşılmış ve bu sûretde vârise-i maktûlın fîmâ-ba’d husûsi mezkûr için müdde‘î ‘alîyye merkûm hakkında nesne da‘vâsına kâdir olmayacakları dahi sâbit fetvâhânen beyân kılınmış olduğına ve şu hâlde işin cihet-i şer‘îyesince hükm-i günden beri kalmamış idüğüne mebnî merkûmın kânun-ı cezâ’nın yüz yetmiş ikinci maddesi hükmüne tevfi kan ve târih-i habsinden î‘tibâren ba‘de’t-teşîr ola beş sene müddetle vaz‘ kürek olunmak üzere Selanik’e götürülmesi ve târih-i mahbûsının bu tarafa ve oraya iş‘ârı bâ-mazbata ifâde idilmiş ve keyfiyet-i Selanik Eyâleti Vâliliğine bildirilmiş olmağla bir minvâl muharrer icâbının icrâsına himmet buyrılması siyâkında şukka

Fi 2 C [12]83 (12 Ekim 1866)

Hk. 14

İşkodra Mutasarrıflığına

İşkodra cibâlinden Hutdağı Koca Mîrân Hâsî nâm şahsın esâmîsi ve (...) memleketi ihlâle bâ‘is olacak icrâ ezhân ahâliyi tahrîke cür‘et idilmesine ber müceb-i hâlât dan cezâ’ muvakkaten (...) nefy olunması husûsında dâ‘ire-i emirnâme-i sâmi

Fi 19 C [12]83 (29 Ekim 1866)

Sayfa 6

Hk. 15

İşkodra Mutasarrıflığına

İşkodra Sancağı umûr-ı tahrîriyesi şimdîye kadar bir kâtib ile idâre olunmakda ise de müvakkî‘in (...) ile berâber muahhiran ilhâk olunan kazâlardan ve Zadrime ka‘immakâmlığının teşkilinden dolayı umûr-ı tahrîriye tevassu‘ iderek bir me‘mûr ile idâresi mümkün olamayacağına ve İşkodra hükûmet tercümânlığı ma‘âşî olan üç bin gurus fâzla leciyye görüldüğüne mebnî bundan beş yüz gurusun tenkîsiyle livâ-i mezkûr tahrîrât kitâbeti refâhata ta‘yini karârlaşdırılan Mehmed Efendîye tahsîsi ve i‘tâsı taraf-ı hazretlerine cevâben vukû‘bulan iş‘âr ve ifâde ve mesâlîme nezâret-i celîlesiyile olunan muhâberesi üzerine Meclis-i Vâlâ’da tensîb kılınmış ve hazînece ifâ-

yı muktezâsı nezâret-i müşârunileyhâya bildirilmiş olmağla oraca dahi icrâ-yı icâbinâ himmet buyrılması siyâkında şukka

Fi 26 C sene [12]83 (5 Kasım 1866)

Hk. 16

Üskûb Eyâleti Vâliliğine

İpek Kazâsına tâbi‘ Taberkân karyesi ahâlisinden olub İpek kasabasında ‘Alî Çavuş Mahallesi ahâlisinden vilâyet tâ‘ifesinden Petro’nun dükkânından sirkat itdiği harbîyi elinden almak için boğuşurlarken merkûma katl kasdıyla beştu-endâht iderek kurşunu tesâdüf etmediğini mukar(er) olan suçunun kânun-ı cezâ’nın yüz seksen ikinci maddesi ‘ilâvesi hükmüne tevfikân ve târih-i habsi olan sâl-i hâl rebî‘ul-ahîrinin on birinci gününden î‘tibâren ba‘de’t-teşhîr dört sene müddetle kürege konulması perzerîn memleket ve tahkîk ve kazâ-ı mezkûr meclislerinin tevârüd iden mazbatalarıdır ve melfûf istizâkıyye üzerine Meclis-i Vâlâ’dan bâ-mazbata ifâde olunmağın icâbın icrâsına himmet buyurmak siyâkında şukka

Fi 2 R sene [12]83 (14 Ağustos 1866)

Hk. 17

İşkodra Sancağı Mutasarrıflığına

Mâliye nezâretine buyrulan Aliü’l telgrâf idâresine tezkire-i seniye yazılmıştır.

İşkodra’dan Podgoriçe kasabasına kadar temdîde idilmiş olduğu hâlde mes’ele-i celbîyenin hitâmında ta‘tîl olunmuş olan telgrâf-ı hassanın lüzûm-ı küşâdı hakkında tevârüd eyleyen tahrîrât-i behiyeleri Meclis-i Vâlâ’ya lede’l-celîle me’âllerine nazâran şu aralık Podgoriçe kasabasında mehâm-ı câriyede mezkûr livâ ile muhâbere-i mütevâlîd cereyân itmekde olmasına mebnî mevki‘-i mezkûr telgrâfhânesinin küşâdına lüzûm görüldüğü anlaşıldığından ve hisse mezkûr el-an bâkî olub mukât ba‘zı mahallerinin tamîrî iktizâ edildiğinden merkez-i mezkûre altı yüz gurus ma‘âşla bir muhâbere me’mûruna ve bir çavuşla bir de mevzi‘-i ta‘ayyünü ve lüzûmu olan makinenin İşkodra telgrâfhânesinden tedârik olunmak üzere olan sâ‘îre-i mukteziyenin sür‘at-i irsâli tensîb olunarak keyfiyet-i telgrâf idâresine ve hazînece ifâ-yı muktezâsı

bile nezâret-i celîlesine havâle ve iş‘âr kılınmış olduğundan mahallince dahi icâbının icrâsına himmet buyrılmak siyâkında şukka

Fi 29 Şevvâl sene [12]83 (6 Mart 1867)

Sayfa 7

Hk. 18

İşkodra Mutasarrıflığına

İşkodra dühân müdürîyeti dâhilinde kâ'in Podgoriçe dühân ve resm-i mîrî me'mûrî Bekir Efendî esnâfa bilâ-tezkire dört yüz elli dokuz kıyye iki yüz elli dirhem dühân fûrûht eylediği ve bu tütünden alınmış kıyyeden 'ibâret olan bir yekünü kulcî Selanik sandığı niyet idüp egerçi merkûm Sulu kendisinin sandığı tütünün akçesini me'mûra verdiğini söylemiş ise de isbât idemediğinden burası merkûma kul mecrûnda kalmış ve mezkûr dühânın fûrûhtunda isti'mâli olunan ve (...) kırkarının mîrî (...) beyinde olan yüzde on farkdan dolayı kırk beş kıyye daha zammıyla dühânın mikdârı beş yüz beş kıyye elli dirhem bâliğ olmuş idüğünden bunun dört yüz kırk beş kıyye elli dirheminin iki kât resm-i mürûrisi olan on bin altı yüz seksen üç guruşın Bekir Efendînin mahallinde olan dükkân ve sâ'ir emlâkinin fûrûhtuyla andan ve keyfiyetinden ve kûsûr alınmış kıyyesinin iki kât resmî olan bin dört yüz guruşlı dahi (...) (...) istikâsiyls bunların kânun-ı cezâ'nın iki yüz otuzuncı maddesi hükmüne tatbîkan ve târih habsinden î'tibâren birer sene müddetle habsi olmuş ve hitâm-ı müdürîyetinde kefaletle rabt idilmesi rûsûmât-ı emânet-i celîlesinin nizâmıyla melfûfatı Meclis-i Vâlâ'dan bâ-mazbata ifâde kılınmağla icrâ-yı icâbinâ himmet buyrılması siyâkında şukka

Fi 14 Z sene [12]83 (20 Mart 1867)

Hk. 19

İşkodra Mutasarrıflığına

Podgoriçe Kazâsı müdürî İbrahim Begin vukû'-ı isti'fâsına mebnî (...) birine mahsûs olan iki bin beş yüz guruş ma'âşla vekâleten ta'yîn kılınan Dırâc Kazâsı müdürî Remzi Efendînin ve mezkûr Dırâc Kazâsına dahi mahsûs bulunan yedi yüz elli guruş ma'âşla kezâlik vekâleten ta'yîn olunan İşkodra hânedanından Mustafâ Ağanın tasdîk-i asâlet

me'mûriyetleri ve Tiran Kazâsı müdürî 'Ali Begin ehliyetsizliğinden nâşî 'azliyle yezit mahsûs olan bin beş yüz guruş ma'âşla ikinci sınıfdan Kara Mürsel Kazâsı sâbık Behram Ağanın bu taraftan ta'yîni bâ-tahrîrât vukû'bulan iş'âr üzerine Meclis-i Vâlâ'da tensîb idilmiş ve hazînece tesvîye icâbı mâliye nezâret-i celîlesine havâle kılınmış olmağın oraca dahi icrâ-yı iktizâlarına himmet buyrılması siyâkında şukka

Fi 16 Zilhicce sene [12]83 (21 Nisan 1867)

Sayfa 8

(BU SAYFA BOŞTUR)

Sayfa 9

Hk. 20

Muharrem sene 84

İşbu târihde mâliye nezâret-i celîlesine buyruldu-ı ali yazılmıştır

İşkodra Mutasarrıflığına

İşkodra 'ulemâsından Hoca Salih Efendînin vukû'-ı vefâtına mebnî uhdesinden münhal olan şehriye yüz elli guruş ma'âşın mahdûmı talebe-i 'ulûmdan Adem Efendîye tahsîsi beyânında vukû'bulan iş'âr üzerine Meclis-i Vâlâ'da tensîb olunmuş hazînece tesvîye-i muktezâsı mâliye nezâret-i celîlesine havâle ve iş'âr idilmiş olmağla oraca dahi icâbında icrâsına himmet buyrulub siyâkında şukka

Fi 10 Muharrem sene [12]84 (14 Mayıs 1867)

Hk. 21

İşkodra Vâliliğine

İşbozı Kazâsında hükûmet konağı olmadığına mebnî şehriye yüz elli guruşla bir mahall isticâr olunmuş idüğünden meblağ-ı mezkûrın seksen üç senesi Martından î'tibâren mah-ı (...) i'tâsı dîvân-ı muhâsebâtından mazbatası üzerine Meclis-i Vâlâ'da tensîb idilmiş ve hazînece tesvîye muktezâsı mâliye nezâret-i celîlesine havâle kılınmış olmağla icâbının i'tâsına himmet buyrılması siyâkında şukka

Fi 13 M sene [12]84 (17 Mayıs 1867)

Hk. 22

İşkodra Eyâleti Vâliliğine

Selanik Vilâyetine emirnâme-i (...) yazılmışdır

İşkodra cibâl-i mülhikasında Tımal cebelinde sâkin iken maktûlen vefât iden Kevn Marko'nun vârisesiyle cebel-i mezkûr ahâlisinden kâtili Zef Pali nâm şahsın icrâ kılınan mürâfa'a-i şer'îye ve mahkeme-i nizâmiyelerine dâ'ir İşkodra memleket ve tahkîk meclislerinin tevârüd eyleyen mazbatalara vezîr-i meclisi tahkîkden masdak melfûf istizâ kılınan Meclis-i Vâlâ'da lede'l- mütâla'a me'âllerinden müstebân olduğu üzre vârise-i mehkûre merkûm (...) kasdî eyledigi kısâs da'vâsından meccânen fâriğ olub müverrisleri maktûl-i merkûmın dem u diyetine müt'e'allik da'vâdan kâtil-i merkûmın zimmetini îrâd-ı iskât eylediklerinden ve ancak î'lâmda maktûl Kevn ve sâ'ir mahallerde mark deyû tahrîr olunub maktûlın isminde sehiv göründüğinden bu sûretde vârise-i mezbûra fimâ- ba'd kâtil-i merkûm (...) müverrislere maktûlın dem ü diyetine müt'e'allik nesne da'vâsına kâdir olmayacakları cânib-i fetvâhaniden beyân kılınmış ve cereyân iden tahkikat-ı ...

Sayfa 10

...Nizâmiyede dahi katl-i mezkûrın men-gayr-i ta'midîn merkûm Zef cânibinden ifâ' olındığı anlaşılmış olduğına mebnî kâtil-i merkûmın kânun-ı cezâ'nın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne tatbîkan ve târih-i habsinden î'tibâren ba'de't-teşhîr on beş sene müddetle vaz'-ı kürek olınmak üzre Selanik'e irsâli ve târih-i habsinin oraya ve bura cânibine inhâsıyla berâber refîklerin dinilen ve lede't- tahkîk berâ-yı elzem oldukları tebeyyün iden (...) gün ve temâlli' Mebraş Marko'nın mahbûs iseler tahliyen (...) ba-mazbata ifâde olunmuş ve keyfiyet-i Selanik Vilâyetine bildirilmiş olmağla icrâ-yı icâbinâ himmet buyrılması siyâkında şukka

Fi 23 S sene [12]84 (26 Haziran 1867)

Hk. 23

İşkodra Vâliliğine

İşkodra Kazâsına tâbi' Boyan karyesi ahâlisinden Manuki Başko ile kâtilin sûret-i maktûliye ve mecrûhiyetleri hakkında İşkodra memleket ve tahkîk meclislerinin vârid

olan mazbatada ve melfûf î'lâm-ı şer'î vezîri meclisi tahkîkinden musaddak istizâfnâme üzerine Meclis-i Vâlâ'dan kaleme alınan mazbatanın sûreti leffen gönderilmiştir ahkâmına tatbîkan icâbının icrâsına himmet buyrılması siyâkında şukka

Fi 26 Safer sene [12]84 (29 Haziran 1867)

Hk. 24

İşkodra Eyâleti Vâliliğine

Dırac ve Ma'a_Kavâye Peklin Kazâlarının münâsebet mevki'lerin cizyeyle yerleşdirilmesi idârece suhûleti müceb olacağından zıkr olunan Kazâların mecmû' ma'âş bulunan üç bin beş yüz guruşdan şehri iki bin beş yüz guruşken Ahmed Begin Müdür Mustafâ Ağanın dahi yedi yüz elli guruş ma'âşla Beglîn müdür-vekîli nasb-ı ta'yîni ve kusûr iki yüz elli guruşın kâtibine tahsîsi vukû' bulan iş'âr (...) üzerine Meclis-i Vâlâ'da tensîb idilmiş ve hazînece tesvîye-i muktezâsı mâliye nezâret-i celîlesine havâle ve iş'âr kılınmış olmağla icâbının icrâsına himmet buyrılmak siyâkında şukka

Fi 5 Ra sene [12]84 (7 Temmuz 1867)

Sayfa 11

Hk. 25

İşkodra Vilâyetine

Koç nâhiyesi ahâlisinden olub (...) vâki'alarına mebnî Trablusgarb'a nefy olunmuş ve memleketlerine 'azîmetlerinde milletçe bir gunе mahzûr olmadığı anlaşılmış olan Lako Milvan ve Paço Vaksan ve Yuvan Radvan ve Mösyö Milya nâm şahıslar ile Hut Cile koca başlarından bulunub Ankara'ya nefy idilmiş olan Miran Hasinin dahi tahliye-i sebîlîleriyle memleketlerine i'râzları tevârüdü'l- beyân tahrîrine cevâbiyeleri üzerine Meclis-i Vâlâ'da tensîb idilmiş ve keyfiyet-i Trablusgarb ve Ankara Vilâyetlerine de bildirilmiş olmağla ifâde-i hâl siyâkında şukka

Fi 2 R sene [12]84 (3 Ağustos 1867)

Hk. 26

İşkodra Eyâleti Vâliliğine

İşkodra Kazâsına tâbi‘ Şeldir karyesi ahâlisinde maktûl Mahi Hoşa’nın vârisesiyle kâtili dinilen Loka nâm şahsın icrâ kılınan mürâfa‘a-i şer‘îye ve muhâkeme-i nizâmiyelerine dâ‘ir İşkodra memleket ve tahkîk meclislerinin vârid olan mazbataları ve melfûf î‘lâm-ı şer‘î ve istizâ kılınan Meclis-i Vâlâda lede‘l- mütâla‘a merkûm Loka’nın mezbûr Mahi’yi müceb-i şer‘îsi kısâsı olan katl ile öldürüldüğü tav‘ân ikrârıyla sâbit olduktan sonra vârise-i kibâr-ı kâtil merkûmu kısâsdan ‘afv itdiklerinden bu sûretde vârise-i kibâr fîmâ-ba’d maktûlın dem ü diyete müte‘allik kâtil-i merkûmdan nesne da‘vâsına kâdir olmayub ancak maktûl-i merkûmın kazâdan tamâm-ı diyetinden vârise-i sağîrenin hisse-i şer‘îyesini ber-mantûk î‘lâm kâtil-i merkûma edâ eylemesi lâzım geleceği cânib-i fetvâhânedan der-beyân kılındığına mebnî diyet husûsında ol-vechle tesvîyesiyle kâtil-i merkûmın kânun-ı cezâ’nın yüz yetmiş ikinci maddesi hükmüne tevfikân ve târih-i habsinden î‘tibâren ba‘de’t-teşhîr on beş sene müddetle vaz‘-ı kürek olunmak üzere Selanik’e irsâliyle târih-i habsinin bu tarafa ve oraya iş‘arı bâ-mazbata ifâde kılınmış ve keyfiyet Selanik Vilâyetine bildirilmiş olmağın icâbının icrâsına himmet buyrılması siyâkında şukka

Fi 9 Ca sene [12]84 (8 Eylül 1867)

Sayfa 12

Hk. 27

İşkodra Eyâleti Vâliliğine

Ülgün Kazâsında iki bin guruş ma‘âşla müdür bulunan Arif Begin ma‘lûlûliyeti cihetiyle bi‘l-‘azl yerine bin beş yüz guruş ma‘âşlık vekâleten müdür ta‘yîn kılınan cibâl-i mülhika sergerdesi sâbık Yusûf Ağanın icrâ-yı asâlet-i me’mûriyeti ve kalan beş yüz guruşdan üç yüz guruşunun İşkodra Eyâleti tahrîrât kâtibi Fahri Efendîye ve iki yüz guruşunun dahi meclis-i tahkîk kâtibi Muharrem Efendîye ma‘âş-ı kadîmlerine dahi taraf olanlarından bâ-tahrîrât vukû‘bulan iş‘âr üzerine Meclis-i Vâlâ’da tensîb idilmiş ve hazînece ifâ-yı muktezâsı mâliye nezâret-i celîlesine havâle ve iş‘âr kılınmış olmağın oraca dahi iktizâsının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka

Fi 13 Receb sene [12]84 (10 Kası 1867)

İşkodra Eyâleti Vâliligine

Geçende telgrâfnâme ile mücmelen bildirildiği vechle İşkodra'da kâ'in Rusya konsoloshânesinin imtiyâzlı yasakçılarından ve İşkodra ahâlisinde olub Baruca mahallesi câmi'-i şerîfinin pîşgâhında maktûlen vefât iden Ahmed bin 'Abdu'r-râhmanın vârisesiyle yine İşkodra sâkinlerinden kâtili hafız Ahmed'in icrâ kılınan mürâfa'a-i şer'îyelerine dâ'ir İşkodra Meclisinde vârid olan mazbatası ve î'lâm-ı şer'î ile evrâk-ı müteferri'a ve ol-babda savb-ı vâlâlarına mü'ahharan gelen tahrîrât ve telgrâfnâme Meclis-i Vâlâya lede'l-havâle merkûm Hafız Ahmed'in kasasına hükm-i şer'î lâhik olmuş ise de buna hükm eyleyen nâ'ibin vukû'-ı vefâtına ve emr-i kısıâsda ise imzâ Kazâdan cüz olduğına mebnî cânib-i fetvâha(ne)den olunan iş'âret mücebince vârise-i maktûl ile kâtil-i merkûm nâ'ib-i cedîd huzûrunda bi'l- mürâfa'a ba'de's-sübût tekrâr bu tarafa î'lâma hâcet bırakılmayarak vârislerden ba'zısı yâhûd küllîsi kısıâsdan 'afv itmedikleri veyâ sulh olmadıkları hâlde kâtil-i mezbûrun bi'zzat huzûrlarında icrâ-yı kısıâsı ve eger 'afv eder olurlar ise iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla kendusunın ta'yîn-i mücâzâtı zımnında târih-i mahbûsiyeti gösterilerek keyfiyetin bâ-î'lâm ve mazbata bu tarafa iş'ârı ve bir de mezkûr tahrîrât ve telgrâfnâme-i hümâyûnlarına göre Rusya konsolosunun ve konsoloshânenin i'tibârını ve imtiyâzın haysiyetini vekâye içün tarziye olmak ve maktûlın familyasına verilmek üzere istediği otuz bin guruşın yigirmi güne kadar verilmediği sûretde bandırasını indirüb kat'-ı muhâbere ideceğine dâ'ir vukû'bulan teklîf ve protestosu vezâ'ifi dâ'iresinden hâric olarak burası sefâreti cânibinden dahi bi't-tasdîk kendusına tenmîk(?) olunmuş ise de mukaddemâ böyle bir yasakcının katlinde İngiltere konsoloshânesine ol-mikdâr akçe verilmesi misüllü ittihâz ile varisenin tatyîbi iddi'âsında ısrâr edildiginden ve işbu otuz bin guruşın emvâl-i mahalliyiden i'tâsı mukaddemâ telgrâfnâme ile cevâben bildirilmiş idüğünden bunlar kâtili kısıâsdan 'afv ile mesele-i dîne munkalib olur ise istihsâl olunacak diyetde meblağ-ı mezbûra mahsûben mal sandığına teslîmi bâ-mazbata ifâde olunarak bi'l-istizân irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî dahi ol merkezde müte'allik buyrılmış ve lâzım gelen fermân-ı ali bi't-tasdîr leffen tesyîr kılınmak icâbının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka

Târih fi 7 (...) sene [12]84 (... 1867)

İşkodra Eyâleti Vâililine

Zadrime Sancağı ka'immakâmlığına ve sâ'ir ba'zı husûsa dâ'ir tevârih-i muhtelifle ile tevârüd eyleyen üç kıt'a tahrîrât (...) lede'l- mütâla'a ve şûrâ-yı devletde dahi derbeyân müzâkere olınan muharrerat-ı mezkûre (...) istinbât olınan netâyicin birincisi livâ-i mezkûr ka'immakâmı Salih Pâşâ'nın hüsn-i hizmetine mebnî (...) terfî'î ve ma'âşının yedi bin beş yüz guruşa iblâğı ile vukû' bulmuş olan ma'âşının mesârifinin hazînece kabûl ve mahsûb olınması ikincisi (...) mûmâileyh me'mûrluğundan istifâ ettiği cihetle ba'd- ez- in dâhil eyâlet hüsn-i hidmet ve ibrâz-ı muvaffakiyete kadar (...) olamayacağından kendusunun 'azli ve ka'immakâmlığın lağviyle berâber merkezî Dırac olmak üzere Tiran ve Dırac Kazâlarından mürekkeb bir ka'immakâmlık teşkil ve tahrîrât ve mal ketebesini ta'yîn kılınması ve üçüncüsü Zadrime kazâlarının heyet-i kadîmesi üzere iki müdîrlik yapılarak iktizâ iden müdîr ve kâtiblerin ta'yîni ve Pâşâ-yı mûmâileyhin gayr-ı az tahsîsi hazînemanda idilmek lâzım gelen bin dörtyüz on guruş ma'âşından dokuz yüz yigirmi guruşdan İşkodra Eyâleti meclis kâtibi İsmâ'îl Efendîye ma'âş mahsûsına zammıyla kusûrünün hazîneye bırakılması maddeleri olub bu mütâla'âtdan kangısı mevki'-i bahs ve müzâkereye konulsa digerinin hükmü anı naks ve cerh edeceği misüllü (...) mûmâileyhin oraca hüsn-i hidmeti ve ba'de-zin dahi istihdâm kâbiliyeti hakkında olan şehâdet kabûl ve tasdîk olunsa ikinci tahrîrâtın mazmûn ve mefhûmı dahi anı ıskât ittidiginden ve ka'immakâmlığın bekâsı i'tibâriyle mûmâileyhâdan terfî' ve rütbesi yazılıb da mü'ahharan oraca böyle bir idârenin 'adem-i lüzûmından bahs olması dahi birbirine uymadığından vel-hâsıl böyle iki üç meziyye mütehâlifü'l-mâl iş'ârının yek digere tevfiğiyle işe bir hükm-i kât'î virilmek kâbil olamayacağından bu husûslar hakkında mevki' ve (...) icâb-ı samîmî üzerine ne yapılmak ve ne dinilmek lâzım gelür ise sûret-i vâzıha ve mazbata da iş'ârına himmet buyrılması siyâkında şukka

Fi 14 Muharrem sene [12]85 (7 Masyıs 1868)

Hk. 30

İşkodra Vilâyetine

İpek Kasabası sâkinlerinden olup mes'ele-i (...) (...) esnâsında gönüllü ‘‘askerî (...) bulınandan ma'lûm olan Zeynel'e bu mah üç guruş i'tibârıyla şehriye doksan guruş ma'âş tahsis dâ'vâsı mevzu' Üsküb Vilâyeti idâre Meclisinden mûrûd mazbata üzerine şûrâ-yı devletde tensîb olınarak îfâ-yı muktezâsı mâliye nezâret-i celîlesine havâle kılınmış olmağın mahallince dahi iktizasında icrâsınan himmet buyurılmalarından siyâkında şukka

Fi 28 C sene [12]85 (16 Ekim 1868)

Sayfa 14

Hk. 31

İşkodra Vilâyetine

Prizren Kazâsına tâbî' Rahofça karyesi ahâlisinden maktûlen fevt olan Damya'nın cihet-i katlinden dolayı mevkûf bulunan Kıbtî Dudu hakkında icrâ kılınan muhâkeme-i şer'îye ve nizâmiyeyi havî mefsûh Üsküb Vilâyeti memleket ve tahkîk meclislerinin mukaddem ve mü'ahhar tevârüd eyleyen mazbataları evrâk-ı mutazarra'asıyla dîvân-ı ahkâm-ı 'adliyyede lede'l-mütâla'a melfûf î'lâm me'âline ve fetvâhâne iş'âretine göre maktûlın varisesinden asâleten ve vekâleten iddi'âda bulunan pederî Peru isbât müdde'â idemeyerek tahlîfe dahi tâleb olmağla merkûm Dudu'ya bilâ-beyyine mu'ârazaya kâdir olmayub ancak cereyân iden tedkîkât-i nizâmiyyede katl-i mezkûrın merkûm Dudu'dan sudûrî mütebeyyin ise de müteveffâ-yı merkûmın kable'l- vefât vâkî' olan ifâdesi bu fi'ilin 'umuden vukû'unu hükme kânî olamayib refikî için bunun vâkî' olan ifâdesinden başka bir emâre-i kaviyye olmaması cihetiyle katl-i mezkûrın min-gayr-i ta'ammüd vukû' bulmuş derecesinde i'tâbâren olınması emr-i zarûrî görüldüğüne mebnî kâtil-i merkûmın kânun-ı cezâ'nın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kânunîyyede muharrer usûle tatbîkan ve târih-i mahbûsiyeti bulunan seksen üç senesi rebiu'l- ahîrinde yigirmi üçüncü gününden i'tibâren ba'de't-teşhîr on beş sene müddetle vaz'-ı kürek olınmak üzere Selanik'e irsâli

bâ-mazbata ifâde ve keyfiyet-i Selanik Vilâyetine beyân olunmağın iktizâsının icrâsına himmet buyrılması siyâkında şukka

Fi 4 Receb sene [12]85 (21 Ekim 1868)

Hk. 32

İşkodra Vilâyetine

Kureyş karyesi ahâlisinden olup Prizren Kazâsına tâbi‘ Pekan karyesinde mutavattın Kıpti tâ‘ifesinden Halil’in leylen hânesinden (...) sirkat iden Feyzo ve Şaban nâm şahısların tahdîd ve mücâzâtına dâ‘ir mefsûh Üsküb Vilâyeti meclisi cinâyetinin vürûd iden mazbatası evrâk-ı mütazarra‘asıyla dîvân-ı ahkâm ‘adliyye lede’l- havâle sûret-i iş‘ara nazâran merkûm Feyzo ve Şa‘ban’ın mezkûr iki sirkat eyledikleri tahakkuk idub hareketleri hayvân sirkatından (...) ve yedi mâhı tecâvüz iden müddet-i mahbûsiyetleri yüz yigirmi dördüncü madde-i kânunîye hükmince haklarında cezâ’ kâfi görüldüğüne binâen merkûmânın tahliye-i sebepleri bâ-mazbata ifâde kılınmış olmağla icâbının icrâsına himmet buyrılması lâzım geleceği ve mezkûr (...) sâhibine verildiği siyâk-ı iş‘ârı anlaşıldığından işin mücebince hükm götürür yeri kalmadığı beyânıyla şukka

Fi 25 Receb sene [12]85 (11 Kasım 1868)

Sayfa 15

Hk. 33

İşkodra Vilâyetine

İşkodra’da mukîm Rusya konsoloshânesi imtiyâzlı kavâslarından ve İşkodra ahâlisinden *husûsı mezkûra dâ‘ir Selanik Vilâyetine emirnâme-i sâmisî yazılmışdır* maktûl Ahmed bin ‘Abdurrahmân’ın kâtili olan Hafız Ahmed’in varise-i maktûlû ‘afv itmedikleri hâlde icrâ-yı kısâsı hakkında gönderilen fermân-ı ‘âlînin infâz-ı hükmü esnâda kâtil-i merkûmın kısâsdan ‘afv olunduğu ifâdesine dâ‘ir İşkodra Meclis-i kebîrinin vürûd iden mazbatası melfûf î‘lâm-ı şer‘î dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyye lede’l- havâle melfûf î‘lâm me‘âline göre muhâkemeyi icrâ eyleyen nâ‘ibin infisâlî vukû‘una ve emr-i kısâsda imzâ-ı kazâ tetimme-i kazâdan bulunduğuna mebnî i‘âde-i muhâkeme olunduğu sırada maktûl-i merkûmın birâderi Mustafâ bi’l- isâle ve bi’l (...) merkûm

Hafız Ahmedî kısısdan ‘afv ile zimmetini îbrâ eyleyüb ancak mekûlâtın her biri kebîre olarak vekîl-i merkûm dahi îbrâ-i mezkûru mekûlât-ı mezbûrane izâfet eyledigine ta‘arruz olunmağla sebki-i î‘lâm-ı usûlden olmadığından bu sûretde husûsî mezkûrın şer‘-i şer‘îfe tatbîkan ba‘de’r-rû’eya sebki muvafık (...) şer‘î î‘lâm ile inhâ olunması lâzım geleceği cânib-i fetvâhaniden beyân kılındığına ve merkûm Hafız Ahmed’in mahallinde kalması mahzûrdan sâlim olamayacağı gelen telgrâfnâme me’âlinden anlaşılması üzerine hemân Selanik’e i‘zâm olunması cevâben bildirildiği binâenaleyh şimdiye degin merkûm Selanik’e gönderilmiş olacağına mebnî mekûlât-ı mezbûranın her biri kebîre olarak vekîl-i merkûm dahi îbrâ-i mezkûru mekûlât-ı mezbûraya izâfet etmiş ise î‘lâm-ı mezkûrın ol-vechle tashîhî ve kebîre degiller ise Selanik Vilâyeti’yle bi’l- muhâbere kâtil-i merkûm tarafından bir vekîl ta‘yîn itdirilerek varise içün dahi vasî nasbıyla tekrîr ve tashîh da‘vâ olunması husûsının savb-ı vâlâlarına ve merkûmın vusûlünde kânun-ı cezâ’nın yüz yetmiş ikinci maddesi hükmüne tatbîkan ve târih-i mahbûsiyeti olan seksen üç senesi Nisanının on dokuzuncı gününden î‘tibâren sıfat-ı ‘ilmîyesi cihetiyle bilâ-teşhîr on beş sene müddetle kürege konulmasının Selanik Vilâyetine iş‘ârî bâ-mazbata ifâde ve mezkûr î‘lâm leffen i‘âde olunmuş ve ol-vechle keyfiyet-i Vilâyet-i müşârunileyhâya bildirilmiş olmağla iktizâsının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında şukka

Fi 9 Şa‘bân sene [12]85 (25 Kasım 1868)

Hk. 34

İşkodra Vilâyetine

Prizren rüsûmât me’mûriyeti dâhilinde kâ’in Bakva rüsûmât me’mûru olub dühân ve toz cezâ’-yı nakdîsinden ve müskirât resm-i mîrîsinden iki bin beşyüz otuz dokuz guruşu ketm ü ihtilâsı eylediği bi’t-tatkîk tebeyyün iden Molla Yusûf’un kânun-ı cezâ’nın seksen ikinci maddesei hükmince mebalîğ-i (...) bi’t- tasnîf kendusinden tahsîli olındıktan sonra beş sene müddetle kal’a-bend edilmek üzre Selanik’e gönderilmesi rüsûmât-ı emânet-i celîlesinin takrîriyle melfûfatı üzerine şûrâ-yı devletden bâ-mazbata ifâde ve keyfiyet-i emânet-i müşârunileyhâ ile Selanik Vilâyetine beyân ve hikâye olunmağla icâbının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka

Fi 6 Ramazân sene [12]85 (21 Aralık 1868)

Sayfa 16

Hk. 35

İşkodra Vilâyetine

Sâbıkâlı tâkımdan ve Rûs-ı Sağır Mahallesi sâkinlerinden olup İşkodra'da mukîm Fransız konsolosunun mâdâm ve yasakcısına ihâfe için teşhîr-i silâh etdiği mütebeyyin olan terzi İbrâhîm hakkında icrâ kılınan tedkîkât-i istizâkiyeyi mutazammın tevârüd edilen mazbata ve melfûf istizâkına dîvân-ı ahkâm-ı 'adliyye lede'l- havâle merkûm İbrahim bâ-telgrâf vâki' olan iş'âr mücebince vidîne nefy olunmuş olduğundan hakkında cezâ' ta'yînine mahall kalmadığı gibi birâderi olup kezâlik sâbıkâlı eşhâsdan bulunan reşîdin anınla birlikde olmadığı anlaşıldığından ihlâ ve kendusiyle fezâhat-ı mezkûrede berâber olup firârda bulunan diğer birâderi Zeynel'in ahz u giriftine i'tinâ olunması lâzım geldiği bâ-mazbata ifâde olunmağla icâbının icrâsına himmet buyrılması siyâkında şukka

Fi 12 Zilka'de sene [12]85 (24 Şubat 1869)

Sayfa 17

Hk. 36

Makâm-ı Vâlâ-yı Nezâret-Penâhîden İşkodra Vilâyetine Tahrîrât-ı 'Aliyye

Husûs-ı mezkûre dâ'ir mâliye nezâret-i celîlesine bururıldıkda resmî yazılmışdır.

İşkodra'da mutasarrıflık hey'etinin ikâmesi için iştirâ kılınan konağın asmâni kırk bin mesârif-ı ta'mîriyesi yigirmi bin guruşdan 'ibâret olarak ve işbu iki kalem akçeye dahi orada yüz yigirmi bin guruş masrafla inşâsı mukarrer olduğu hâlde altmış bin guruşla meydâna götürüleceği ba'de't-tahmîn inşâsına şurû' olunan hapishâne mesârifinden kalan altmış bin guruş karşılık tutularak mezkûr konağın ta'mîr itdirilmiş idüğü taraf-ı vâlâlarından bâ-tahrîrât vukû' bulan iş'ârdan anlaşıldığından ol-vechle icâbının icrâsı şûrâ-yı devletde tensîb kılınmış ve hazînece ifâ-yı mu'âmelâtı nezâret-i celîle-i mâliyyeye havâle buyurulmuş olmağla ol-babda Efendîm hazretlerindir

Fi 15 Muharrem sene [12]86 (27 Nisan 1869)

Hk. 37

Makâm-ı Vâlâ-yı Nezâret-Penâhîden İşkodra Vilâyetine Tahrîrât-ı ‘Aliyye

Vılçıtrın Kazâsına tâbi‘ Zevce karyesi ahâlisinden olub yine bu karyeli maktûl Radola’nın kâtili dinilen Rako hakkında icrâ kılınan muhâkeme-i şer‘îye ve nizâmiyeyi mutazammın vilâyet dîvân-ı temyîz cinâyetinin tahrîrât-ı ‘aliyyeleriyle tevârud eyleyen evrâk-ı mütazarr‘ası dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyye lede’l- havâle melfûf î‘lâm me’âline ve fetvâhâne iş‘âretine göre maktûlın pederî Farsman isbât-ı müdde‘â idemeyib ba‘demâ dahi tâleb-i tahlîf olmadığı hâlde bu babda bilâ- beyyine mu‘ârazaya kâdir olmayacağına ve tahkîkat-ı câriye-i nizâmiye gelince katl-i mezkûrın hatâen merkûm Rako tarafından sudûr eylediği tebeyyün eyledigine mebnî merkûm Rako’nun kânun-ı cezâ’nın yüz seksen ikinci maddesi hükmüne tevfikân ve târih-i mahbûsiyeti olan seksen dört senesi Şa’bânının ibtidâsından î‘tibâren iki sene müddetle habsi bâ-mazbata ifâde olunmağın icâbının icrâsına himmet buyrılması babında irâde efendîm hazretlerindir

Fi 3 Safer sene [12]86 (15 Mayıs 1869)

Hk. 38

Bu dahi

İşkodra kasabası ahâlisinden olub Tucdil düşmân nâm kimseye kâtl kasdıyla silâh çekmiş olduğu hâlde hatâen Cile nâm sıbyanın vefâtına ve raf tavarının dahi mecrûhiyetine sebep olmuş olan Tuckul Tuci nâm şahsın kânun-ı cezâ’nın yüz sekseninci maddesi ‘ilâvesi hükmüne tevfikân ve târih-i mahbûsiyetinden î‘tibâren üç buçuk sene müddetle mahallinde kürege konularak defter-i mahsûsına iş‘âret olunmak için târih-i tevkîfinin bu tarafa iş‘âr olunması vilâyetin dîvân-ı temyîz cinâyetinden gelen mazbata ve evrâk-ı mutazarr‘a üzerine dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyiden bâ-mazbata ifâde olunmağın icâbının icrâsına himmet buyurulması babında irâde efendîm hazretlerindir

Fi 3 Safer sene [12]86 (15 Mayıs 1869)

Sayfa 18

Hk. 39

Makâm-ı Vâlâ-yı Nezâret-Penâhîden İşkodra Vilâyet-i Celîlesine Tahrîrât-ı ‘Aliyye

İşkodra’ya tâbi ‘İşbozı kasabasında bulunan ‘asker-i muvâzzaffadan olub katlen vefât iden Avlonyalı Haydar’ın kâtili dinilen İlbasanlı Cemâl hakkında icrâ kılınan tedkîkât-ı nizâmiyeyi hâvî vürûd iden tahrîrât-ı behiyeleriyle melfûfatı dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyye lede’l- havâle merkûmın cinâyet-i sâbite-i muharriresine mebnî kânun-ı cezâ’nın yüz sekseninci maddesi ‘ilâvesi hükmüne tevfikân ve târih-i mahbûsiyetden îtibâren ba’de’t-teşhîr on beş sene müddetle kürege konılmak için Selanik’e gönderilerek defter-i mahsûsına iş’âret olunmak üzere târih-i tevkîfinden buraya ve oraya iş’ar kılınması bâ-mazbata ifâde olunmağın icâbının icrâsına ve bir de işbu Cemâl’a dâ’ir olan evrâk ile İşkodra’da kâ’in Peraş-ı zir mahallesi ahâlisinden maktûle Ceyle’nin(?) kâtili Nuh kul Deveci nâm şahıs hakkındaki evrâk-ı mektube leffen gönderilub hâlbûkî maddeten biri birine irtibâta ve münâsebeti olmayan bu misüllü vukû’atın bir kaç birleşdirilub bir inhâ ile gönderilmesi usûl ve emsâline muhâlif olduğundan ba’de-zin o gune evrâkın tâkım tâkım müstakil tahrîrât ile gönderilmesine himmet buyırılması babında irâde efendîm hazretlerindir

Fi 4 Safer sene [12]86 (16 Mayıs 1869)

Hk. 40

Makâm-ı Vâlâ-yı Nezâret-Penâhîden İşkodra Vilâyet-i Celîlesine Tahrîrât-ı ‘Aliyye

Yakve kasabası sâkinelerinden iken maktûlen vefât iden Hemo nâm hâtûnın kâtili olan zevci ‘Ömer’in birâderi ‘Abdulfettâh hakkında icrâ kılınan muhâkeme-i nizâmiye ve şer’îyyeye dâ’ir vilâyete dîvân-ı temyîz cinâyetinin tahrîrât-ı ‘aliyyeleriyle tevârüd eyleyen mazbatası evrâk-ı mutazarra‘asıyla dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyye lede’l- havâle melfûf îlâm me’âline ve fetvâhâne iş’âretine göre vârise-i maktûle isbât-ı müdde‘â idemeyüb usûl-i tahlîfe dahi icrâ kılındığından bu babda bilâ- beyyine mu‘ârazaya kâdir olmayacaklarına ve tedkîkât-ı câriye-i nizâmiyede katl-i mezkûrın merkûm ‘Abdulfettâh’dan sudûr eylediği tahakkuk itmiş ise de ta‘ammûde hükm-i kâbil

olamadığına mebnî kâtil-i merkûmın kânun-ı cezâ'nın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kânunîyede muharrer usûle tatbîkan ve târih-i mahbûsiyeti bulunan seksen üç senesi Zilka'desinin on beşinden î'tibâren ba'de't-teşhîr on beş sene müddetle kürege konılmak üzere Selanik'e gönderilmesi bâ-mazbata ifâde ve keyfiyet-i Selanik vilâyet-i celîlesine beyân ve hikâye kılınmağın icâbının icrâsına himmet buyrılması babında irâde efendimindir

Fi 12 Safer sene [12]86 (24 Mayıs 1869)

Hk. 41

Makâm-ı vâlâ-yı nezâret-Penâhîden İşkodra Vilâyet-i celîlesine tahrîrât-ı aliyye

Tütüncü esnâfından olub İşkodra dühân kulcılarında iken maktûlen vefât iden 'Ali'nin kâtili olan İşkodralı Yusûf hakkında icrâ kılınan muhâkeme-i nizâmîye ve şer'îyeye dâ'ir tahrîrât-ı behiye-i cevâbiyeleriyle tevârüd eyleyen î'lâm-ı şer'î evrâk-ı 'atîkasıyla berâber dîvân-ı ahkâm-ı 'adliyyeye lede'l- havâle mezkûr î'lâm me'âline ve fetvâhâne iş'âretine göre fezadet-i diyet racûl olan on bin dirhem-i şer'îden afv-ı kısâs iden maktûlın zevcesi Fâtıma'nın hisse-i sâkıtasından mâ'adâ vârise-i siğarın hisselerini şeniyyet-i selâsede seviyyen üç taksît ile kâtil-i merkûmın mezbûre Fâtıma'ya edâ itmesi lâzım geleceğinden ve merkûme Fâtıma fema-ba'd bu babda nesne da'vâsına kâdire olamayacağından diyet husûsının bu vechle tesvîyesiyle mezbûr Yusûf'un kânun-ı cezâ'nın yüz yetmiş ikinci maddesi hükmüne tatbîkan ve târih-i mahbûsiyetden î'tibâren ba'de't-teşhîr on beş sene müddetle kürege konılmak üzere Selanik'e üserâ ve defter-i mahsûsına kayd idilmek üzere târih-i mahbûsiyetinin bu tarafa ve oraya inhâ olunması bâ-mazbata ifâde kılınmağın ve keyfiyet-i Selanik Vilâyet-i celîlesine bildirilmegin icâbının icrâsına himmet buyrılması babında irâde efendimindir

Fi 19 Safer sene [12]86 (31 Mayıs 1869)

Sayfa 19

Hk. 42

Makâm-ı Vâlâ-yı Nezâret-Penâhîden İşkodra Vilâyet-i Celîlesine Tahrîrât-ı ‘Aliyye

Peklin Kazâsına tâbi‘ Faket karyesi ahâlisinden olub bünyelerinde tekevvün iden münâza‘aya mebnî Bayrâm (...) (...) men-gayr-ı ta‘amüd katl eylediği tebeyyün iden Şâkir’in kânun-ı cezâ’nın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne tevîkan ve târih-i mahbûsiyetden îtibâren ba‘de’t-teşhîr on beş sene müddetle kürege konılmak üzere Selanik’e gönderilmesi dîvân-ı temyîz-i cinâyetin tahrîrât-ı behiyeleriyle tevârüd eyleyen mazbatası üzerine dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliye muhâkemât-ı cezâ’iye dâ’ireseinden fi 4 Ra sene 83 ve fi 2 Haziran sene 85 târihi ve yüz elli sekiz numrosıyla ile mürakkamen tanzîm olunan mazbatada beyân-ı ifâde ve keyfiyet-i Selanik’in vilâyet-i celîlesine hikâye kılınmağın icâbının icrâ ve târih-i tevkîfinin bu tarafa ve oraya inhâsına himmet buyrılması babında irâde efendimindir

Fi 14 Rebi‘ü’l-Evvel sene [12]86 (24 Haziran 1869)

Hk. 43

Bu dahi

Kavâye Kazâsında vâki‘ Durezeng(?) karyesi sâkinlerinden maktûl Yahyâ’nın kâtili olan Berf nâm şahsın kânun-ı cezâ’nın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kânunîyede muharrer usûl tevkîfan ve târih-i mahbûsiyetden îtibâren ba‘de’t-teşhîr on beş sene müddetle kürege konulması bâ-mazbata vukû‘bulan iş‘âr üzerine dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliye muhâkemât-ı cezâ’iye dâ’iresinden fi 11 Ra sene 86 ve 9 Haziran sene 85 târihi ve yüz doksan beş numerosu ile mürakkamen tanzîm olunan mazbatada ifâde olunmağın icâbının icrâsına himmet buyurulması babında irâde efendîmindir

Fi 17 Rebi‘ü’l-Evvel sene [12]86 (27 Haziran 1869)

Hk. 44

Makâm-ı Vâlâ-yı Nezâret-i Penâhîden İşkodra Vâililiğine Tahrîrât-ı ‘Aliyye

Tiran Kazâsına muzâf Şayak nâhiyesi ahâlisinden ve Kıptî tâ’ifesinden olub yine tâ’ife-i merkûmiden Zuriye nâm hâtûnı men-gayr-ı ta‘ammüd katl ve i‘dâm eylediği tebeyyün iden İsmâ‘îl’in kânun-ı cezâ’nın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne tatbîkan ve târih-i mahbûsiyeti bulunan seksen dört seneti Teşrîn-i Evvel’inin yigirminci gününden îtibâren ba‘de’t-teşhîr on beş sene müddetle kürege konılmak üzere Selanik’e gönderilmesi İşkodra dîvân-ı temyîzinin mazbata-i vâride ve evrâk-ı müteferri‘ası üzerine dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyenin muhâkemât-ı cezâ’iye dâ’iresinden fi 28 Ra sene 86 ve fi 26 Haziran sene 85 târihi ve iki yüz kırk iki numrosı ile mürakkamen virilen mazbatada ifâde ve vârise-i maktûle Tiran’da bulındıkları cihetle mürâfa‘a-i şer‘îyenin icrâsı kâbil olamadığı siyâk-ı iş‘ârdan istifâde olunmuş ve keyfiyet-i Selanik Vilâyet-i celîlesine de beyân ve hikâye kılınmış olmağın icrâ-yı icâbinâ himmet buyrılması babında irâde efendîmindir

Fi 7 Rebi‘u’l-Ahîr sene [12]86 (17 Temmuz 1869)

Hk. 45

Bu dahi

Bakve Kazâsına tâbi‘ Rumyan karyesi sâkinelerinden Zâde nâm hâtûnın kâtili olan birâderi Süleymân hakkında icrâ kılınan muhâkeme-i nizâmiye ve şer‘îyeye dâ’ir İşkodra dîvân-ı temyîz cinâyetinin mazbata-i vâride ve evrâk-ı müteferri‘ası dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyye lede’l- havâle melfûf îlâm me’âline ve fetvâhâne iş‘âretine göre maktûlenin vârisesinden Mürsel meccânen da‘vâdan ferâgat idub ve Bayrâm dahi bedel-i makbûz-ı ma‘lûm üzerine sulh olub kâtil-i merkûmın zimmetini îbrâ eylemeleriyle bu babda Süleymân’dan nesne da‘vâsına kâdir olmayacakları misüllü merkûm Süleymân dahi maktûle-i mezbûrenin mirasından

Sayfa 20

Mahrûm olacağına ve tedkîkât-ı câriye-i nizâmiyede mezbûre Zâde’nin fuhşiyât ile me’lûfe olmasından dolayı bunu katl ve itlâf eylediğini birâderi merkûm Süleymân makar olarak bu katli müte‘ammiden îkâ‘ eylediği cihetle Süleymân’ın i‘dâmı hükm-

i kânun iktizâsından bulunmuş ise de katl-i mezkûr istikmâl-i ‘arz ve nâmûs za‘mıyla îkâ‘ olunmuş ve cihet-i şer‘îyesi sulhen biturulmuş idüğüne ve i‘dâm cezâ’sının irâde-i mahsûsa ile kürege tahvîli mecaz olduğına mebnî kâtil-i merkûmın cezâ’-yı i‘dâmdan ‘afvıyla kânun-ı cezâ’nın yüz yetmiş ikinci maddesi hükmüne tevfiķan ve târih-i mahbûsiyeti bulunan seksen üç senesi Rebiu’l-Ahîr’inin on ikinci gününden î‘tibâren ba‘de’t-teşhîr on beş sene müddetle kürege konılmak üzere Selanik’e irsâli dîvân-ı mezkûrın muhâkemât-ı cezâ’iye dâ’iresinden fi 26 Rebi‘ul-Ahîr sene 86 ve fi 24 Haziran sene 85 târihi iki yüz on altı numerosıyla mürakkamen virilen mazbatada ifâde olunarak bi’l-istizân irâde-i seniye-i cenâb-ı pâdişâhî dahi ol-merkezde müte‘allik buyrılmış keyfiyet-i Selanik Vilâyet-i celîlesine de bildirilmiş olmağla icrâ-yı iktizâsına himmet buyrılması babında irâde efendimindir

Fi 11 Rebi‘u’l-Ahîr sene [12]86 (21 Temmuz 1869)

Hk. 46

Taraf-ı Vâlâ-yı Nezâret-Penâhîden İşkodra Vâliliğine Tahrîrât-ı ‘Aliyye

Dırac Kazâsına mülhak Peklin karyesi muzâfâtından Kurtan karyesi ahâlisinden ve redîf neferâtından ‘Alî kasaba-ı mezbûre sâkinlerinden Hayrullah Ağa’yı ta‘ammüden katl ve i‘dâm eylediği şer‘an ve nizâmen tebeyyün iderek vârise-i maktûl dahi icrâ-yı kısâs da‘vâsında bulunmuş olduklarından kâtil-i merkûm ‘Alî’nin yüz yetmişinci madde-i kânunîye hükmince münâsib bir mahâlde maslûben i‘dâm olunması İşkodra dîvân-ı temyîzinin tahrîrât-ı behiyeleriyle tevârüd eyleyen mazbata ve evrâk-ı müteferri‘ası üzerine dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliye heyet-i umûmîyesinden fi 28 Ra sene 86 ve fi 26 Haziran sene 85 târihi ve iki yüz kırk dokuz numerosı ile mürakkamen virilen mazbatada ifâde olunub bi’l-istizân irâde-i seniye-i cenâb-ı pâdişâhî dahi ol-merkezde müte‘allik buyrılarak iktizâ iden fermân-ı ‘alî bi’t-tasdîr leffen tesyîr olunmağın icrâ-yı icâbinâ himmet buyrılması babında irâde efendîmindir

Fi 17 Rebi‘ul-Ahîr sene [12]86 (28 Temmuz 1869)

Hk. 47

Taraf-ı Ali-i Nezâret-Penâhîden İşkodra Vâliliğine

Üsküb Kazâsına tâbi‘ Bob karyesi ahâlisinden ve üçüncü ordı-yı hümayûn mensûbâtından me‘mûren Prizren’de bulunan üçüncü tabya tabûrı efrâdından olub maktûlen vefât iden Ahmed’in kâtili olan yine efrâd-ı merkûmiden Ostak(?) karyeli Şerîf hakkında icrâ kılınan muhâkeme-i şer‘îye ve nizâmiyeye dâ’ir İşkodra dîvân-ı temyîz cinâyetinin tahrîrât-ı behiyeleriyle tevârüd eyleyen mazbatası evrâk-ı müteferri‘asıyla dîvân-ı ahkâm-ı ‘alîyyeye havâle

Sayfa 21

Melfûf î‘lâm me‘âline ve fetvâhâne iş‘âretine göre kazâdan diyet-i racül olan on bin dirhem-i şer‘îden afv-ı kısâs iden maktûl-i merkûmın zevcesi ‘Azîze hâtûnın rebî‘-ı hassa-i sâkıtasından mâ‘adâ vârise-i siğarın hassalarını (...) sülâsda seviyyen üç taksît ile vasî Receb’e kâtil-i merkûm Şerîfin edâ itmesi lâzım geleceğinden ve merkûm Şerîf ‘âkıl ve baliğ ise mezbûre ‘Azîze femâ-ba’d bu babda nesne da‘vâsına kâdire olamayacağından diyet maddesinin bu vechle tesvîyesiyle kâtil-i merkûmın kânun-ı cezâ’nın yüz yetmiş ikinci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kânunîyede maharrer usûle tevfi‘kan ve târih-i mahbûsiyeti bulunan seksen dört senesi Recebinin on sekizinci gününden î‘tibâren ba‘de’t-teşhîr on beş sene müddetle kürege konılmak üzere Selanik’e i‘zâm olunması dîvân-ı mezkûrın muhâkemât-ı cezâ’îye dâ’iresinden fî 4 Cemâdel-Evvel sene 86 ve fî 31 Temmuz sene 85 târihi ve üç yüz otuz numerosı ile mürakkamen virilen mazbatada ifâde ve keyfiyet-i Selanik Vilâyet-i celîlesine beyân ve hikâye olunmağın icâbının icrâsına himmet buyrılması babında irâde efendîm hazretlerindir

Fi Ca sene [1]286 (Ağustos 1869)

Hk. 48

Taraf-ı Vâlâ-yı Nezâret-i Penâhîden İşkodra Vâliliğine

İlbasan kasabası sâkinlerinden maktûl kızın kâtil-i mahtubisi olan Reşîd hakkında icrâ kılınan muhâkeme-i şer‘îye ve nizâmiyeye dâ’ir meclis-i cinâyet-i livânın tahrîrât-ı behiyeleriyle tevârüdü’l- beyân mazbatası evrâk-ı müteferri‘asıyla dîvân-ı ahkâm-ı

‘adliyye lede’l- havâle me’âllerinden müstebân olduğu üzre katl-i mezkûrın hırsen merkûm Reşîd cânibinden sudûru tahakkuk eyledigine ve kâtil-i merkûmın bir seneye takarrub iden müddet-i mahbûsiyeti yüz seksen ikinci madde-i kânunîye hükmince hakkında cezâ’-yı kâfî göründüğüne mebnî hemân tahliyyen sebebli dîvân-ı mezkûrın muhâkemât-ı cezâ’iye dâ’iresinden fi 24 Casene 286 ve fi 20 Ağustos sene 286 târihi ve üç yüz yetmiş altı numerosı ile mürakkamen virilen mazbatada ifâde ve evrâk-ı mahbûsa meyânında bulunub muhâkeme-i şer‘îyeyi mutazammın olan ve sebkî noksan bulunan î‘lâm leffen î‘âde kılınmağın icâbının ifâ ve bu husûsın cihet-i şer‘îyesinin î‘lâm-ı mezkûr zahrına muharrer fetvâhâne iş‘âretine tevfiķan icrâsına himmet buyrılması babında irâde efendîm hazretlerininidir

Fi 8 C sene [1]286 (15 Eylül 1869)

Sayfa 22

Hk. 49

Taraf-ı ‘Ali-i Nezâret-i Penâhîden İşkodra Vâliliğine

İşkodra’da kâ’in Devvada Mahallesi ahâlisinden maktûl Kasab ‘Alî’nin kâtili olan Yusûf’ın icrâ-yı kısâs hakkında tasdîr ve tesyîr olınan fermân-ı ‘alînin infâz-ı hükm-i celîle (...) maktûlın hasren vârisî bulunan pederî Mehmed kâtil-i merkûmı meccânen kısâsdan ‘afvıyle maktûlın dem ü diyetine müte‘allik da‘vâdan zimmetini îbrâ eylediği bâ-tahrîrât vârid olan î‘lâm-ı şer‘î me’âlinden anlaşıldığına mebnî kâtil-i merkûm Yusûf’ın kânun-ı cezâ’nın yüz yetmiş ikinci maddesi hükmüne tatbîkan ve târih-i mahbûsiyeti bulunan seksen bir senesi Nisanının beşinci gününden î‘tibâren ve hidâset-i sünene(?) ri‘âyeten bilâ teşhîr on beş sene müddetle kürege konılmak üzre Selanik’e î‘zâm olunması dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyenin muhâkemât-ı cezâ’iye dâ’iresinden fi 6 Cumâdiyu’l-Ahîr sene 286 ve fi 31 Ağustos sene 285 târihi ve dört yüz on beş numerosı ile mürakkamen virilen mazbatada ifâde ve keyfiyet-i Selanik Vilâyet-i celîlesine beyân ve hikâye olunmağın icâbının icrâsına himmet buyrılması babında irâde efendîm hazretlerininidir

Fi 15 C sene [1]286 (22 Eylül 1869)

HK. 50

Taraf-ı Vâlâ- yı Nezâret-i Penâhîden İşkodra Vâliliğine

Kavâye kasabası ahâlisinden olub Poka Kazâsına tâbi‘ Girit karyesi sâkinlerinden iken maktûlen vefât iden ‘Adem nâm kimesnenin kâtili olarak inde’l- muhâkeme kısâsına hükm-i şer‘î lâhik olan İsmâ‘îlin fetvâhâne iş‘âretine tevffıkan maktûlın vâlidesi Havva Hâtûn ve labuyet(?) er-karındaşı Râic taraflarından kısâsdan afv olunmadığı hâlde bizzatihimâ huzûrlarında talebleriyle icrâ-yı kısâs ve eger variseden biri afv ider veyâ sulh olurlar ise ol-vakt kısâsı sâkıt ve mesele-i diyete mûnkaliib olacağından icâb-ı şer‘îsinin bil-ifâ kâtil-i merkûmın tahdîd-i mücâzât-ı kânunîyesi zımnında keyfiyetin tekrâr bâ-mazbata ve î‘lâm bu tarafa inhâ olunması dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyenin muhâkemât-ı cezâ’iye dâ’iresinden fi 18 Ca sene 86 ve fi 14 Ağustos sene 85 târihi ve üç yüz elli dört numerosı ile mürakkamen virilen mazbadada ifâde olunarak bi’l- istizân irâde-i seniye-i cenâb-ı pâdişâhî dahi ol-merkezde müte‘allik buyrılıub ol-babda tasdîr ittirilen fermân-ı ‘alî mezkûr î‘lâmın i‘âdesiyle berâber leffen tisyâr olunmağın icrâ-yı icâbinâ himmet buyrılması babında irâde efendîm hazretlerininidir.

Fi 15 Cumâdiyü’l-Ahîr sene [12]86 (22 Eylül 1869)

Sayfa 23

Hk. 51

Taraf-ı Vâlâ-yı Nezâret-Penâhîden İşkodra Vâliliğine

İşkodra eyâletince ba‘zı ıslâhâtı hâvî vârid olan tahrîrât-ı ‘alîyyeleri hülâsa-i münderacâtında Vidîn Nehri İşkodra kasabasının alt tarafında bir çığır açarak on cüzû’nden sekiz cüzû’ Boyana Nehrine karışmakta ve pek çok çakıl kum geturmekte olduğu cihetle İşkodra’nın hayli arâzîsini harâb itdikden ve gölü kapadub etrâfda bulunan arâzîyi dahi su istîlâ eyledikden başka Boyana Nehrinin ağzını ve ba‘zı mahallerini hemân kapatma derecesine götürmüş ve İşkodra gölünde senevî iki yük elli bin guruş bedel ile ihâle olunan Dalyan rûsûmının altmış bin guruşa tenezzülünü bâ‘is olmuş idüğünden ve bunun şimdiden çâresine bakılmadığı takdîrde Derin Nehri mecrâsını bütün bütün değışdirub İşkodra’ya gelerek suların tuğyân ve şiddet-i sîlânı esnâda memleketi harâb eyleyeceğı anlaşıldığından mesârifi sûret kurtarılacak arâzî

ashâbı taraflarından i'tâ olunmak üzere Derin Nehrinin mecrâ-yı kadîme ircâhı için iktizâ iden ağaç ve gereç ile levâz'ımât-ı sâ'ire tedârik olunarak işe mübâşeret olındığını ve İşkodra'nın ticâreti günden güne artmakta olup Prizren tarîki açıldığı hâlde daha kesb-i ehemmiyet ve cesâmet ideceğinden ve Boyana Nehri şimdiki hâlde seyr-i sefâyine kâbil olmadığı cihetiyle eşyâ-yı ticâriye Boyana ağzında veyâhut Şenkit limânında ufak kayıklara aktarılarak (...) ve oradan dahi mîrî Londralarına tahmîlen İşkodra'ya celb olunmakta olup yalnız mezkûr Londralar vâsıtasıyla tüccârın ale't-tahmîn senevî nakl eylemekde olduğu altmış bin kantâr eşyânın ücret-i nakliyesi için dahi iki yüz bin guruşa yakın akçe vermekde olduklarından ve işbu Londralar mîrî mâlî olup eşyâ nakli işinin hükûmetin yed-i inhisârında bulunması gümrükten mâl kaçıрмаğı men' için ittihâz olunmuş ise de bu sûret-i serbesti-i ticârete muğâyir bulunduğundan ve Boyana Nehri temizlenub gemiler doğruca İşkodra Limanına yanaşdıkları hâlde tüccâr aktarma beliiyesinden ve eşyânın örselenmemesinden dolayı olan zarar ve ziyândan ve şimdi vermekde oldukları Londra ücretinden kurtularak ve mühimmât-ı 'askeriye ise suhûletle celb olunarak devletçe dahi münâfi'-i 'azîme hâsıl olacağından ve işbu muhsinâtın istihsâlî nehr-i mezkûrın ağzıyla bir iki mahallinin temizlenmesi-çün bir tarâk vapurının der-sa'âdetden irsâline ve İşkodra kasabasında gemilerin yanaşacağı mahalle güzelce bir rıhtımın inşâsına menûl olup bu da takrîben bin kese akçe sarfıyla kâbil ve rıhtım paresı olarak eşyânın beher kantârı için tüccârdan kırkar pare alınsa senevî yüz bin guruş hâsıl olarak sarf olunacak akçe fâ'iziyle berâber altı senede istihsâl olunacağı ve tüccâr ise Londra mesârifinden kurtulacağı cihetle rıhtım paresını vermeği mahûniyetle kabûl eyleyecekleri bedîhî olup yalnız tüccâr-ı ecnebîyenin İzmir rıhtımı gibi burada da muvâffakatleri istihsâl olunması lâzım geleceğinden vakt-ı zâyî' idilmeyub bir taraftan Derin bendinin i'mâliyle iştiğâl olunur iken diğer taraftan dahi Boyana Nehri ağzının temizlenmesi için bir tarâk vapurının irsâliyle mezkûr rıhtımın inşâsına me'zûniyet i'tâsı lâzım geleceği ve Boyana Nehri açıldığı vakt İşkodra kasabası 'âdetâ bir iskele olacak ise de büyük vapur ve gemilerin nehren İşkodra'ya kadar gelmeleri mümkün olamayub bâr veyâhut Şengit Limanlarında kalarak eşyâyı berren veyâhut nehren göndereceklerinden ve limanı ise bâra nisbetle İşkodra'ya daha yakın ve muhâfazalı bulunduğundan liman-ı mezkûrın İşkodra'ya kadar şose olarak bir tarîkin küşâdı mutasavver olduğu gibi Korfa ile Teriste arasında ve Arnavudluk sevâhilinde ve

Boyana Nehrinin ve İşkodra ile itâlyâ'da kâ'in bir terzi iskelesi arasında eşilmek üzere İşkodra tüccârından mürekkeb bir vapur şirketinin te'sîsî dahi müzâkere kaleminden olduğundan ve Rumili şimendifer Üsküb'den geçeceğinden mevki'inin münâsebeti cihetle oradan Derin ve Bubila Şengit Limanına kadar bir kumpanya vasîtâsıyla veyâhut hükûmet ma'rifetiyel bir Timur yolu şu'besi inşâ olındığı veyâhut şimdiki hâlde Perizrin ile İşkodra arasında der-dest inşâ bulunan şose derin bu bile getirilub ilerde Timur yolına tahvîli kâbil olacak derecede tesvîye kılındığı sûretde Şengit Limanının cesâmet ve mevki'ce münâsebet ve kâbiliyeti hasebiyle Rumili zehâ'irinin Avrupa'ya nakline vesile olacağı cihetle bunun dahi icrâ-yı icâbı beyân ve istizân olmasıyla şûrâ-yı devlete havâle ve berâber olan harîta dahi mu'âyene olunarak icâbatı tezekkür ve mütâla'a olındıkta vâki'a Derin Nehrinin mecrâ-yı aslisine ircâ'ıyla Boyana Nehri tathîr idildiği hâlde İşkodra kasabası istilâ-yı sîlâbden kurtılacağı gibi birçok arâzînin meydâna çıkacağı ve Dalyan rüsûmı dahi eski hâsılatı irâdesine bâliğ olacağı cihetlerle bu tasavvurun devletçe ve memleketçe muhsinâtı müsellemler olduğına ve bununla berâber şimdiye kadar İşkodrada seyr-i sefâyin kâbil olmadığı hâlde salifü'z-zıkr Boyana Nehrinin tathîri üzerine İşkodra İskelesine kadar gemiler gelebilmesi dahi başkaca bir f'âide hâsıl ideceğine ve mesârif-ı tathîriyenin meydâna çıkacak arâzî ashâbından isti'fâsı temîn olundığına mebnî ber-mûceb-i iş'âr ifâ-yı muktezâsı ve İşkodra kasabası pîşgâhına yapılması inhâ olunan rıhtım maddesine gelince bunun inşâsı teshîl mu'âmelâtı mûceb olacağından ve alınacak rıhtım akçesi bir gune mecbûriyet tahtında ve olmayarak iskeleye yanaşmak isteyen sefâyinden alındığı takdîrde tüccâr-ı ecnebîyenin muvâffakatinin istihsâline mahal kalmayacağından rıhtım akçesi nâmıyla alınacak resmîn bu sûretle isti'fâsı zımında mahallince keşfi bil-icrâ mikdâr-ı mesârifini mübeyyen defterinin bâ-mazbata irsâli ve teşkîli tasavvur idilen vapur kumpanyasının te'sisi itmesi ticâret-i dâhiliye-i vilâyetin tezâyidini müstelzem ve oralarca devlet-i 'aliyye sancâğı altında bu misüllü vesâyit-i bahriyenin

Sayfa 24

aşılması ma'nen dahi mühsenâtı mûceb olacağından bunun için teşebbüs olunan müzâkerenin bir-an evvel ikmâliyle karârının iş'ârı ve beyân kılınan lüzûm ve iktizâsına mebnî Şengit Limanından ve İşkodra'ya kadar bir yol inşâsına mübâşeret

kılması ve Üsküb'den Derin (...) Şengit Limanına kadar inşâsı gösterilen Timur yolu şubesinden şimdilik sarf-ı nazar olunub fakat Prizren ile İşkodra arasında der-dest-i inşâ olan şu senede Derin (...) getirilib ilerüde Timur yola tahvîli kâbil olacak sûretde tesvîyesi husûslarının savb-ı vâlâlarına ve istenilen tarak vapurının bir-an evvel irsâli maddesinin dahi bahriye nezâret-i celîlesine havâlesi tensîb olınarak bi'l-istizân irâde-i seniye-i cenâb-ı şehriyari dahi teşebbüsât-ı 'aliyyelerinin takdîriyle berâber olmerkezde müte'allik ve şeref-südûr buyrılıb keyfiyet-i nezâret-i müşârunileyhaya bildirilmiş ve tasavvurât-ı meşrûhanın esâsı me'mûriyet ve servet-i memleketin esbâb-ı terakkîsinden olan mevâdd-ı nafi'ayı fi'ile getirmek maksadına mebnî olmasıyla bu babda taraf-ı vâlâlarından icrâ kılınan teşebbüsât ve idilen ikdâmdan şâyân-ı tahsîn ve memdûhiyet ve cümlece bâ'is-i memnûniyet olarak du'â-yı muvaffakiyetleri yâd u tezkâr kılınmış olmağla irâde-i seniye hazret-i pâdişâhî mandûk-ı münîfi ve dirâyet ve fetânet-i müsellemleri üzre iktizâlarının hüsn-i icrâsıyla mevadd-i mebhûsenin hız fi'ile isâline himmet buyrılması babında irâde efendîm hazretlerindir

Fi 23 Receb sene [12]86 (29 Ekim 1869)

Hk. 52

Taraf-ı vâlâ-yı nezâret-Penâhîden İşkodra Vâliligine

İşkodra'da kâ'in Baroca Memlehası ahâlisinden maktûl 'Alî Hût'ın kâtili dinilen İşkodralı Yusûf hakkında icrâ kılınan tedkîkât-ı istizâkiyeyi mutazammın İşkodra dîvân-ı temyîzinin mazbata-i vâridesi evrâk-ı müteferri'asıyla dîvân-ı ahkâm-ı 'adliyyeye lede'l- havâle siyâk-ı iş'âra nazâran merkûm 'Alî Hût'ın kâtili mezbûr Yusûf olduğu tahakkuk idub ancak imâret-i vâki'aya göre bu kâtılın mukâbele-i sudûr itdiği anlaşıldığına mebnî kâtil-i merkûmın kânun-ı cezâ'nın yüz seksen dokuzuncu ve yüz doksanuncu maddeleri ahkâmına tevffîkan ve târih-i mahbûsiyeti olan seksen dört senesi Ramazânının on yedinci gününden î'tibâren üç sene müddetle habs olınarak beş sene müddetle dahi zabtiye nezâreti altında bulundurulması dîvân-ı mezkûrın muhâkemât-ı cezâ'îye dâ'iresinden fi 21 Receb sene 86 ve fi 15 Teşrîn-i Evvel sene 85 târihi ve beş yüz yigirmi beş numerosı ile mürakkamen virilen mazbatada ifâde olunmağın iktizâsının icrâsına ve bir de katlin leylen vukû' bulması ve kimse cânibinden görilmemesi ve Yusûf'un ikrârı veya ikâme-i şuhûd ile hakikat-i hâlin isbâtı mümkün olamaması melâbeseleriyle mürâfa'a-i şer'îye icrâsı kâbil olamadığından vârise-i

maktûlın ahz-ı sâre müterakkıb fırsat bulındıkları cihetle Yusûf'un mahallinde tevkîfi câ'iz olamayacağı mazbata-i mahbûsenin bir fikrasında gösterilmiş ise de bu misüllü ahz-ı sâre fırsatcu olan kesânın if'âl-i reddiyelerinin icrâsına meydân virilmemesi zimmet hükûmete müterettib olan vezâ'ifden olmasıyla bunun men'-i vukû'u esbâbının istihsâline dahi i'tinâ ve himmet buyrılması babında irâde efendîm hazretlerindir

Fi 3 Şa'bân sene [12]86 (8 Kasım 1869)

Hk. 53

Bu dahi

Priştine Kazâsı ahâlisinden olub firârda bulunan rüfekâsıyla berâber 'Abdurrahmân nâm kimesnenin esnâ-yı râhda eşyâsını ahz u gasb iderek kâtil kasdıyla merkûma ve ahz u giriftine giden zabtiye Ahmed'e tüfenk endâhtıyla Ahmed'in bargirini telef eylediği tebeyyün iden Sâ'id'in kânun-ı cezâ'nın yüz sekseninci maddesinin 'ilâvesi hükmüne ve ona dokuzuncu madde-i kânunîyede muharrer usûle tatbîkan ve târih-i mahbûsiyeti bulunan seksen dört senesi kânun-ı evvelinin on altıncı gününden î'tibâren ba'de't-teşhîr dört sene müddetle mahallinde kürege vaz' ve ilkâ ve telef etdiği hayvan kıymetinin merkûmdan tahsîliyle berâber isbât olunacak eşyâ-yı mağsûbenin dahi mevcûd ise 'aynen olmadığı hâlde kırk altıncı madde-i kânunîye mücebince bedelen istirdâd istifâ ve karârda bulunan rüfekâsının dahi bi't-taharrî ahz ve girifte i'tinâ olunması İşkodra dîvân-ı temyîzinin mazbata-i vâride ve evrâk-ı müteferri'ası üzerine dîvân-ı ahkâm-ı 'adliyenin muhâkemât-ı cezâyâ dâ'iresinden fi 3 Şa'bân sene 86 ve fi 26 Teşrîn-i Evvel sene 85 târihi beş yüz seksen dokuz numerosı ile mürakkamen virilen mazbatada ifâde olunmağın icâbının icrâsına himmet buyrılması babında irâde efendîm hazretlerindir

Fi 20 Şa'ban sene [12]86 (25 Kasım 1869)

Taraf-ı Vâlâ-yı Nezâret-Penâhîden İşkodra Vâliligine

Arnavudluk taraflarında olan kan görmek ‘âdet-i mekrûhe ve muzırrasının def’ olunması zımnında ittihâz olunan ahvâlin suver-i icrâ’iyesini âmir mukaddemâ icâb iden mahallere tasdîr ve tesyîr olunan fermân-ı ‘alîde madde-i katle mütecâsir olan eşhâsın tutulsun tutulmasun cezâ’ görsün görmesun familyası a‘zâsından bulunan peder ve birâd ve evlâdıyla zevcesinin memleketlerinden bilâd-ı ba‘ideye nefy ve te‘bîdi sûreti esâsı ittihâz kılınmış ve bu dahi da‘vâların oraca vârise-i maktûle tevârüs ve intikâli ‘âdet olmak müâbesesiyle kâtilin ekâribinden kan almağa muktedir olamamaları maksadına mebtênî bulunmuş ise de kâtilin mütecâsîz olduğu kâtıl maddesinden dolayı bâ-medhal bulunan familyası a‘zâsına cezâ’ tertîbinin ahkâm-ı şer‘îye ve kânunîyeye ‘adem-i muvâfakatinden başka su’-i te’sîrî intâç ideceği ve kandan dolayı husûmeti olanların celb ve iknâ‘yla bedel-i sulh olarak kâtıl için iki bin ve cerh için beş yüz gurus takdîriyle mevcûd da‘vâlar hüccet-i şer‘îyeye rabt idilerek barışdırılub andan sonra vukû‘ bulacak o misillü fezâhatdan mütecâsirin hakkında mücâzâtıdan şedîde icrâ olunacağı i‘lân kılındığı takdîrde pek çok te’sîrât-ı hasenesi görüleceği Selanik Vilâyet-i celîlesinden iş‘âr kılındığına ve vâki‘a bu da‘vâların sulhen tesvîyesinin imkânı hâlinde bi’t-tabi‘ tevârüs ve tevsî‘-ı ‘adâvet mahzûrı bertaraf olarak kâtilin familyası hakkında mu‘âmele-i teb‘îd ve ta‘zîbe mahal kalmayacağına ve bu cihetle bidâyet-i emrde sulh usûlının ittihâzıyla anın netîcesi matlûb olan te’sîrâtı mütekeffell olamadığı hâlde fermân-ı ‘alî ahkâmına müraca‘ât olunması hükûmetçe i‘tidâl ve ihtiyâtı câmi‘ bir tedbîr-i muhik ve münâsib olacağına mebnî ba‘dezîn bu misüllü katl ü cerh fâ‘illeriyle vârise-i maktûliyet ve mecrûhının mahallince bir heyet-i mahsûsa huzûrında (...) te’lîf idilerek ve karârlaşdırılan bedel-i sulh bi’l-istifâ vârise-i maktûle te’dîb itdirilerek sûret-i mesâlihanın hüccete rabt ve sicill-i muhâkeme kaydı ve ba‘de in‘akâdu’s-sulh vakı‘adan ‘alâkadâr-ı husûmet olan kesân tarafından ahz-ı sâr ve intikâm yolında kâtıl vukû‘ bulduğu takdîrde karâr-ı aslî vechle kâtıl ele geçub cezâ’ görsün görmesün familyası ‘azâsının yani peder ve birâder ve evladının bilâd-ı ba‘ideye nakl itdirilmesi husûsı şûrâ-yı devlet karârı mücebince vilâyet-i müşârunileyhâya bildirilmiş ve işbu ‘adât-ı muzırranın İşkodra Eyâleti

dâhilinde dahi cereyânı cihetle oraca dahi karâr-ı meşrûh dâ'iresinde hareket olunması lâzımiden görülmüş olmağla bu vechle icâbının icrâ ve o sûret mümkün olamayub da tedâbir-i vâki'anın icâbat-ı mahalliye cihetiyle tenevvu' ve tağayyürüne hâcet (...) eylediği hâlde o yolda vâki' olacak mütâla'ât ve tahkîkâtın inhâsına himmet buyrılması babında irâde efendîm hazretlerindir

Fi 24 Ramazân sene [1]286 (28 Aralık 1869)

Hk. 55

Taraf-ı Vâlâ-yı Nezâret-Penâhîden İşkodra Vâliligine

İşkodra Sancağı'nda kâ'in Kavâye Kazâsına muzafa Kaladur karyesi ahâlisinden Mersini münâza'a arasında bi't-tehevvür cerh u katl eylediği tebeyyün iden İbrâhîm Şenkul nâm şahsın kânun-ı cezâ'nın yüz yetmiş dördüncü maddesine ve on dokuzuncu madde-i kânunîyede muharrer kâ'ideye tevfi'kan ve târih-i mahbûsiyeti bulunan seksen dört senesi Ağustosunun sulhden î'tibâren ba'de't-teşhîr on beş sene müddetle kürege vaz' u ilkâ ve maktûl-i merkûme evvelce tüfenk atmış olan kâtil-i merkûmın oğlu 'Ömer'in tüfenk itmesi kâtil kasdıyla mı yohsa ihâfe garâzıyla mıdır buraları kesdirilemediğinden şimdiye kadar güzerân iden müddet-i mahbûsiyeti yüz dokuzuncu madde-i kânunîyenin zeyli hükmünce hakkında cezâ'-yı kâfi olacağından anın dahi sebîl ihlâ olunması İşkodra meclis-i temyîzinin mazbata-i vâride ve evrâk-ı müteferri'ası üzerine duyulan ahkâm-ı 'adliyenin muhâkemât-ı cezâ'îye dâ'iresinden fi 16 Ramazân sene 86 ve fi 7 Kânun-ı Evvel sene 85 târihi ve altı yüz doksan üç numarası ile mürakkamen virilen mazbatada ifâde olunmağın icâbının icrâsına himmet buyrılması babında irâde efendîm hazretlerindir

Fi 29 Ramazân sene [12]86 (2 Ocak 1870)

Sayfa 26

Hk. 56

Üçüncü ordu-yı hümayûnun Podğorice mevki'inde bulunan talî'a tâbûrının yedînci bölüğü onbâşısının üçüncü neferi iken katlen vefât iden Karaçuvallı Selim bin Muhammed'in kâtili olan bölûk-i mezkûrın üçüncü onbâşısı Ferhad bin Seyrad hakkından icrâ kılınan muhâkeme-i şer'îye ve nizâmiyeye mutazammın Selanik

Vilâyet-i celîlesi dîvân-ı temyîzinin mazbatası evrâk-ı müteferri‘asıyla dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyye lede‘l-havâle melfûf î‘lâm me‘âline göre müdde‘î asıl ve vekîl-i maktûl-i merkûmın pederî Muhammed Ağa tasaddî eylediği katl-i ‘Ahmed müdde‘âsını isbât idemeyüb tahlîfe dahi tâleb olmağla müdde‘î-i mezbûr merkûm Ferhad’a bilâ-beyyine mu‘ârazadan ba‘de‘l-men‘ müdde‘î ‘aliyye Ferhad’ın kelâmı defa sulh-i cevâb-ı şer‘î olmayub ancak katl-i hatâyı tav‘an ikrârı mücebince diyet-i racûl olan on bin dirhem-i şer‘î kazâyı (...) selâsda seviyyen üç taksît ile ve irsân ebvat Muhammed ve İmhânı hâtûna kâtil-i merkûm Ferhad’ın edâ itmesi lâzım gelecek cânib-i fetvâhaniden beyân kılındığına ve tedkîkât-ı câriye-i nizâmîyeye gelince katl-i mezbûr muhâsamîden nâşî mukâbele yolında vukû‘a geldiği sâbit olduğına mebnî diyet husûsının ol-vechle tesvîyesiyle merkûm Ferhad’ın kânun-ı cezâ’nın yüz seksen dokuzuncı ve yüz doksanuncı maddeleri hükmüne tevfiķan ve târih-i habsi bulunan seksen üç senesi Zilka‘desinin onuncı gününden î‘tibâren üç sene müddetle alâyı nezdinde habs olınmak üzere alâyı zabtına teslîm olunması husûsının savb-ı vâlâ-yı düstûrilerine bildirilmesi dîvân-ı mezkûrın muhâkemât-ı cezâ’iye dâ’iresinden fi 24 Ramazân sene 86 ve fi 15 Kânun-ı Evvel sene 85 târihi ve yedi yüz yigirmi altı numerosı ile mürakkamen virilen mazbatada ifâde ve keyfiyet-i taraf-ı vâlâ-yı ser‘askeriyede beyân ve hikâye olunmağla icrâ-yı icâbına himmet-i ‘aliyye-i müşîrîleri derkâr buyrılmak babında emr ü irâde hazret-i menlehü‘l-emrindir

Fi 9 Şevvâl sene [12]86 (12 Ocak 1870)

Hk. 57

İşkodra Vâliliğine Tahrîrât-ı Aliyye

İşkodra Sancağı’na tâbi‘ Kavâye Kazâsına muzâf Ğarikan karyesi sâkinlerinden olub mecrûhen vefât iden Miha’il ‘Aleksinin kâtili dinilen İbrahim hakkında icrâ kılınan tedkîkât-ı istizâkiyeyi mutazammın İşkodra Meclisi cânibinin tahrîrât-ı behiyye-i düstûrileriyle tevârüd idilen mazbata ve evrâk-ı müteferri‘ası üzerine dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyenin muhâkemât-ı cezâ’iye dâ’iresinden 3 Zilhicce sene 286 ve fi 22 Şubat sene 85 târihi ve dokuz yüz yigirmi dokuz numerosı ile mürakkamen kaleme alınan mazbata lede‘l-arz müfâd-ı iş‘âra nazâran merkûm ‘Aleksinin kâtili İbrahim idüğü tahakkuk itmiş ve ihbârât vâki‘a katl-i mezkûrın ta‘ammüden vukû‘unı mü‘eyyid bulunmuş ise de merkûmât-ı beniyyelerinde mu‘âdât olduğu muhbirlerden kul-veled (?) anastanın (?)

ifâdesine münhasır olarak bu ifâde kâtil-i merkûm hakkında kânunen tertîb idilecek i‘dâm cezâ’sını hükm-i bâ’is tereddüd olduğu gibi katl-i mezkûrın men-gayr-i ta‘ammüd izâhını hükme dahi medâr bulunamadığına i‘dâm cezâ’sının irâde-i mahsûsa ile kürege tahvîli mecâz olduğına binâen merkûm İbrahim’in târih-i tevkîfinden î‘tibâren olan dokuzuncı madde-i kânunîyede mûnderic kâ’ideye tatbîkan on beş sene müddetle kürege konılmak üzere ba‘de’t-teşhîr Selanik’e i‘zâm ve ûserâ ve hükm-i kânun hukûk-ı şahsiyeyi ıskât idemeyeceği cihetle vârise-i maktûl iddi‘â iderler ise mürâfa-ı şer‘îyelerinin dahi icrâ ve defter-i mahsûsına lâceli’l-kayd merkûmın târih-i mahbûsiyetinden bu tarafa ve oraya iş‘âr ve inhâ olunması husûsına irâde-i seniyye cenâb-ı şehribarî müte‘allik buyrılıb keyfiyet-i Selanik Vilâyet-i celîlesine de buyurulmuş olmağla icrânın icâbinâ himmet-i ‘aliyye-i müşîrîleri derkâr buyurulmak babında emr ve irâde efendîm hazretlerindir

Fi 25 Zilhicce sene [12]86 (28 Mart 1870)

Hk. 58

İşkodra Vâliligine Tahrîrât-ı ‘Aliyye

Berât Kazâsı ahâlisinden olub İşkodra Eyâleti dâhilinde kâ’in Aşkrol(?) Dağı sâkinlerinden Kevn-prandasiye(?) nâm kimesneyi beynlerinde zuhûr iden münâza‘ada katl ve eşyâsını gasb eyledikleri tebeyyün iden kıptî adam ile refikî Banuş nâm şahsların kânun-ı cezâ’nın yüz yetmiş dördüncü maddesine ve on dokuzuncu madde-i kânunîyede mûnderic kâ’ideye tevfi‘kan ve târih-i habslerinden î‘tibâren on beşer sene müddetle kürege konılmak üzere ba‘de’t-teşhîr Selanik’e irsâl olunmaları ve emvâl-i mağdûbe bakıyyesi henûz vârise-i maktûle teslim olunmuş olduğu hâlde bi’t-tahsîl i‘tâ ve vârise-i düstûrleriyle vârid olan mazbata ve evrâk-ı müteferri‘ası üzerine dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyenin muhâkemât-ı cezâ’iye dâ’iresinden fi 20 Ca sene 86 ve fi 20 Mart sene 86 târihi ve yigirmi altı numerosı ile mürakkamen virilen mazbatada ifâde keyfiyet-i Selanik Vilâyet-i celîlesine dahi beyân ve hikâye kılınmağın icrâ-yı icâbinâ himmet-i ‘aliyye-i müşîrîde derkâr buyrılmak babında emr ü irâde hazret-i menlehü’l-emrindir

Fi 27 Zilhicce sene [12]86 (30 Mart 1870)

Sayfa 27

(BU SAYFA BOŞTUR)

Sayfa 28

(BU SAYFA BOŞTUR)

Sayfa 29

Hk. 59

İşkodra Vâliliğine Tahrîrât-ı ‘Aliyye

Üsküb rûsûmât müdürîyeti dâhilinde kâ'in Gastova rûsûmâtı me'mûrî molla Aydın 'aleyhinde İzdonyalı Tâlib Ağa'nın ba'zı harekât-ı ihtilâsiye ihbâr eylemesi me'mûriyet-i mezkûreye kendusunın ta'yîni emeliyle kizb ve iftirâdan 'ibâret olarak hilâf-ı vâki' ve bi-asl u esâsı olduğu mezkûr Gastova nâhiyesi müdür vekîl hazır olduğu hâlde İşkodra rûsûmât nezâreti mu'âvini ma'rifetiyle icrâ idilüb nezâret-i mezkûre cânibinden gönderilen evrâk-ı istizâkiyiden anlaşıldığından ve bu husûsı me'mûriyet-i rûsûmiyenin muhâkemâtına dâ'ir neşr olunan ta'limâtdan mukaddem vukû' bulmuş olduğundan merkûm Tâlib Ağa'nın iki yüz on üçüncü madde-i kânunîye hükmince ta'yîn mücâzâtı meclis-i rûsûmâtdan virilen karâr iktizâsından olduğu rûsûmât-ı emânet-i celîlesinin takrîrinde gösterilmiş ise de istizâk ve muhâkemeleri meclisi idâre ve mahkeme-i nizâmiyede görülmeyub mu'âvin-i mûmâileyh ma'rifetiyle icrâ olunmuş idüğünden hasbe'l- kâ'ide tasdîk olunamayacağına binâen emânet-i müşârunileyhâdan gönderilecek evrâkın esâsı ittihâzıyla ol-emirde Molla Aydın'ın muhâkemesi meclis-i idârede bi'r-rû'ye 'aleyhinde Talib Ağa'nın haber verdiği şeylerden berâ'et zimmeti tahakkuk iderek Talib Ağa münthem görüldüğü hâlde anın dahi dîvân-ı temyîz vilâyetinde icrâ-yı muhâkemesiyle hâsıl olacak netîce-i sahîhaya göre hükümlü mazbatalarının istizâkiyeleriyle berâber irsâli husûsının savb-ı vâlâ-yı düstûrilerine bildirilmesi dîvân-ı ahkâm-ı 'adliyenin muhâkemât-ı cezâ'îye dâ'iresinden fi 6 Safer sene 87 ve fi 25 Nisan sene 86 târihi ve yüz yetmiş yedi numerosı ile mürakkamen virilen müzekkerede ifâde ve keyfiyet-i emânet-i müşârunileyhâda beyân ve hikâye olunmağın icrâ-yı icâbinâ himmet-i 'aliyye-i müşîride derkâr bulunmak babında emr u irâde

Fi 20 Safer sene [12]87 (22 Mayıs 1870)

Hk. 60

Bu dahi

İşkodra Sancağı dâhilinde kâ'in Bofa Kazâsına tâbi' kesret karyesi ahâlisinden olub maktûlen vefât iden adamın kâtili olan Kavâye kazâsı sâkinlerinden İsmâ'îl'in icrâ-yı kısısı hakkında tasdîr ve tesyîr olunan fermân-ı 'alînin infâz hükmı sırada vâriseden asîl ve vekîl Vâîce nâm kimesne nefsiden bi'l-isâle ve hava tarafından bi'l-vekâle ve bi'l-izâfe kısısı da'vâsından bi't-tav' ve'r-rıza müdde'î 'aleyh İsmâ'îl ile üç bin gurus bedel medfû' ve makbûza ba'd-i 'akde'l- müsâlaha-i ve'l-kabûl husûsı mezkûr ve müverrisleri maktûl-i merkûmın dem ü dinîne müte'allika-ı da'vâdan kâtil-i merkûmın kabûlını hâvî zimmetini îbrâ eylediği dîvân-ı temyîz vilâyetin kâtil-i merkûmdan nesne da'vâsına kâdir olmayacakları cânib-i fetvâhâniden zahr-i î'lâm iş'âret kılındığına mebnî kâtil-i merkûm İsmâ'îl'in kânun-ı cezâ'nın yüz yetmiş ikinci maddesi hükmüne ve on dokuzuncı madde-i kânunîyede muharrer kâ'ideye tatbîkan ve târih-i habsinden î'tibâren ba'de't-teşhîr on beş sene müddetle kürege konılmak üzere Selanik'e gönderilmesi ve târih-i habsinin bu tarafa ve oraya inhâ olunması dîvân-ı ahkâm-ı 'adliyenin muhâkemât-ı cezâ'îye dâ'iresinden fî 30 safer sene 87 ve fî 19 Mayıs sene 286 târihi ve iki yüz üç numerosı ile murakkamen virilen mazbatada ifâde olunmuş ve keyfiyet-i Selanik Vilâyet-i celîlesine dahi bildirilmiş olmağla icâbının icrâsına himmet-i 'aliyye-i düstûrları derkâr buyrılmak babında emr u irâde hazret-i menlehü'l emrindir

Fi 11 Rebi'ü'l-Evvel sene [1]287 (11 Haziran 1870)

Sayfa 30

Hk. 61

İşkodra Vâliliğine Tahrîrât-ı 'Aliyye

Tiran Kazâsına tâbi' Peklin nâhiyesine muzâf Közak karyesi ahâlisinden olub Berât Kazâsına tâbi' Kosova karyeli Muharrem Ğarçalı müştereken katl ve i'dâm eyledikleri tebeyyün iden İsmâ'îl Yaho ve ve Halîl İslâm nâm şahsların kâtil-i gayr-ı müte'ammid i'tibâriyle kânun-ı cezâ'nın yüz yetmiş dördüncü maddesine ve on dokuzuncı madde-i kânunîyede muharrer kâ'ideye tevfiķan ve târih-i habisleri olan seksen dört senesi Nisanının yigirminci gününden î'tibâren ba'de't-teşhîr on beşer sene müddetle kürege

konılmak üzere Selanik'e irsâl kılınmaları İşkodra dîvân-ı temyîzinin mukaddem ve mu'ahhar vârid olan mazbataları ve evrâk müteferri'ası üzerine dîvân-ı ahkâm-ı 'adliyenin muhâkemât-ı cezâ'ıye dâ'iresinden fi 5 Receb sene 87 ve fi 24 Mayıs sene 86 târihi ve iki yüz otuz numerosı ile mürakkamen virilen mazbatada ifâde ve keyfiyet-i Selanik Vilâyet-i celîlesine de hikâye olunmağın icâbının icrâsına himmet-i 'aliyye-i düstûride derkâr buyrılmak babında emir ve irâde hazret-i menlehü'l emrindir

Fi 15 Rebi'ü'l-Evvel sene [12]87 (15 Haziran 1870)

Hk. 62

İşkodra Vâliliğine Tahrîrât-ı 'Aliyye

İşkodra Sancağında vâki' Tiran Kazâsına tâbi' Perz nâhiyesinde Bubik karyesi ahâlisinden Çoban 'Abbâs'ın kâtili dinilen karye-i merkûme sâkinlerinden Muhtar'ın icrâ kılınan tedkîkât-ı istizâkiyesini mutazammın İşkodra dîvân-ı temyîzinin tevârüd iden mazbatası evrâk-ı müteferri'asıyla dîvân-ı ahkâm-ı 'adliyye lede'l-havâle ve sûret-i iş'âra nazâran merkûm 'Abbâs'ın İşkodra'dan karyesine gider iken pusudan iki el tüfenk endâht olunarak anların kurşunlarından birinin isâbet ve tesîriyle vefât ettiği anlaşılab pusuda ise Muhtar ile bir de teşhîs olinâmayan refikî görölmesiyle berâber fi'il-i katlin kangısından sudûrı meçhûl ise de bunların bi'l-iştirak isti'mâl-i silâh ile katl-i mezbûr vukû'a geldiğinden isâbet iden kurşun Muhtar'ın atdığı tüfengin kurşunu olmayub da refikinın olsa bile Muhtar'ın fâ'il-i müşterek olduğında şübhe olmadığına ve bu katlin ta'ammüden ifâ idilmiş olduğu zahîr olduğına mebnî merkûm Muhtar'ın kânun-ı cezâ'nın yüz yetmişinci ve kırk beşinci maddeleri ahkâmına tevfikân i'dâm olunması ve kâtil-i merkûmın bu fi'ilinde müştereki olan şahs dahi her kim ise zhîre ihrâcına ikdâm ile hakkında mu'âmele-i lâzımenîn icrâsına ibtidâr kılınması dîvân-ı mezkûrın muhâkemât-ı cezâ'ıye dâ'iresinden fi 7 Receb sene 87 ve fi 26 Mayıs sene 86 târihi ve iki yüz kırk altı numerosı ile mürakkamen virilen mazbatada ifâde olunarak bi'l-istizân irâde-i seniyye-i cihân-ı şehriyarî dahi ol-merkezde müte'allik buyrılıb iktizâ iden fermân-ı 'alî bi't-tasdîr leffen tesyîr kılınmış olmağla ber-mûceb-i irâde-i seniyye icâbının icrâsına himmet-i 'aliyye-i düstûranede derkâr buyrılmak babında emr ü irâde hazret-i menlehü'l-emrindir

Fi 8 Rebi'ü'l-Evvel sene [12]87 (8 Haziran 1870)

Hk. 63

Bu dahi

İşkodra'da cibâl-i mülhikaya tâbi' 'Azîze karyesi mütemekkinlerinden Sâlih buralı ta'ammüden katl eylediği ikrârıyla tebeyyün iden Kastran Cebeli ahâlisinden Zakold Tuma nâm şahsın kânun-ı cezâ'nın yüz yetmişinci maddesi hükmüne tevfi'kan i'dâm edilmesine İşkodra dîvân-ı temyîzinin mazbata-i vâridesi evrâk-ı müteferri'ası üzerine dîvân-ı ahkâm-ı 'adliyenin muhâkemât-ı cezâ'ıye dâ'iresinden fi 13 Receb sene 87 ve fi 3 Haziran sene 86 târihi ve üç yüz kırk bir numerosı ile mürakkamen virilen mazbatada ifâde olunarak bi'l-istizân irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî dahi ol merkezde müte'allik buyrılmış ve iktizâ iden fermân-ı ali bi't-tasdîr leffen tesyîr kılınmış olmağla telgrâfla virilen me'zûniyet üzerine merkûmın i'dâm olunduğu alınan cevâb-ı devletlerinden istinbât olunmağla emr-i 'ali-i mezkûrın iktizâ idilen mahalle kayd edilmesine himmet-i 'aliyye-i düstûrileri buyrılmak babında

Fi 29 R sene [12]87 (29 Temmuz 1870)

Sayfa 31

Hk. 64

İşkodra Vâliligine

Tiran Kazâsına muzâf Kavâlâ çiftliği müste'cirlerinden Kamza Karyeli Süleymân Kopa'ın kâtîli dinilen yine çiftlik-i mezkûr müste'cirlerinden Zübeyr Kur nâm şahsın icrâ kılınan tedkîkât istizâkiyesi mutazammın İşkodra dîvân-ı temyîzinin mukaddem ve mu'ahher vârid olan mazbataları evrâk mutazarra'asıyla Dîvân-ı Ahkem-i 'Adliyesi ledel-havâle merkûm Zübeyr'in firârda olan refikî Hacı Durak ile evvelâ tasavvur ve tasmîm iderek merkûm Süleymân'ı ta'ammüden müştereken katl ve itlâf eyledikleri ihbârât ile tahakkuk eylediklerinden dîvân-ı temyîz merkûm Zübeyr'in yüz yetmişinci madde-i kânunîye icâbınca i'dâmına hükm eylemiş ise de sûret-i iş'ârdan anlaşıldığı üzere merkûm Süleymân'a asl garzla Hacı Durak olmasına ve Zübeyr'in maktûle ibtidâ baltanın keskin tarafıyla örmeyub arkasıyla örmesine ve maktûl ibtidâsı harbin eseriyle vefât itmeyip kendusi anda tûfeng ittikten sonra anların feverân-ı garâzîyle maktûlın efrâdına hücum iderek harp etmeleriyle fi'il-i katlin vukû'a-gelmesine ve tasavvur ve

tasmîn maddesi muhaberelelerin ihbârlarına mesned olup merkûmanın kâtil-i mezkûr hakkında ‘akd ittikleri ittfâkı aharın yanında ‘alenen söylemleri ise pekde ma’kûl olamamasına nazaren bu babda ta‘ammûda hükm kabûl olamadığından bunların men-gayri ta‘ammûd kâtil ve fâ‘il müşterek i‘tibâr idilmedi icâb-ı hâlden olduğına mebnî elde olan Zübeyr’in kânun cezâ’nın yüzyetmiş dördüncü maddesine olan dokuzuncu maddeen kânunîyede muharrer usule tevfiân târihi habsinden i‘tibâren on beş sene müddetle kürege konılmak üzere ba‘de-teşhîr Selanik’e gönderilmesi ve târihi habsinin bu tarafa ve oraya inhâsı ve Hacı Durak’ın dahi baltası derdest idilmesine ikdâm olunarak ele geçirildikten kâ’ide-i mer‘iyesine tevfiân istizâk muhâkemesinin icrâsıyla karârının iş‘ârı husûsıyla savp vâlâ-yı dustûrlarının bildirilmesi dîvân-ı mezkûrın muhâkemât cezâ’ya dâ’iresinden fi 22 R sene 87 ve fi 9 Temmuz sene 86 târihi ve üçyüz atmış dokuz mumarası ile murakkamen virilen mazbatada ifâde ve keyfiyet Selanik Vilâyeti celîliyesine hikâye olmadığından ifâsı muktezâsına himen ‘aliyyeleri derkâr buyrılmak babında.

Fi 29 Rebi‘ü’l-Ahîr sene [1]287 (29 Temmuz 1870)

Sayfa 32

Hk. 65

İşkodra Vâliligine Tahrîrât-ı ‘Aliyye

Podğorice cihetinde bulunan ‘asker-i nizâmiye şâhâne kumandanı Mîrâlây ‘Alî Beg’in kâtilleri dinilen Ahmed ve Yusûf Agalar ile bunların akrabâsından Dinluşa karyeli ‘Alî Ramu ve Podğorice Kazâsına tâbi‘i Toka karyesi Kocabaşı (...) nâm şahslar haklarında icrâ kılınan tedkîkât-ı istizâkiyyeye dâ’ir İşkodra Meclisi idâre ve dîvân temyiziyle umerâ-yı ‘askeriyiden mürekkeb ‘akd olunan meclisi umûmîden tanzîm ve tesyîr olunan mazbatalar evrâk-ı müteferri‘asıyla dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyyeye lede’l-havâle siyâk iş‘âra nazaren eşhâs-ı merkûmenin katl-i mezbûrda müdhallerine medâr-ı hükm olur emâre bulunamamış olmasıyla bilâ-hükm tevkîfleri mu‘adelet-i seniyyeye mugayr olduğundan sebîllerinin (...) berâber mîr-i mûmâileyhin kâtilleri her kim ise zahîre ihrâcına i‘tinâ ve dikkat alınmasında savb-ı vâlâ-yı dustûrlarına bildirilmesi dîvân mezkûrın muhâkemât-ı cezâ’iye dâ’iresinden fi 6 Câ sene 87 ve fi 6 Temmuz sene 86 târihi ve üç yüz doksan sekiz numarası ile murakkamen virilen mazbatada

ifâde olunmadığının icrây-ı icâbına himem-i ‘aliyye dustûrlarıyla derkâr buyrılmak babında emr ve irâde hazret-i menlehü’l-emrindir

Fi 12 Cemâziü’l-Evvel sene [12]87 (10 Ağustos 1870)

Hk. 66

İşkodra Vâliliğine Tahrîrât ‘Aliyye

İşkodra Sancağı dahilinde vâki‘ Kavâye Kazâsına tâbi‘ Peklin nâhiyesine muzâf Ğardiye karyesi mütemekkinlerinden Hacı Zeynel oğlu Süleymân’a kâtili olan karye-i mezkûreli Ca‘fer Guluş oğlu İsmâ‘il’in icrâ kılınan muhâkemât-ı şer‘î ve nizâmiyesini mutazammın İşkodra dîvân-ı temyîz ile mazbatane vâridesi evrâk meteferri‘asıyla dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyye lede’l-havâle merkûm İsmâ‘il’in mezbûr Süleymân’ı mûcebî kısâs olan katll ile kâtil eylediği ba‘de’l-subût maktûl merkûmın verâseti zevcesi Fâtma ve anâsı diğer Fâtıma ve selbi Sağır oğulları Şa‘bân ve Hayrullah ile Sağır kızı Sâliha’ya muhassar olmakla vâlidesi mezbûre Fâtıma kendu tarafından bi’l-isâle ve diğer vârise câniblerinden bi’l-vekâle kâtil merkûmı kısâsden ‘afv eylediki binâen kısâsı sâkıt ve Siğâr merkûmun haklarından diyete münkalib olduğundan dîn recl olan on bin dirhem şer‘-î fezâdan Siğâr-ı merkûmınla hassalarını bir mantûk i‘lâm seniyye sülâsda seviyyen üç taksît ile kâtil-ı merkûmın vasiyyine edâ ve eylemi lâzım geleceği ve med‘iyyen asîl ve mûkelle-i merkûmattan fimâ ba‘d husûsı mezkûr hakkında kâtil merkûmın bi’l-verâse nesne da‘vâsına kâdre olmayacakları cânib-i fetvâhâniden zahîr î‘lâma işâret olmadığından dîn husûsının ol-vehle tesviyesiyle merkûma İsmâ‘il’in kânun-ı cezâ’nın yüz yetmiş ikinci maddesine ve on dokuzuncu madde-İ kânuniyeden muharrer usûle tatbîkan târihi habsinden î‘tibâren on beş sene müddetle küreğe konılmak üzere ba‘de’l-teşhîr Selanik’e gönderilmesi ve târihi habsinin dahi kaydına işâret olunmak üzere bu tarafa ve oraya inhâ olunması husûslarıyla savb-ı vâlây-ı dustûrlarıyla bildirilmesi dîvân mezkûrın muhâkemât-ı cezâ’iye dâ’iresinden Fİ 24 Cemâziyü’l-Ahîr sene 87 ve 16 Ağustos sene 86 târihini ve dört yüz on üç numrosı ile murakkamen virilen mazbatada ifâde olunmağın icâbının icrâsına himmet-i ‘aliyyeleri derkâr buyrılmak babında emr ve irâde hazret-i menlehü’l-emirndir

Fi 11 Cemâziyü’l-Ahîr sene [12]87 (8 Eylül 1870)

Hk. 67

İşkodra Vâliligine Tahrîrât-ı ‘Aliyye

Bar Kazâsına muzâf Zavice karyesinde mesâfere-i temekkün eyleyen Avusturyalı Nikola Zuy’in hata-ı katlesi olan karye-i mezkûreli Kori Nikola’nın kızı İstane hakkında icrâ kılınan tedkîkât istinzâkiyyeye dâ’ir İşkodra dîvân-ı temyîziyle mazbata vâridesi evrâk müteferri‘asıyla dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyye lede’l-havâle müfâd-ı iş‘âre nazaren fi‘il katlin hâne-i mezkûrde icrâ olunan şenlik arasında ‘âdet karye üzre mezbûre asitânenin pencereden indâht eylediki tûfeng kurşununın merkûm Nikola Zuy’e isâbetiyle hazzen vukû‘a-geldigi tahkîkât-ı vukû‘adan anlaşılub bunda ise dikkatsizlik eserî derkâr bulunduğuna binâen mezbûre asitânenin kânun-ı cezâ’nın yüz seksen ikinci maddesi hükmüne tevfikân târihi habsi olan seksen altı senesi Zilka‘desinin yigirmi gününden î‘tibâren iki sene müddetle nisâyâ mahsûs muhasebede habsi idilmesi ve maktûln vârisesi zuhûr ile hukûk şahsa ed‘â olunur ise mürâfa‘a-ı şer‘îyelerinin dahi icrâsıyla lâ-hak olacak hükme göre ifâyı müktezâsı dîvân-ı mezkûrın muhâkemât-ı cezâ’iyye dâ’iresinden fi 4 C 87 ve fi 8 Eylül sene 86 târihi dört yüz doksan dört numrosı ile merkûmen virilen mazbatada olınmağın icâbının icrâsına himmet-i ‘aliyye dustûrilerin derkâr buyrılmak babında emr ve irâde

Fi 4 Receb sene [12]87 (4 Eylül 1870)

Hk. 68

Bu dahi

Podğorice Kazâsı ahâlisinden olup Kazâ-yı mezkûr sâkinlerinden Tüccâr Mustafâ zinhâr sevin ile ‘Ablullah Ağa ve Yud Begin leylen dükkânları divarını delerek derûnından ma‘lûmü’l-miktar eşyâsını sirkat eyledikleri ikrârların ve ihbârât- vakı‘a ile tebeyyün iden Paru ve Vasu nâm şahısların kânun-ı cezâ’nın iki yüz yigirmi birinci maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kânununiyyede muharrer usûle tatbîkân ve târihi mahbûsiyetleri olan seksen altı senesi Şa‘bânının on ikinci ve şu fezâhatta refikleri bulunan Pavlinin dahi on birinci gününden î‘tibâren ba‘de-teşhîr dörder sene müddetle kürege konılmaları İşkodra dîvân-ı temyîzinin mazbata o vâride ve evrâk

mutazarza‘ası üzerine dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyenin muhâkemet-ı cezâ‘ya dâ‘iresinden fi 4 Receb sene 87 refi 17 Eylöl sene 86 târihi ve beş yüz yigirmi dokuz numrosı ile merkûmen virilen mazbatada ifâde olunmağı icrâ-yı icâbinâ himmet-i ‘aliyye dustûrilerin derkâr buyrılmak babında emr ve irâde.

Fi 10 Receb sene [12]87 (6 Ekim 1870)

Hk. 69

Bu dahi

Podğorice cihetinde bulunan ‘asker-i nizâmiye şâhânesi kumandanı Mîralây ‘Alî Begin kâtilleri dinilen Ahmed ve Yusûf Ağalar ile bunların akrabâsından Dinluşa Karyeli ‘Ali Ramu ve Toka karyeli kocabaşı (...) nâm şahslar haklarında medâr hükm olur imâre bulunamadığından bunların salıvirilmelerine ve Mîr-i mûmâileyhâ kâtilleri kim ise zahîre ihrâc ittirilmesine dâ‘ir divân-ı ahkâm-ı ‘adliye karârı ile fi 12 Cemâziyül-Evvel sene 87 târihinde tahrîrât tatyîr ve tezyîr olunmuş ise de henûz cevâbı alınmadığından te‘kîd madde olunması dîvân-ı mezkûrdan bâ-tezkire ifâde olunmağı ve bu misüllü husûsanın ‘akde-i te‘hîre duçar idilmesi rehîn civân olmamağı iş‘ârı sâbık hükmüne tevîkan iktizâsının sür‘at icrâ ve inhâsına himmet-i ‘aliyye müşîrilerinin derkâr buyrılmak babında emr ve irâde

Fi 17 Receb sene [12]87 (13 Ekim 1870)

Sayfa 34

Hk. 70

İşkodra Vâliligine Tahrîrât-ı Aliyye

Kavâye Kazâsına tâbi‘ Peklin nâhiyesine muzâf bende-i Sağır karyesi ahâlisinden olup nâhiye-i mezkûreye tâbi‘ Muknad karyeli Kıymak ve ‘Alî’nin kâtili olduğu tebeyyün iden Süleymân’ın icrâ-yı kıssâsına hükm-ı şer‘î lâ-hak olduğu dîvân-ı temyîz-i Vilâyetin mazbata vâridesine melfûf iki kıt‘a î‘lâm-ı şer‘îye me‘âllirinden anlaşıldığından cânib-i fetvâhânen mezkûr î‘lâmlar zahîrlere iş‘âret olduğu vechle müdde‘îye Emetullah hâtûn ile ‘Alî’nin vârisleri bulunan Ümm-ı Gülsûm ve Hamza’dan hiç biri kâtil-ı merkûmı kıssâsdan ‘afv veyâ sulhe rağbet itmedikleri hâlde (...) huzûrlarında talebleriyle kâtil-ı merkûmın icrâ-yı kıssâs ve eger vâriseden biri

‘afv ve ya sulhe rağbet ider ise ol-hâlde kıssâs-ı sâkıt ve mesele-i diyete münkâlîb olacağından iktizâ-yı şer‘îyenin icrâsıyla icâb-ı kânunîsine bakılmak üzere târih-i mahbûsiyeti gösterilerek keyfiyetin bâ-mazbata ve î‘lâm-ı şer‘î inhâ olunması dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyenin muhâkemât-ı cezâ’iye dâ’iresinden Fi 21 C sene 87 ve Fi 5 Eylül sene 86 târihi ve dört yüz yetmiş sekiz numrosı ile merkûmen virilen mazbatada ifâde olunmuş ve bilâ-istizân irâde seniyye-i cenâb şehriyari dahi evlerinizde müte‘allik buyrılub iktizâ iden fermân-ı ‘alî bi’t-tasdîr leffen tesyîr kılınmış olmağın ifâ-yı muktezâsına himmet-i ‘aliyye-i destûrileri derkâr buyurılmak emr ve irâde hazret-i menlehü’l-emrindir

Fi 25 Receb sene [12]87 (11 Ekim 1870)

Hk. 71

Bu dahi

İşkodra Kasabası ahâlisinden ve ‘asâkir-i zabtiye neferâtından olup yine bu kasabalı Yakto nâm mürâhîfî sarhoşlık hâliyle men-gayr tea‘ammüden cerh ve itlâf eylediği ihbârât-ı vâki‘a ile tebeyyün eylemesinden dolayı kürek mevki‘i bulunan Selanik’e gönderilmiş olan Marto Kofa’nın kânun-ı cezâ’nın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kânunîye de muharrer usûle tevfiikan ve târih habsi olan seksen yedi senesi Recebinin on yedinci gününden î‘tibâren ba‘de-teşhîr on beş sene müddetle Selanik’de kürege konulması ve vârisenin (...) istekleri takdîrde muhâkeme-i şer‘îyelerinin dahi icrâ itdirilmesi İşkodra dîvân-ı temyîzin mazbata-ı vâride ve evrâk mutazarra‘ası üzerine dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyenin muhâkemât-ı cezâ’iye dâ’iresinden Fi 4 Zilhicce sene 87 ve Fi 11 Şubat sene 86 târihi ve yedi yüz elli dokuz numrosı ile merkûmen virilen mazbatada ifâde olunmuş ve keyfiyet Selanik Vilâyeti celîlesine bildirilmiş olmağla beyân-ı hâl siyâkında terkîm rakıme-i ‘âcizince ibtidâ (...) ol-babda

Fi 16 Zilhicce sene [1]287 (9 Mart 1870)

Hk.72

İşkodra Vâliligine Tahrîrât-ı ‘Aliyye

İşkodra Sancağında kâ’in Peklin nâhiyesine tâbi‘ Levlak karyeli İslâmı beynlerinde tekevvün iden münâza‘ada tûfeng kurşunuyla cerh ve katl eyldigi bi’t-tevîl ikrârı ve ihbârât vâkı‘a ile tahakkuk iden Kalavur karyeli Beytullah’ın kânun-ı cezâ’nın yüz yetmiş dördüncü maddesine ve on dokuzuncu madde-i kânunîyede muharrer usûle tevîkan ve târih-i habs olan seksen altı senesi Muharrem’in üçüncü gününden î’tibâren on beş sene müddetle kürege konılmak üzere ba‘de’l-teşhîr Selanik’e gönderilmesi İşkodra dîvân-ı temyîz mazbata-ı vâride ve evrâk mutazarra‘ası üzerine dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyyede muhakkamat-ı cezâ’ya dâ’iresinden Fi 28 Muharrem sene 88 ve Fi 6 Nisan sene 87 târihi ve yetmiş numerosu ile murakkamen virilen mazbatada ifâde ve keyfiyet- i Selanik Vilâyet-i celîlesinede hikâye olınmağın icrâ-yı icâbinâ himem-i ‘aliyye-i dâveriden derkâr buyurılmak babında emr u fermân hazret-i minleh’ül-emrindir

Fi 6 Safer sene [1]288 (27 Nisan 1871)

Hk.73

Bu dahi

İşkodra Kazâsına tâbi‘ Duberanic karyesi sâkinlerinden olub yine bu karyeli Zeynel’in kâtili olan Neşu veled Meylu hakkında icrâ kılınan tedkîkât-ı istizâkıyyeyi mutazammın dîvân-ı temyîz vilâyetin tahrîrât-ı ‘aliyye-i asâfâneleriyle vârid olan mazbatası evrâk mutazara‘asıyla dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyyeye lede’l-havâle medlûl iş‘âre nazaren merkûm Neşu’na esnâ-yı münâza‘ada mezbûr Zeynel’i taş ile örüb cerh ve katl eylediği müteveffânın kable’l-vefât vukû‘u bulan ifâdesi ve ihbârât-ı sâ’îre ile tebeyyün itmiş olduğundan merkûm Neşu’nın yüz yetmiş dördüncü madde-i kânuna hükmüne tevîkan tehdîd cezâ’sına oraca hükm olınmış ve tahrîrât-ı mebhûse de dahi ol-havâlîde vukû‘u ekser olan katl maddelerinde tedâbir dafi‘asından olmak üzere emsâline ‘ibret muje arâ-i sebçûn Vilâyeta i’tâ olınan me’zûniyet mücebince kâtil-i merkûme kürege konılmak üzere tahtü’l-hafz-ı Selanik Vilâyet-i celîlesine

gönderildiyse iş‘âr kılınmış ise de maktûl merkûmın refikâları Zümre ile Levkakda evrâk iktizâ karyede mûnderic ifâdelerine nazaren Neşu Zeynel’in çitini bozarak koruluğundan mürûr eylemesi cihetiyle Zeynel rûfekâsıyla berâber Nüşu’nın üzerine hücum u darbe tasaddî ittiklerinde Neşu dahi mukâbele-i Zeyneli taş ile darb idub bu darb-ı eseriyle vefât itdiyse tebeyyün itmiş ve kânunda yüz seksen dokuzuncı maddesinde bil-mukâbele vukû‘u-bulan katl ve cerh ve darb fi‘illerini irtikâb iden kimse mağdûrdır ve yüz doksanuncı maddede dahi mağdûriyeti mütehakkak olan katl ve cârh ve dârb üç iden üç seneye kadar zabtiye nezâretîaltına alınur deyu muaherrer bulunmuş idugına mebnî merkum Neşu’nın kâtil gayr müte‘ammüd i‘tibâriyle hakkında on beş sene kürek cezâsı hükm olunarak Selanik’e irsâli yolında olmadığından Selanik’den celbiyle maddetin(?) mezkûretin ahkâmına tatbiken ve târih habs olan seksen yedi senesi Recebinin altıncı gününde î‘tibâren üç sene müddetle mahâlinde habs idilmesi ve beş sene müddetle dahi zabıta nezâreti altında bulundırılması lâzım gelecek dîvân-ı mezkûrda muhâkkemât cezâ’iye-i dâ’iresinden Fi Safer sene 88 ve Fi 22 Nisan sene 87 târihi ve yüz otuz numerosu ile merkûmen virilen mazbatada ifâde olunmağın icâbinâ icrâsına himem-i ‘aliyye dâveride derkâr buyrılmak babında

Fi 20 Safer sene [1]288 (11 Mayıs 1871)

Sayfa 36

Hk. 74

İşkodra Vâliligine Tahrîrât-ı ‘Aliyye

İşkodra Sancağı dâhilinde vâki‘ Poka Kazâsına tâbi‘ Milay karyesi ahâlisinden vukû‘u tarîk makûlesinden Mebraş Nerun’ın tehdîd müddet cezâ’ysisine dâ’ir taraf-ı vâlâ-yı asâfânelerinden ve merkûm kürege vaz‘ olınmak üzre Selanik’e gönderilmiş ise de bu babda bu güne iş‘âr zuhûr itmediginden bahsle icrâ-yı icâbinâ mütedâ’ir Selanik Vilâyet-i celîlesinden vurûd iden muharrerât dîvân-ı ahkâm-ı ‘aliyyeye lede’l-havâle müfâd-ı iş‘âra göre merkûm Mebraş Nerun’ın şekâvet müstemre ashâbından olduğu cihetle mukaddemâ gelen inhâ üzerine vâki‘ olan iş‘âr mûcebince Selanik’e götürülürken karâr ile yine melik şekâvete sülûk eylediği anlaşılmış ve merkûm Mebraş Nerun’ın Dele karyeli Perinkola ve Merdîna ve Pazo nâm refâkleriyle berâber şekâvet müstemre ashâbından olduklarına dâ’ir mukaddemâ gelen evrâk üzerine altmış ikinci

madde-i kânuna ‘ilâvesi hükmince bunların yedişer sene müddetle kürege konılmak üzere Selanik’e gönderilmeleri ve defterine lacel’ül-iş‘âre târih habslerine iş‘âr husûsına ve merkûmların habs vusûllarında ol-vechle kürege konılmaları cihetinin dahi makâm-ı asâfânelerine bildirilmesi zımında 28 Ca sene 82 târihinde mefsûh Meclis-i Vâlâ muhakkemât dâ’iresinden tanzîm olunan mazbata mücebince icâba icrâ kılındığı kayden tebeyyün itmiş olub ancak merkûmın firârı mûfi‘ cezâ’dan olmadığı cihetle hükm-ı kânun teşdîd cezâ’ya müsâ’id olmadığı gibi esnâ-yı firârında madde bir cinâyeti sâbit olduğına dâ’ir dahi mazbata ve evrâk istizâkıye gönderilmiş olduğundan mukeddemâ hükm olunan (...) ikmâl itdirilmesi ve bunun esnâ-yı rahda firâra zafer bulması terfîk olunan me’mûrların deftersizliklerine menba’s olacağından firârına sebebiyet virenler her kimler ise bi’l-muhâbere muhâkemelerinin icrâsıyla tebeyyün idecek hükme göre haklarında mu‘âmele-i lâzîmenin ifâsı husûsında savb-ı vâlâ-yı asâfânelerine ve vilâyet müşârüleyhâya bildirilmesi dîvân-ı mezkûre muhakkemât-ı cezâ’ya dâ’iresinden fî 14 Safer sene 88 ve fî Nisan sene 87 târihi ve yüz yigirmi beş numerosu ile merkûmen virilen mazbatada ifâde olunmuş ve sûret-i hal vilâyet-i müşârüleyhâya bildirilmiş olmağın icâbının icrâsına himem-i ‘aliyye dâverileri derkâr buyrılmak babında

Fi 27 Safer Sene [12]88 (18 Mayıs 1871)

Sayfa 37

Hk. 75

İşkodra Vâliligine Tahrîrâtı ‘Aliyye

Tiran Kazâsının esbak müdür vekîli olub seksen dört senesi kur’a şer‘îyesinde akçe ahziyle kur’a me’mûri Mîralây İbrahim Bey nâmına telgrâf tasnî‘ itmiş olan ‘Alî Beyin beş ve zabtiye mülâzımı Süleymân Bey ile Hasan Çavuşın üç sene müddetlerle Nişe nefy olunmaları muktezâ-yı irâdesinden bulunduğu hâlde her nasılsa vaktiyle makâm-ı asâfânelerine ma‘lûmat virilmemesi cihetle henûz kazâlarına gönderilememiş olduğu ve bunlardan mûmâileyh Ali Bey ise şimdi inkâr töhmetle i‘âde muhâkeme istid‘âsına bulunıldığı gibi bu madde hakkında İşkodracada bir güne kayd ve ma‘lûmat olduğu beyânıyla mürûr iden müddet mahkûmesi selâsanın hakkında cezâ’yı kâfî ğad olınarak ‘afvî ve yâhûd muhâkeme ve istizâklarının takrîrî ifâdesine dâ’ir vârid olan tahrîrât-ı

‘aliyye dustûrileri melfûfiyle şûrâ-yı devlete lede’l-havâle bu iş için ol-vakt üçüncü ordu-yı hümâyûn merkezinden me’mûr irsâliyle Tiran’da teşkîl iden komisyondan tanzîm ve tesyîl olunan mazbata üzerine mûmâileyh ‘Alî Beyin Merteş ve Süleymân Bey ile Hasan Çavuşın râş olduğına şûrâ-yı devletde hükm ile Fi 12 Şevvâl sene 85 târihinde Tuna Vilâyet-i celîlesine hi’tâben bir kît’a fermân-ı ‘alî tasdîr ve tesyîr kılınub her nasılsa ol-vakt makâm-ı vâlâ-yı dâviyelerine ma’lûmat virilememiş şimdi ise bu hükemât i‘âdesi nizâmen câ’iz olmayacağı derkâr bulunmuş olduğundan mûmâileyhâ müddet mahkûmelerinin târih-i tefkîflerinden i‘tibâr idilmek üzre mahal mücâzâtlarına gönderilmesi tensîb ve ifâde ve ol-vechle keyfiyet-i perzerîn vilâyet-i celîlesine iş‘âr ve hikâye olunmuş olmağla bunların oraca târih tevkîfleri bit-tahkîk o i‘tibâr ile müddet-i mahkûmeleri (...) olmamış ise ikmâl itmek için Nişe irsâline himem-i ‘aliyye-i asâfânelerine derkâr buyrulmak babında emr u fermân hazret-i minlehü’l-emrindir

Fi 24 Rebi‘ü’l-Ahîr sene [1]288 (13 Temmuz 1871)

Sayfa 38

Hk. 76

İşkodra Vâliligine

Nefs-i İşkodra’da Tepe Mahallesi ahâlisinden ve terzî izâfından olub Rus kebîr mahallesi sâkinlerinden ve Kiraz izâfından İbrâhîm oğlu Edhem’e katl kasdıya tabanca itmiş ve orada bulunanlardan Mertozo Altun nâm kimesnenin tabancaya tutmasıyla madde katli fi’ile geturememiş olduğu ihbârât ve tahkîkat câriye ile tebeyyün iderek Selanik’e gönderilmiş olan Yusûf’ın kânun-ı cezâ’nın yüz sekseninci maddesinin ‘ilâvedesi hükmüne tevfiқан ve târih-i mahbûsını bulunan seksen sekiz senesi Rebi‘ü’l-Evvelinin yigirmi birinci gününden îtibâren üç sene müddetle Selanik’de kürege konulması İşkodra dîvân-ı temyîzinin mazbata vârid ve evrâk mutazarra‘ası üzerine dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyenin muhâkemât cezâ’ya dâ’iresinden Fi 10 Receb sene 88 ve Fi 13 Eylül sene 87 târihi ve üç yüz seksen sekiz numerosı ile merkûmen virilen mazbatada ifâde olunmuş ve keyfiyet-i Selanik Vilâyetine de iş‘âr idilmiş olmağla beyâna hal sâbıkda şukka

Fi 18 Receb sene [12]88 (3 Ekim 1871)

Hk. 77

İşkodra Vâliligine

Peklin nâhiyesine muzâf Balğayan karyesi ahâlisinden olub İlbasân Kazâsına tâbi‘ Şalısı karyeli Hasan Furtıyı esnâ-yı münâza‘ada Hasan gayr ta‘ammüden katl eylediği tahakkuk iden ‘Ömer’in kânun-ı cezâ’nın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kânunide muharrer ahvâle tevfi‘kan ve târih-i mahbûsiyeti olan seksen altı senesi Rebi‘ü’l-Ahîrinin on beşinci gününden îtibâren on beş sene müddetle kürege konılmak üzere ba‘de’l-teşhîr Selanik’e gönderilmesi meclis-i temyîz livânın mukaddem ve mu’ahhir vârid olan mazbataları ve evrâk mutazarra‘ası üzerine dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyenin muhakkemât-ı cezâ’ya dâ’iresinden Fi 22 (...) sene 88 ve Fi 25 Eylûl sene 87 târihi ve dört yüz yetmiş dört numerosı ile merkûmen virilen mazbata ifâde ve keyfiyet Selanik Vilâyetine de hikâye olmağla icrâ-yı icâbinâ himmet eylemeleri siyâkında şukka

Fi 4 Ramazân sene [1]288 (17 Kasım 1871)

Hk. 78

Bu dahi

İşkodra Sancağında vâki‘ Tiran kasabası ahâlisinden olub kasaba-ı mezkûre muhallâtından câmi‘-i şer‘îf mahalleli Süleymân’ı muhâfazayı ‘arsa yolında katl eylediği kendü ikrârı ve maktûlın kable’l-vefât vukû‘u bulan ifâdesi ve imârât-ı sâ’îre ile tebeyyün iden Dul (...) yüz seksen altıncı madde-i kânuna hükmince cezâ’dan mu‘âf görülmüş olduğu meclis-i temyîz-i livâ ve meclis-i da‘vâ kazânın vârid olan mazbataları ve buna mutazarra‘a evrâk üzerine dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyenin muhâkemât-ı cezâ’ya dâ’iresinden Fi 9 Şevvâl Sene 88 ve Fi 9 Kânun-ı Evvel sene 87 târihi ve beş yüz yetmiş yedi numerosı ile merkûmen virilen mazbatada ifâde olunmağın icâbının icrâsına himmet eylemeleri siyâkında şukka

Fi 14 Şevvâl sene [1]288 27 Aralık(1871)

Sayfa 39

Hk. 79

İşkodra Vâliligine

İşkodra Sancağında vâki‘ Kavâye kasabası muhâllâtından Salbağan Mahallesi ahâlisinden olub mahalle-i mezkûre sâkinlerinden Dile nâm hâtûn cebren fi‘il-i şeni‘ icrâ eylediği te’vîl ile vukû‘-bulan ikrârı ve imârât vâki‘a ile tebeyyün iden Osmân’ın kânun-ı cezâ’nın yüz doksan sekizinci maddesi hükmüne ve on dokuzuncı madde-i kânunede muharrer usûle tevîkan ve târih-i mahbûsı olan seksen dört senesi Rebi‘ü’l-Ahîrinin yedînci gününden î‘tibâren ba‘de’l-teşhîr üç sene müddetle mahâlinde kürege konulması meclis-i temyîz livânın tevârid iden mazbata ve evrâk mutazarra‘ası üzerine dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyenin muhâkemât-ı cezâ’ya dâ’iresinden Fi 11 Şevvâl sene 88 ve Fi 11 Kânun-ı evvel sene 87 târihi ve beş yüz doksan üç numerosı ile merkûmen virilen mazbata da ifâde kılınmış olmağla icâbının icrâsına himmet eylemeleri siyâkında şukka

Fi 18 Şevvâl Sene [1]288 (31 Aralık 1871)

Hk. 80

Bu dahi

Tiran kasabasında Cedîd mahalleli Kıbtıcık Osmân Nefenin bil-mukâbele kâtili olduğu ledel-istinzâk ikrârıyla sâbit olan Kıbtı Süleymân bin İbrahim’in kânun-ı cezâ’nın yüz seksen dokuzuncı ve yüz doksanıncı maddeleri ahkâmına tevîkan ve târih-i habsinden î‘tibâren üç sene müddetle habs ve hi‘tâm müddetinde beş sene müddet dahi zabıtaya nezâretle altına alınması ve târih habsinde kaydı balasına şerh virilmek üzere bu tarife iş‘ârı husûslarında subb-ı seadetlerine bildirilmesi meclis-i temyîz-i livânın vârid olan mazbata ve evrâk mutazarra‘ası üzerine dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyenin muhâkemâtı cezâ’ya dâ’iresinden Fi 7 Şevvâl Sene 88 ve Fi Kânun-ı Evvel Sene 87 târihi ve beş yüz elli dokuz numerosı ile merkûmen virilen mazbatada ifâde kılınmağla ol-sûretle ifâ-yı mazbatasına(?) ve merkûmın târih-i mahbûsiyenin iş‘ârına himmet eylemeleri siyâkında şukka

Fi 19 Şevvâl Sene [12]88 (1 Ocak 1872)

Hk. 81

İşkodra Vâililine

‘asâkir-i zabtiye efrâdından ve Mat kasabasına tâbi‘ Varzi karyesi ahâlisinden olub İşkodra Sancağında vâki‘ Dırac kasabalı Vasil Yorgi Aspiro nâm tâcirin leylen dükkânından akçe sirkat eylediği imârât ile sâbit olan irsâlen beş tâlebin kânun-ı cezâ’nın iki yüz yigirminci maddesine tatbîken üç sene müddetle kürege konulması meclis-i temyîz-i livânın mazbata vâridesinde gösterilmiş ise de merkûmın zikr olunan dükkâna kapu kırmak ve divar delmek ve âlet-i mahsûsa ile kapu açmak ve yâhûd merdiban ile aşmak gibi hâlâtdan birisiyle girmiş olduğının derece-i subûta getirilmiş olduğına dâ’ir sırahat görülemeyen cihetle merkûme hareketi madde-i mezkûreye tevfiğ kabûl itmeyeceğine mebnî kânun-ı mezkûrde iki yüz yigirmi ikinci maddesi hükmüne tevfiğ ve târih mahbûsiyeti olan seksen yedi senesi Şevvâlinin on ikinci gününden îtibâren üç sene müddetle habs olunması lâzım geleceği dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyenin muhâkemât-ı cezâ’ya dâ’iresinden Fi Şevvâl sene 88 ve Kânun-ı Evvel sene 87 târihi ve beş yüz elli üç numerosı ile merkûmen virilen mazbatada ifâde olunmuş olmağla icâbının icrâsına himmet eylemeleri siyâkında şukka
Fi 19 Şevvâl Sene [1]288 (1 Ocak 1872)

Sayfa 40

Hk. 82

İşkodra Vâililine

Podğoriçede müstahdim ‘asâkir mûzefa efrâdından olub İşkodralı Süleymân mile üzerine katl kasdıyla silâh endâht eylediği ihbârât mevsûfe ile tahakkuk iden Ahmed Hüseyin’in kânun-ı cezâ’nın yüz sekseninci maddesinin ‘ilâvesi hükmüne ve on dokuzuncı madde-i kânunede muharrer usûle mazbata ve târih mahbûsiyeti olan seksen sekiz senesi Muharrem’in yigirminci gününden îtibâren ba‘de’l-teşhîr üç sene müddetle mahâlinde kürege konulması meclis-i temyîz livânın mazbata vâride ve evrâk mutazarra‘ası üzerine dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyenin muhâkemât-ı cezâ’ya dâ’iresinden Fi 13 Şevvâl Sene 88 ve Fi 13 Kânun-ı Evvel sene 87 târihi ve altı yüz on dokuz numerosı ile merkûmen virilen mazbatada ifâde olunmağın icrâ-yı icâbinâ himmet eylemeleri siyâkında şukka
Fi 20 Şevvâl Sene [1]288 (2 Ocak 1872)

Hk. 83

Bu dahi

İşkodra kasabası ahâlisinden olup yine bu kasabalı ‘Ömer Nezâr’ın kâtili olan ‘Abdullah oğlu ‘Aluş’ın virilen me’zûniyet (...) hükm-ı kânun tevîkan i’dâm idilerek mu’ayyeni dînilen Hüseyin Beyin kürege konılmak üzere Trablus-Garba gönderildiği ifâdesine dâ’ir meclis-i temyîzin vârid olan mazbatası evrâk mutazarra’asıyla dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyye ledel-havâle müzâd iş’âre nazaren merkûm Aluş’ın kâtil (...) olduğu ledel-istizâk tebeyyün itmesiyle yüz yetmişinci madde-i kânunîye hükmüne tevîkan ve me’zûniyet-i müfaneye istinâden i’dâmı yolında olup ancak evrâk istizâkıye münderacâtından müstefâd olduğu vechle merkûm Hüseyin Bey fi’il kanla mu’âvenet itmeyerek yalnız kanlı ‘asâkir-i zabtiyenin elinden almak üzere silâha el örüb teşhîr itmemesi olduğundan hareketi oraca karâr virildiği vechle mu’ayyen kâtil olanlara dâ’ir olan yüz yetmiş beşinci madde-i kânunîyeye tevâfuk idemeyeceği cihetle bu tatbîkde isâbet görilmeyub habs ve tevkîf olunan eşhâsın muhâfazasına me’mûr olmayan kimselele mahbûsından firârı esbâbını tahsîl ve teshîl idenlerin bir haftadan altı aya kadar habs olınmasına dâ’ir olan yüz on sekizinci madde-i kânunîyeye muvâfık olduğına binâen merkûm Hüseyin Beyin bu hükme tevîkan nihâyet altı mah habsi lâzım gelur ise de vakt-i mahbûsını müddet-i mezkûreyi tecâvüz itmiş olmağla merkûm Hüseyin Beyin Trablus-Garba celîlesinine tahliye kılınması lâzım geleceği dîvân-ı mezkûrın muhâkemât cezâ’ya dâ’iresinden Fi 23 Şevvâl Sene 88 ve Fi 4 Kânun-ı Evvel Sene 87 târihi ve altı yüz altmış sekiz numerosı ile merkûmen virilen mazbatada ifâde kılınmağın ol-vechle icrâ-yı icâbinâ himmet eylemeleri siyâkında şukka

Fi 29 Şevvâl sene [12]88 (11 Ocak 1872)

Hk. 84

Bu dahi

İşkodra Sancağında vâki‘ Tiran Kazâsına muzâf Beriz nâhiyesinde müstahdem ‘asâkir-i zabtiye efrâdından olup nâhiye-i merkûmeli Mahmûd Beyin kâtili olan ‘Ahmed Bey hakkında icrâ kılınan tedkîkât-ı istizâ karyeli (...) meclis-i temyîz-i livânın mazbata vâridesi evrâk mutazarra’asıyla dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyye ledel-

havâle sibak iş‘âre nazaren katl-i mezkûrın icrâ-yı me‘mûriyet esnâsında kürege muhallefat ve (...) üzerine muhâfaza-ı nefsi vufâya-ı şan-ı hükûmet müfsidiyle Ahmed Beyden sudûr eylediği ikrârı ve izârât vakı‘alarıyla tahakkuk eyledigine mebnî ve mûmâileyhâ yüz seksen altıncı madde kânunîye hükmince cezâ’dan mu‘âf tutılması dîvân-ı mezkûrın muhâkemât-ı cezâ’ya dâ’iresinden Fi 4 Cemazi’l-Ahîre sene 88 ve Fi 2 Kânunî Sani sen 85 târihi ve yedi yüz altı numerosı ile merkûmen virilen mazbatada ifâde olunmağın icrâ-yı icâbinâ himmet eylemeleri siyâkında şukka

Fi 9 Zilkade sene [1]288 (20 Ocak 1872)

Sayfa 41

Hk. 85

İşkodra Vâliligine

İşkodra Sancağında vâki‘ Tiran kasabası ahâlisinden İslam bin Şim nâm şahs biriyle münâza‘a eylemesi üzerine hükûmete getirildikten sonra firâr eylemesinden dolayı habs-i derdestde katl kasdıyla zabtiyeler üzerine tabanca endâht iderek çıkan kurşunu kasaba-i mezkûrede müstahdem ‘asâkir zabtiyiden Abdullah Çavuşın (...) ve mahbûsda ayağına bir ranza örölub iken bıçak ile bölük ağası mu‘âvini Salih Ağa ile mahbûsından İsmâ‘îl şeyh ‘Abdullah’ın parmaklarını cerh eylediği mahallince ma‘e’l-te’vîl sibakat iden ikrârı ve ihbârât vâki‘a ile tahakkuk eylemiş olduğına mebnî merkûm İslam’ın kânun-ı cezâ’nın yüz sekseninci maddesinin ‘ilâvesi hükmüne ve on dokuzuncı madde-i kânunîde muharrer usûle tevfi‘kan ve târih mahbûsiyeti olan seksen yedi senesi Şabanın on altıncı gününden î‘tibâren ba‘de’l-teşhîr üç sene müddetle mahâlinde kürege konılması meclis-i temyîz-i livânın mazbata-ı vâride ve evrâk mutazarra‘ası üzerine dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyenin muhâkemât-ı cezâ’ya dâ’iresinden Fi 20 Zilhicce sene 88 ve Fi 17 Şubat sene 87 târihi ve sekiz yüz elli numerosı ile merkûmen virilen mazbatada ifâde olunmağın ol-vechle ifâ-yı muktezâsına ve bir de kürek cezâ’sını istizâm ider bir cenâbetle mahkûm olmadıkça bir kimesnenin ayağına pıranga konulması câ’iz olmadığı hâlde merkûme bu cezâ’ hükm olmazdan evvel mahâlinde ayağına pıranga olmuş ve şu hâl ise mugâyîr usûl bulunmuş olduğundan ba‘de-zîn bu misüllü halatın vukû‘undan mücâbenet olunması zımmında lâzım gelenlere tenbihat-ı ekbere icrâsına himmet eylemeleri siyâkında şukka

Fi 23 Zilhicce sene [12]88 (4 Mart 1872)

Sayfa 42

BU SAYFA BOŞTUR

Sayfa 43

Hk. 86

İşkodra Vâililine

‘asâkir-i zabtiye taburının dokuzuncu bölüğü neferâtından olub Kovaya Kazâsına tâbi‘ Dırac karyeli Ramazân’ın üzerine icâbınca endâht iderek icâbet itdiremeyub Şer‘îki karye-i merkûmeli Hasan Kaçanı cerh eyleyen merkûm Ramazân’ın oğlu ‘Abdullah hakkında icrâ kılınan tedkîkât-ı istizâkıyeye mütazammın meclis-i temyîz-i livânın mazbata-ı vâride ve evrâk mutazarra‘ası dîvân-ı ahkâm-ı a‘adliyyeye ledel-havâle merkûm Abdullah’ın katl kasdıyla tabanca endâht eylediği ve çıkan kurşun merkûmın Şer‘îki Hasan Kaçanı eline isâbetle cerh itdiği ihbârât vâki‘a ve imârât-ı mevcûde ile tebeyyün itmiş olduğu cihetle yüz sekseninci ve yüz seksen üçüncü mevâdd-ı kânuna ahkâmına tatbiken ta‘ayyün cezâ’sına oraca karâr olmuş ise de bu misüllü töhmeti müte‘addid olan erbâbınca ve cinâyetin ahf cezâ’sıya müceb olan cinâyetlerin sebep (...) olınarak ağır cezâ’ya müstelzim olan cinâyetleriyle ta‘ayyün cezâ’ları kâ’ide-i münhezim iktizâsından olub merkûm ‘Abdullah’ın a‘zâm cinâyeti katl kasdıyla silâh itmesi kazıyesi olduğına binâen Hasan Kaçanı cerh itmiş sebep (...) olınarak mezkûr bu sekseninci madde hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kânune de muharrer usûle tevfiқан târih mahsûbiyeti olan seksen yedi senesi Şevvâlinın yigirmi ikinci gününden î’tibâren ba‘del-teşhîr dört sene müddetle kürege konılması ve mesârif cezâ’hiye ve ücret-i eyyâm mütâla‘a olarak takdîr olınan bin üç yüz gurusın kendusinden bi’t-tahsîl merkûm Hasan Kaçana i’tâ olınması dîvân-ı mezkûrın muhâkemât cezâ’yata dâ’iresinden Fi 24 Ca sene 88 ve Fi 21 Şubat sene 87 târihi ve sekiz yüz yetmiş iki numerosı ile merkûmen virilen mazbata da ifâde olunmağın icrâ-yı icâbinâ himmet eylemeleri siyâkında şukka

Fi 4 Muharrem sene [1]289 (14 Mart 1872)

Hk. 87

İşkodra Vâliligine

Meriditâ nâhiyesine tâbi‘ Goban karyesi ahâlisinden olub İşkodra kazıyyesi muhallâtından Ayazma mahalleli ‘Abdulketaş’ın üzerine katl kastıyla teşhîr-i silâh ile Gök Veled Yankola hakkında icrâ kılınan tedkîkât istizâkıyeyi hâvî meclis-i temyîz-i livânın mazbata vâridesi evrâk mutazarra‘asıyla dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyye ledel-havâle medlûl iş‘âre nazaren merkûm Gök Veled Yankola’nın mezbûr Abdul’in hizmetçisi bulunan Muhtediye hâtûnı hânesi havalinde görerek Müslümân hâneye girmesi mezbûreyi dûçâr-ı hûn ve firâr itmesinden dolayı hulhiye itmiş olan merkûm ‘Abdul’in üzerine hayf kasdıyla silâh çakmış ise de ateş almamış deyu hâlde divardan aşarak yere düşerek başı yaranmış idugı ihbârât vâki‘a ve imârât mevcûde ile tahakkuk eyledigine ve merkûm Gök’in lacelü’l-cemazat Selanik’e gönderilmiş olduğına binâen kânun-ı cezâ’nın (...) yüz sekseninci maddesinin ‘ilâvesine ve on dokuzuncı madde-i kânunede muharrer usûle tatbîken ve târih-i habsi olan seksen seksen sekiz senesi Rebi‘ü’l-Evvel’in on dördüncü gününden îtibâren ba‘de’l-teşhîr üç sene müddetle Selanik’de kürege konulması dîvân-ı mezkûrın muhâkemât cezâ’ya dâ’iresinden Fi 25 Zilhicce sene 288 ve Fi 22 Şubat sene 287 târihi ve sekiz yüz seksen dokuz numerosı ile merkûmen virilen mazbatada ifâde olunmak ve keyfiyet-i Selanik’in Vilâyetine buyurulmuş olmağla beyân-ı hâl siyâkında şukka

Fi 24 Muharrem sene [1]289 (3 Nisan 1872)

Sayfa 44

Hk. 88

İşkodra Vilâyeti Vâliliğine

İşkodralı İbrâhîm ile ‘asâkir zabtiye neferâtından İslâm hakkında istinâd olunan ifsâd maddesinden dolayı gönderilen istî‘lâmnâmeğe cevâben gelen mazbatada merkûmenin ahâlinin ‘arz-ı musted‘yân için vâki‘a olan içtima‘ı ahbâr bulına ifâdâtı vukû‘u bulmuş ise de bu hâl-i ‘arisân dâ‘i sûretde kendulerince nice kânuna düşürecek şey olmadığı gibi böyle ‘umûma şemûli olan bir hâl için yalnız iki fakîrin mu‘ânib ve mes’ûl olmuş muvaffik şân-ı ‘alî olmadığına ve kenduleri ‘acîzden bulındıklarına

mebnî mükeffelen salıvirildikleri iş‘âr olmuş ve şu mu‘âmele muvafık hâl ve maslahat görünmüş olduğundan bunların kayd-ı kefâletden dahi çıkarılmaları dîvân-ı ahkâ-ı ‘adliyenin muhâkemât cezâ’ya dâ’iresinden Fi 28 Muharrem sene 89 ve Fi 26 Mart sene 88 târihi ve yüz yigirmi numerosı ile merkûmen virilen tezkirede ifâde olunmuş ifâ-yı muktezâsına himmet eylemeleri siyâkında şukka

Fi 5 Safer sene [1]289 (14 Nisan 1872)

Hk. 89

Bu dahi

Kavâye kasabası ahâlisinden olub Zeytun Degirmanından nevbet ed‘âsından dolayı bil-münâza‘a yek-diğeri üzerine silâh çakmış olan İsmâ‘îl ve ‘Abdullah haklarında icrâ kılınan tedkikât nizâmiyeli mütezemmin meclis-i temyîz livânın vârid olan mazbatası evrâk mutazarra‘asıyla dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyye ledel-havâle medlûl iş‘âre nazâran mezkûr İsmâ‘îl’in bil-münâza‘a ‘Abdullah üzerine katl kasdıyla tûfeng endâht iderek isâbet itdiremediği ve ‘Abdullah’ın dahi bil-mukâbele teşhîr eylediği silâhın kurşunu İsmâ‘îl’e tesâdüf eylemediği ‘Abdullah’ın ikrârı ve ihbârât sâ’îre ile tahakkuk eyledigine mebnî merkûm İsmâ‘îl’in kânun-ı cezâ’nın yüz sekseninci maddesinin ‘ilâvesi hükmüne ve on dokuzuncı madde-i kânunede muharrer usûle tevfi‘kan ve târihi-i mahbûsiyeti olan seksen sekiz senesi Şabanının sekizinci gününden î‘tibâren ba‘del-teşhîr üç sene müddetle kürege konulması ve ‘Abdullah’ın bil-mukâbele İsmâ‘îl silâh idub fi‘il-i katli vuku‘a geturemediği ve bu makûlelere dâ’ir kânunda bir madde mahsûle dahi bulınâmamış olduğu cihetle sebilinin tahliyesi ricâ olduğundan kayd-ı kefâlinden dahi ihraç idilmesi dîvân-ı mezkûrın muhâkemât-ı cezâ’ya dâ’iresinden Fi 9 Rebiü’l-Ahîr sene 89 ve Fi Haziran sene 88 târihi ve üç yüz on numerosı ile merkûmen virilen mazbatada ifâde olunmağın icrâ-yı icâbinâ himmet eylemeleri siyâkında şukka

Fi 17 Rebi‘ü’l-Ahîr sene [1]289 (24 Haziran 1872)

Hk. 90

Bu dahi

Dırac kasabasının kemâfi'l-sâbık ka'immakâmlık merkezi ittihâz ve Peklin nâhiyesinin ka'immakâmlığa tahvîl olunması luzûmına ve tahsîs lâzım gelen me'mûriyet ma'âşatı ve sâ'îre için iki bin sekiz yüz yigirmi beş gurus dahi karşılık bulunduğına dâ'ir meclis idâre eyâletin mazbatası ve melfûf cedûl şûrâ-yı devlete havâle ve keyfiyet-i mâliye nezâret-i celîlesiyle muhâbere olunarak gelen cevâbda zikr olunan Peklin Kazâsının ka'immakâmlığa tahvîlinde icâb iden ma'âşının karşılığı olan mezkûr iki bin sekiz yüz bu kadar gurus kuyûd-ı hazîne ile ledel- (...) cedûl-ı mezkûrın mülâhazât hânesinin iş'âret olındığı üzere mebnî mezkûrdan hâne bedel icârıyla Zayban müdürliği ma'âşının tahsîs kaydı bulunamayub mâ'adâsı muvâffık kuyûd olduğu gösterilmeme olduğundan ba'de icâbinâ bakılmak üzere ol emr de kuyud-ı hazîneye muvâffık olmayan akçenin ve bir de bu nasûr hakkında olan mütâla'a sa'âdetlerinin istî'lâmı lâzım geleceği bâ-müzâkere ifâde ve mezkûre cedûlde sûreti (...) kılınmağın iktizâsının ehline himmet eylemeleri siyâkında şukka

Fi 26 Cemâziyü'l-Evvel sene [1]289 (1 Ağustos 1872)

Sayfa 45

Hk. 91

İşkodra Vilâyeti Vâliligine

İşkodra Sancağına vâki' Tiran Kazâsına tâbi' İşkodra karyeli 'Alî bin Süleymân hâsebî dikkatsizlikle hataen katl eylediği ihbârât vâki'a ve imârât mevcûde ile tebeyyün iden Kazâ-ı mezkûre tâbi' Babrul karyeli Receb bin Süleymân Adem İlyasi nâm şahsın kanûn-ı cezâ'nın yüz seksen ikinci maddesi hükmüne tevfiқан ve târih habsi olan seksen sekiz senesi Receb'inin on ikinci gününden î'tibâren iki sene müddetle mahâlinde habs olunması meclis-i temyîz-i livânın mazbata-i vâride ve evrâk mutazarra'ası üzerine dîvân-ı ahkâm-ı 'adliyenin muhâkemât-ı cezâ'ya dâ'iresinden Fi 16 Receb sene 89 ve Fi 7 Eylûl sene 88 târihi ve beş yüz seksen dokuz numerosı ile merkûmen virilen mazbatada ifâde olunmağın icrâ-yı icâbinâ himmet eylemeleri siyâkında şukka

Fi 27 Receb sene [1]289 (30 Eylûl 1872)

Bu Dahi

İşkodra Kazâsına tâbi‘ Mes karyeli Hasan ‘Ali ve Tıfıl Bayrâm ile İşkodra kasabalı Hasan veled Haydar nâm şahslar cinâyet vâkı‘alarından dolayı zuhûr idecek iş‘âre değin tevkîf olınmak üzere Trablusgarb Vilâyet-i celîlesine gönderilmiş ise de el-ân haklarında bir güne iş‘âr zuhûr itmediğinden icanın icrâsına dâ‘ir vilâyet-i müşârüleyhâdan gelen iki kıt‘a tahrîrât evrâk mutazarra‘asıyla dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyye ledel-havâle kuyûda mürâca‘at olındıkda merkûmen Hüseyin ve Tıfıl’ın İşkodra da bulunan İngiliz konsolusuna katl kasdıyla teşhîr-i silâh eylediklerin tebeyyün eyledigine dâ‘ir gelen evrâk mahalleye de mûnderic tahkîkat ve merkûman sübût tühmetlerine kâfi gerutılmemiş olmasıyla berâber görürsen (...) ikmâlî 10 Safer sene 289 târihinde savb-ı sa‘âdetlerine iş‘âr olunmuş ve merkûm Hüseyin veled Haydar’ın dahi ‘Ömer Nezir’in kâtili olup virilen me’zûniyete istinâd i‘dâm olunmuş olan ‘Abdullah nâm şahs firâr itdirmek üzere ‘asâkir-i zabtiyye silâh durandığı sâbit olduğundan mu‘ayyen kâtil i‘tibâriyle kürege konılmak üzere vilâyet-i müşârüleyhâya a‘zâm kılındığı cânib-i vilâyetden vârid olan evrâkdan anlaşılmış ise de kâtil merkûman i‘dâmı me’zûniyet mezkûreye müstenid olup ancak Hüseyin veled Haydar katle mu‘âvenet itmeyub yalnız kâtili ‘asâkir-i zabtiyenin elinden almak üzere ba‘z-ı harekâtda bulunmuş ve silâh el örüb teşhîr itmemiş olduğundan hareketi yüz yetmiş beşinci madde-i kânuna hükmüne mutâbık olmayub on sekizinci madde-i kânuneye muvâffık görünmüş ve merkûm Hüseyin’in bu hükme tevfikân nihâyet altı mah habs olunmuş lâzım gelur iken vakt-i mahbûsını müddet-i mezkûreyi tecâvüz eylemiş idüğüne binâen vilâyet-i müşârüleyhâdan celîleyle tahliye-i sebebi 29 Şevvâl sene 88 târihinde bâ-tahrîrât cânib-i vilâyete bildirilmiş ve merkûman Tıfıl ve Hüseyin ‘Alî’nin usûlî vechle hemen oraya i‘dâmın ve Hüseyin veled Haydar’ın dahi bunlara terfîki husûsında bit-telgrâf vilâyet-i müşârüleyhâya bildirilmesi dîvân-ı mezkûrın muhâkemât cezâ’ya dâ‘iresinden Fi 15 Receb sene 89 ve 6 Eylül sene 88 târihi ve beş yüz seksen beş numerosu ile merkûmen virilen tezkirede ifâde olunarak ol-vechle icâbı icrâ kılınmış olmağla oraca dahi ifâ-yı muktezâsına himmet eylemeleri siyâkında şukka

Fi 4 Receb sene [1]289 (7 Eylül 1872)

İşkodra Vilâyet-i Celîlesine

Üçüncü ordu-yı hümayûn yedinci tâ'ife taburı efrâdından olub fecîha-ı cerh vaktle cezâ'atından dolayı iki buçuk sene evvel Meriditâ'ya firâr iderek İbrahim'in nurûsetle geturdlarak istizâkının icrâsına ibtidar olındığına ve ba'z-ı ifâdeye dâ'ir makâm-ı vilâyet-i celîlerinden muverrûd-ı tahrîrât makûle ile merkûm İbrâhîm'in istizâkı icrâ kılındığına mütedâ'ir bâ-tahrîrât irsâli olunan mazbata mündericlerine nazâran merkûm İbrâhîm'in Müslümân (...) cezâ'an ve 'asâkir-i şâhânedan yedi neferi birden katl ve i'dâm ve yedisini cerh eylediği anlaşılmış ve merkûmen cinâyet müte'addide-i meşrâhasının cümlesi katl nefi madde-i feci'ası olarak bunlardan dolayı hakkında kavâ'in-i mülkiyeye tatbîken Bâb-ı 'Alî'den kâtil cezâ'sı tehdîd kılınmak üzere hükûmete teslîmi hükm-ı kânun icâbından ise de ol havalinin derkâr olan nezâket ve ehemmiyetinden başka böyle i'lân-ı şekâvetle hükûmet mahâline tahsin iderek cenûd cenâb-ı mülûkâneden yedi neferi birden katle cür'et itmiş beyne'l-'asker gayet mü'essir bir cezâ' görmemesini icâb itdirub merkûmın kânunen mevacihe-i 'askeriye de i'dâm olunması hakkında oraca gösterilmiş olan ehemmiyet dahi bu nükteye mebnî bulunmuş olduğundan 'askeri cezâ' kânunnâmesinde muharrer cinâyetden dolayı i'dâmına hükm olunanlar gibi kâtil-i merkûmın ibreti'l-sâ'îrin muvâcehe-i 'askeriyede kurşuna tutulması memleketde istizânını ve bir de bu kâtil-i mukaddemâ dahi mute'addid katl-i cinâyeti ve sâ'îr envâ' şekâveti (...) olduğu 'inda'l-istizâk ikrâr itmiş olduğundan böyle kâtil ve şakî bir adem nasıl olmuşda kur'aya idhâl olunmuş burası dahi ziyâdesiyle tedkîk olunacak bir şey olmasıyla merkûmın mücâzâtı te'hîr olmaksızın bir tarafdandahi bu cihet muhammesinin tedkîk idilmesi ifâdesini mütezemmin makâm-ı vâlâ-yı hazret-i ser 'askeriden Fi 8 Şevvâl sene 89 târihli ve dokuz yüz elli beş numaralı vârid olan tezâkir evrâk mezkûre ile berâber dîvân-ı ahkâm-ı 'adliyye ledel-havâle merkûm İbrâhîm'in mütecâsız olub taht ikrâr ve i'tirâfında bulunan cinâyât müte'addide-i 'azîmesi kânunen i'dâm olunmasını müceb ise de bu makûlelere mecâlis-i mülkiyece istizâk ve muhâkemesi bilâ-cezâ' tanzîm olunacak mazbatasının irsâliyle anın üzerine icâbı icrâ kılınmak usûl ve kâ'ide-i mevzu'ası iktizâsından bulunduğuna mebnî bu husûs dâ'ir zabî'tân 'askeriye tarafından tanzîm ve tahtîm

kılınmış olan bilâ-y istizâknâmeli mezkûr mazbatanın münderâcâtı esâsı ittihâz olunarak meclis-i temyîzce iktizâ iden tedkîkât ve muhâkeme-i nizâmiyenin icrâsıyla merkûmın kânunen müstehak olduğu mücâzât tertib olduğu vechle böyle bir cezâ'nın ne sûretle kur'aya idhâl olduğu ve tehdîd idilerek hükûmet mazbatasının evrâk istizâkiyesiyle berâber bu tarafa (...) mezkûrede beyân ve kimin sebep olduğu maddesinin tahkîk ve inhâsı husûsın savb-ı devletlerine ve kurşuna tutılmak sülûk-ı muhtâna 'askeriyede bulunanlarda umûr-ı 'askeriyeye mütezarra' vukû'u bulacak hareketlerinden dolayı şân ve şeref 'askeriyeyi muhâfaza maksadıyla efrâd-ı 'askeriyeye mahsûs bir cezâ' olub merkûm İbrâhîm'in harekât-i meşrâhası bu kâbilden olduğu gibi zâten dahi erbâb-ı cinâyet ve şekâvetden bulunmuş olduğu cihetle merkûmın kavânin-i mülkiyeye tatbîken salb ve i'dâm olunması daha ziyâde müceb-i 'ibret olacağı derkâr bulunduğundan merkûmen hemen terekkin kaydıyla hükûmet-i mahalliyeye teslim itdirilmesi maddesinin dahi ser'asker-i müşârüleyh hazretlerine beyân ve iş'ârı dîvân-ı mezkûrın muhâkemât cezâ'ya dâ'iresinden Fi 20 Ca sene 89 ve Fi 6 Şubat sene 88 târihi ve dokuz yüz elli iki numerosı ile merkûmen virilen tezkire de ifâde ve mezkûr bâlâsı istizâknâmeli mazbata leffen i'âde kılınmış ve sûret-i hâl ser'asker müşârüleyh hazretlerine bildirilmiş olmağla icâbının icrâ ve inhâsına himmet buyurılmış siyâkında şukka

Fi 28 Zilhicce sene [1]289 (26 Şubat 1873)

Sayfa 47

Hk. 94

İşkodra Vilâyeti Celîlesine

İşkodra'nın ba'z-ı kazâlarından (...) alınan ağnâm resmî hakkında vilâyet-i celîlerinden vârid olub (...) islâhât komisyondan şûrâ-yı devlete devr olunan tahrîrât cevâbinâ dâhiliye dâ'iresinde ledel-kurrâ' mâlına göre Tiran ve Akçahisâr Kazâlarından Ma'a-mülhakât Kavâye Kazâsı misüllü bu sene üç guruh ağnâm resmî istihsâl olunub yalnız Ma'a-Zadrime Leş Kazâsıyla cebel ahâlisinden sarf nazar olındığı ve (...) tâkımından dahi bu senelik ham (...) muvâfık hâl ve maslahat bulunduğu gösterilmiş ve mâliye nezâret-i celîlesi mukâbele olunan muhâbere cevâbında dahi sûret-i mebhûsenin hazînece tasvîb eylediği beyân olunmuş olub ancak kayden

alınan ma'lûmat hükmince zikr olunan Tiran ve Leş ve Akçahisar Kazâlarının iki gurusda birağılmış olan ağnâm resmînin mezkûr Kavâye Kazâsı gibi üç gurus iblâğıyla İşkodra Köprüsünün öte tarafında kâ'in kazâlar ve cebel ağnâmının mezkûr köprüden imrârlarından tezkeresiz zuhûr idenlerden resm istizâsı ve bunun karşılık ittihâzıyla yollar ve köprüler insan tasavvur olunarak bu babda mukaddem ve mu'aher vilâyet-i celîlerinden vukû'u bulan iş'ârat üzerine İşkodra'nın husûsat mevku'ayası ve ol-havâli ahâlisinin (...) (...) icâbınca böyle bir teklîfin bil'âhare bâ'is müşkülât ödeceği mülâhazasına mebnî resm-i mezkûre himâyem icrâsının vakt-i merhûmın ta'allîkı komisyon mezkûr kurrâ'ya tebliğ ve tevcîh kılınmış olacağı hâlde iş bu iş'âr ahîre nazaren Tiran ve Akçahisar Kazâlarınca şahsın şimdiden icrâsında mevkûmen ve maslahat bir güne mahzûr melhûz olmadığından buralardan üçer gurus hesabıyla resm-ağnâm tahsîl olunarak bundan dolayı İşkodra Eyâleti'nin sene-i sâbika rusûmının yüz altmış bir bin bu kadar gurus fazla bulunduğu anlaşılmış ve sûret-i iş'âr münâsib olacağı gibi iş bu himâyemin bir minvâl muharrer yollar ve köprüler inşâsı gibi i'mârât mahalliyeye sarfı mukaddemâ (...) esâsı ittihâz olunmayla şimdi o esâsdan 'adûl olunmamak icâb-ı hâlden iduginden kangı köprü ve yollardan inşâ ve tesvîyesi elzem ve akdem ise keşifleri bil-icrâ bâb-ı 'alîce iktizâsına bakmak üzre mikdâr-ı masraflarını mübeyyen mazbata ve defterlerinin irsâli ve bir minvâl meşrûh (...) tâkımından dahi seksen dokuz senesinden î'tibâren resm-i mezkûrın istizâsında mahallince bir güne mahzûr olmadığı hâlde anda dahi aşılıb hakimâne ve (...) ile (...) ham ve tahsîli ile mikdârının iş'ârı husûsının savb-ı resmîlerine bildirilmesi tensîb olunmuş ve sûret-i hâl nezâret-i müşârüleyhâya bildirilmiş olmağın icâbın hüsn-ı icrâsıyla keyfiyetin iş'ârına himmet buyırmaları siyâkında şukka

Fi 6 Muharrem sene [12]90 (6 Mart 1873)

Hk. 95

İşkodra Vilâyet-i Celîlesine

Nefs-i İşkodra Kazâsına tâbi' Şale nâhiyesinde vâki' Palandağı ahâlisinden olub İşkodra muhallâtından Paruce mahalleli Nevi Niko'nın üzerine katl kasdıyla silâh atdıkları maa-te'vîl vukû'u-bulan ikrârları ve ihbârât vâki'a ile tebeyyün Marka Pirle ve Pirl Toka nâm şahısların kânun-ı cezâ'nın yüz sekseninci maddesinin 'ilâvesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kânunede muharrer usûline tevfiân ve târih

mahbûsiyetleri olan seksen dokuz senesi Saferinin on ikinci gününden î'tibâren ba'de'l-teşhîr üçer sene müddetle kürege konılmaları vilâyet-i celîlelerinin Fi 20 Rebi'ü'l-Evvel sene 89 târihi ve on sekiz numrosı gelen tahrîrât ile meclis-i temyîz livânın melfûf mazbatası ve evrâk istizâkıyye dîvân-ı ahkâm-ı 'adliyenin muhâkemât cezâ'ya dâ'iresinden Fi 29 Zilhicce sene 89 ve 15 Şubat sene 88 târihi ve bin otuz altı numrosı merkûmen virilen mazbatada ifâde olunmağla iktizâsının icrâsına himmet buyırmaları siyâkında şukka

Fi 9 Muharrem sene [12]90 (9 Mart 1873)

Sayfa 48

Hk. 96

İşkodra Vilâyet-i Celîlesine

Peklin nâhiyesine tâbi' Levlak karyesi ahâlisinden İslâm bin Mehmed'in kâtil olanlar Dur karyeli Beytullah bin Muhtar hakkında icrâ kılınan muhâkeme-i şer'îye ve nizâmiyeyi (...) cânib-i vilâyetden Fi 17 Muharrem Sene 89 târihli ve beş numrosı vârid olan tahrîrât cevâbı ile meclis-i temyîz-i livânın dîvân-ı temyîz vilâyetde masadduk ve melfûn mazbata ve evrâk mutazarrı'ası dîvân-ı ahkâm-ı 'adliyye ledel-havâle evrâk mebhûse meyânında bulunan â'lâm-ı şer'înin (...) ve sona muavâfık usûl olmadığı cihetle cânib-i fetvâhânedan tasdîk olunmadığına ve tedkîkât-ı nizâmiyye gelince katl-i mezkûrın münâza'a üzerine men-gayr ta'ammüd-ı merkûm Beytullah'dan sudûr eylediği ihbârât-ı vâki'a ve i'mârât-ı mevhûde ile tahakkuk eyledigine mebnî merkûmın kânun-ı cezâ'nın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde kânunîde muharrer usûle tatbîkan ve târih-i mahsûbiyeti olan seksen altı senesi Muharrem'in üçüncü gününden î'tibâren on beş sene müddetle kürege konulması üzerine ba'de'l-teşhîr Selanik'e ağzâm olunmuş dîvân-ı mezkûrın muhâkemât-ı cezâ'yi dâ'iresinden Fi 12 Safer Sene 90 ve Fi 29 Mart sene 89 târih ve altmış altı numrosı ile merkûmen virilen mazbatada ifâde ve mezkûr â'lâm zuhûrında muharrer fetvâhâne iş'âreti mücebince ıslâh ve tebdîl olunmak üzre leffen i'âde konulmuş ve merkûmın vusûlunda ol-vechle kürege konulması Selanik Vilâyet-i celîlesine bildirilmiş olmağın ol-vechle icrâ-yı icâbinâ himmet olunmuş siyâkında şukka

Fi 18 S sene [12]90 (17 Nisan 1873)

İşkodra Eyâleti Vâliligine

Üçüncü ordu-yı hümayûn birinci talîme taburı efrâdından ve Baran Kazâsına tâbî‘ Bıçak karyesi ahâlisinden İbrahim bin Sâ‘id’in hükûmet dâ‘iresinde nevbet beklemekde olduğu hâlde nevbetin tebdîli maddesinden dolayı Adem nâm nazır ile mu‘âraza ider iken hükûmet kâtibi Batuş Efendînin kâlen mu‘ârazayı men‘e-kıyâm eylemesine izhâr-ı hiddetle elinde bulunan iğneyi (...) ile Efendî-i mûmâileyhi cerh ve yanında bulunan Tıfıl bin Ahmed nâm neferi i‘dâm ile berâber bulunduğı kal‘anın ötesinde bulunmuş üzerine sevk olunan neferât-ı ‘askeriyiden ba‘zısını cerh ve i‘dâm iderek ve altı gün taht-ı muhâsarada kalarak bir takrîb leylen firâr ile Merdinâya gitmiş olacağı hâlde derdest olınarak merkûmın icrâ kılınan tedkîkât-ı istizâkıyesi mutazammın cânib-i vilâyetden cevâben vârid olan 24 Muharrem sene 90 târihli ve altmış beş numro tahrîrât ile dîvân-ı temyîzin bâlâsı istizâkînâmelu melfûz mazbatası buna mutazarra‘a sâ‘îr evrâk ile berâber dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyye ledel-havâle medlûl iş‘âre nazaren merkûm İbrahim’in zikr olına if‘âl katle ictârı ikrârıyla sâbit bulunduğına ve merkûmın kal‘aye (...) ile üzerine gelen ‘asker-i nizâmiyyeye teşhîr-i silâh itmiş bir cinâyet-i ‘âzîm olub bu aralık yedi neferin katl vukû‘a gelmesine mebnî merkûm İbrahim’in kavâîn-i ‘askeriye ve mülkiyyeye tevfikân i‘dâmı lâzım geleceğinden bu babda vukû‘u bulan iş‘âr (...) ser‘asker mücebince kurşuna dizilmesi husûsına dîvân-ı mezkûrın muhâkemât cezâ‘ya dâ‘iresinden Fi 7 Ra sene 90 ve Fi 17 Mayıs sene 89 târihi ve iki yüz elli altı numrosı ile merkûmen virilen mazbata üzerine bil-istizân irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî müte‘allik buyurularak ol-babda tasdîr itdirilen fermân-ı ‘alî yanında tarafı vâlâ-yı hazret-i ser‘askeriye tesyîr kılınmış ve merkûmın sâbıkalu tâkımdan ve fezâhat (...) ashâbından bulunduğı hâlde fezâhat rabıkası (...) böyle bir cinâyetin (...) ‘asker alındığının tahkîkıyla sebep olanların zahîre icrâsına i‘tinâ olunması husûsının savb-ı sa‘âdetlerine iş‘ârı karâr vâki‘ iktizâsının bulunması olmağla ol-vechle keyfiyetin bit-tahkîk iş‘ârına himmet olunması siyâkında şukka

Fi 27 Ra sene [12]90 (25 Mayıs 1873)

Sayfa 50

Hk. 98

İşkodra Vilâyet-i Behiyesine

Taşat karyesi ahâlisinden olub İşkodra'ya tâbi' Leş kasasında vâki' Zadrime nâhiyesi muzâfâtından Karabet karyeli Loka'nın cebren bekâretinin izâle iden Filib Heble nâm şahsı hakkında icrâ kılınan tedkîkât-ı nizâmiyeyi hâvî 2 Sa sene 90 târihli ve iki yüz numro tahrîrât vâride ile dîvân-ı de'âvi-i vilâyetin melfûf mazbatası ve evrâk istizâkıyye dîvân-ı ahkâm-ı 'adliyye ledel-havâle mâ'il iş'âre nazaren merkûm Filib Heble'nin sûret-i cebriyede fî'il-i şenî' icrâsıyla fucûrenin bekâretini izâle eylediği ihbârât-ı vâki'a ve imârât mevcûde ile tahakkuk eyledigine mebnî merkûm Filib Heble'nin kânun-ı cezâ'nın yüz soksan sekizinci ve iki yüzüncü maddelerde ahkâmına ve on dokuzuncu madde-i kânunede muharrer usûle tevfi'kan ve târih-i habs olan seksen dokuz senesi Şevvâlın on dokuzuncu gününden î'tibâren ba'de'l-teşhîr üç sene müddetle kürege konılması ve lâzım gelen zamân bekâret merkûmiden bit-tahsîl mezbûreye virilmesine sarf-ı makdûr olunub bilâhare 'adem iktidârı sâbit olur ise su'i-hâline te'allîk kılınması husûslarından savb-ı sa'âdetlerine iş'ârı dîvân-ı mezkûrın muhâkemât-ı cezâ'ya dâ'iresinden Fi 19 Cemaziü'l-Ahîr sene 90 ve Fi 21 Temmuz sene 89 târihi ve beş yüz seksen numrosı ile merkûmen virilen mazbatada ifâde kılınmağın icâbının icrâsına himmet olunması siyâkında şukka

Fi 28 C sene [12]90 (23 Ağustos 1873)

Sayfa 51

Hk. 99

Dırac rusûmât idâresinden seksen üç senesi Martı ibtidâsından seksen dört senesi Haziranı nihâyetine kadar emrâr olunan eşyâ resm-i gümrıkden ihtilâsâtı tebeyyün iden ma'lûmü'l-esâmî me'mûrlarından Serceman Feranu ile diğer me'mûrların hassaları tahsîl olunub ancak mukaddemâ vefât itmiş olan idâre-i mezbûre me'mûr-ı sâbıkı müteveffâ 'Alî Efendînin mikdâr-ı ma'âşına nisbete-i hassa mesabesi olan dört bin dört yüz doksan sekiz guriş yigirmi beş pare İşkodra Eyâleti meclisinden vârid olan Fi 4 C sene 89 târihli mazbata ve ol-babda rûsûmât-ı emânet-i celîlesiyle cereyân iden

muhabere üzerine müteveffâ mûmâileyhâ varisesinden aranılmış ise de bunların ‘adem iktidârın buraca tebeyyün eylediği cihetle meblağı mezbûrın müteveffâ-yı mûmâmileyhâ kefilî bulunan Hamza Ağa’dan tahsîlî lâzım geldiğinden ol-vechle icrâ-yı icâbının savb-ı vâlâlarına iş‘âra şûrâ-yı devletden virilen tezkirede ifâde olunmuş ve mühletler hakkında iktizâ iden mu‘âmele emânet müşârüleyhâ ile başkaca derdest muhabere olarak sûret-i karârı ba‘de-zîn bildirilecek derkâr bulunmuş olanla zikr olunan dört bin bu kadar gurusın ber-mûceb-i karâr kefil-i mûmâileyhâden istizânına himmet buyurılması siyâkında şukka

Fi 6 Şevvâl sene [1]290 (27 Kasım 1873)

Hk. 100

Bu dahi

Müsveddesiyle şûrâ-yı devlet mazbata Fi 4 Ca sene 92 târihinde Mu‘âvin bin Efendîye takdîm kılınmıştır

Mukaddemâ Zir-cenah müstelzimü’l-felâh saltanat-ı seniyyeye duhlet itmiş olan Pop Loka için bir hâne bahâsına tahmîniyle mikdârının ve i‘tâsı mukarrer olan arâzînin tedârik olunub olunmadığının iş‘ârını mütezammın makâm-ı senâverîden yazılan tahrîrâta cevâben İşkodra Eyâleti meclisinin vârid olan mazbatasıyla mu‘ahharen keşîde olunan telgrâfnâme üzerine sebk iden iş‘âra cevâben mâliye nezâret-i celîlesinden meb‘ûs tezkirede merkûm için emlâk-ı mîrîden terbi‘an bin kırk arşun arsa haliye ile üzerine bir hâne inşâ olunmak üzere toptan yigirmi bin gurus i‘tâsı ve Dırac kasabası civarında kâ’in çiftlikât-ı hümayûn hudûd-ı ma‘lûme ile mahdûd üç yüz dönüm mikdârın arâzî-i mîrînin tefvîz ve ihâlesi münâsib olacağı mazbata-ı mezkûrede beyân kılınmış ise de merkûma i‘tâsı gösterilen arâzî-i emlâk-ı hümayûn hangi çiftlik dâhilinde olduğu bilinemediğinden ol-babda vâki‘ olan istî‘lâma cevâben makâm-ı vâlâlarından evvel ve ahîr tevârüd iden muharrerât mâllarında Dırac kasabasının tâbi‘ olduğu Kavâye kasabasında kâ’in emlâk-ı hümayûn çiftliklerinin kâfesi Kavayeli müteveffâ İbrâhîm Beyden mazbût çiftlikât olub bunların hasâlât vâkî‘asından ‘öşri çiftiden sonra kusûrının sülâsı mîrîye ve mâ‘adâsı çiftçilere ‘âid olmak şartıyla yetmiş dokuz senesinden şimdiye kadar sene başına maktû‘an ihâle ve emânete idâre kılınmakda olduğu ve selefü’l-beyân arâzî zikr olunan çiftlikler meyânında cimâle

çiftliği arâzîsinden olarak buna bunun merkûma i'tâsında bir güne mahzû olmadığı beyân kılınmaktan nâşî keyfiyet şûrâ-yı devlete ledel-havâle bu madde hakkında mukaddemâ şeref-sadır olan irâdesine evrâkı ve tevârîh-i muhtelifle ile ol-tarafa tesyîr kılınmak olan muharrerâtın ihraç itdirilen sûretten mütâla'a olınarak hükm-ı irâdesine hîn-i dehâletinde merkûma tahsîs kılınan ta'yînatın ma'âşa tahvîliyle familyası heyeti şehri yedi yüz elli gurus tahsîs ve iki bin beş yüz gurus 'atiyye-i seniyye ile berâber bir münâsib münhal mahal vukû'unda idârelerine kifâyet idecek mikdâr-ı arâzî virilmesi husûsatından 'ibâret olduğu hâlde merkûmen darsa'âdete gelerek vâki' olan istid'âsı üzerine familyasıyla ikâmetine kâfi bir hâne tahsîs olınmasının 21 Rebiü'l-Ahîr sene 85 târihinde makâm-ı senâverînden bit-tahrîrât vilâyet-i celîlerine tevcih olındığı anlaşılabu bu sûret-i hükm irâdesinin hâricinde olduğu gibi sâye-i ihsân-vâye-i hazret-i pâdişâhîde merkûma muharrer ol-mikdâr ma'âş tahsîs olınarak idâresine kifâyet idecek mikdâr arâzînin virilmesi dahi mukarrer bulunmuş olmasıyla bunlardan başka bir de hâne inşâsı için arsa ve akçe i'tâsı icâb itmeyeceğinden

Sayfa 52

Ve merkûma hasebü'l-mevki' Dırac'da ikâmeti münâsib olacağı vukû'u bulan taleb ve istirahatı üzerine arâzî-i merkûmeyi baz-ı şurût ile şimdiden zirâ'at itmesine ruhsat virildiği cümle-i iş'ârat mahalliyiden bulunduğunun zikr olunan 'arsa ile akçenin i'tâsından sarf-ı nazarla ber-mûceb karâr sebk yalnız arâzî mebhûsenin merkûma tefvîzi husûsen savb-ı vâlâlarına iş'âra mazbata ifâde olınarak nezâret-i müşârüleyhâyada beyân-ı keyfiyet kılınmış olmağla iktizâ-i hâlin icrâsına himmet buyrılması siyâkında şukka

Fi 24 Zilhicce Sene [12]90 (12 Şubat 1874)

Hk. 101

Bu Dahı

İşkodra Kazâsında Baruca mahallesinde vâki' Derzi Uhrili Nikola'nın leylen dükkânının bir tarafın şikest ile derûnından Çoka ve Bahma sirkat eylediği tahkîkat câriye ile tebeyyün itmiş olduğu makâm-ı vâlâlarından 8 Şaban sene 90 târihli ve kırk dokuz numrolu tahrîrât ile dîvân-ı de'âvi kazâ mazbatası ve evrâk istizâkiye mâllarından anlaşılan Perzerinli Üstüban nâm şahsın kânun-ı cezâ'nın iki yüz

yigirminci maddesi hükmına ve on dokuzuncı madde-i kânunide muharrer usûle tevîkan ve târih-i habs olan seksen dokuz senesi Şevvâlinin yedînci gününden î'tibâren ba'de'l-teşhîr üç sene müddetle kürege konılması ve fî'il-i sirkatda merkûm Üstübana refâkat ve mu'âvenet eylediklerin 'inde'l- tedkîk sâbit olamayan Naşu ve Kürek Digel ve Mird ve Boş ve Mile'nin tahliye-i sebebinin yolunda oldığın savb-ı devletlerine iş'ârı dîvân-ı mezkûrın muhâkemât cezâ'ya dâ'iresinden Fi 6 Zilhicce sene 90 ve Fi 12 Kânun-i Sani sene 89 târihi ve bin yüz elli dört munrosu ile merkûmen virilen mazbatada ifâde kılınmağın icâbının icrâsına himmet buyurmasın siyâkında şukka

Fi 28 Za sene [12]90 (17 Ocak 1874)

Sayfa 53

(BU SAYFA BOŞTUR)

Sayfa 54

Hk. 102

İşkodra Eyâleti Vâliliğine

Leş Kazâsına tâbi' Zadrime nâhiyesine muzâf Vaiç karyeli Pal veled Secun'un kâtili olan Ğarleka Kâdir karyeli Paşko veled Kule nâm diger Paşko Vadimi nâm şemnası hakkında icrâ kılınan tedkîkak-ı nizâmiyeyi hâvî cânib-i eyâletten vârid olan 22 Şaban sene 90 târihli ve yüz sekiz numromlu tahrîrât ile dîvân-ı de'âvi-i eyâlet mazbataları ve eyâlet istizâkiye dîvân-ı ahkâm-ı 'adliyye ledel-havâle medlûl iş'âra nazaren varise-i maktûlın isbât-ı tebeyyün idememesiyle kâtil-i merkûm hakkında şer'an hükm-ı kâbil olamayup tedkîkât-ı nizâmiyeye gelince kâtil-i mezbûrun merkun Paşko'dan sudûr ittiği Nuç Paloka nâm kimesnenin ihbârı ve imârât- ı mevcûdeyi ile mübeyyin olup sûret-i hale göre fî'ili katl ta'ammüd renginde görünür ise de bu ne maktûlın birâderinden mâ'adâ hâricden görüp haber viren olmadığından ta'ammüde hükm-ü kabil olamayıp (...) münâza'a vukû'ı muhâmmal bulunmuş idigüne mebnî kâtili merkûmın kânun-u cezâ'nın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne ve on dokuzuncı madde-i kânunide müherrer usûle tevîkan ve târih-i habs olan 88 senesi Zilka'desinin yigirmi üçüncü gününden î'tibâren on beş sene müddetle kürege konılmak üzere ba'de-teşhîr Selanik'e gönderilmesi dîvân-ı mezkûrın mühekkemat-ı cezâ'ya dâ'iresinden Fi

21 Zilhicce sene 90 ve Fi 28 Kânun-ı Sani sene 89 târihi ve bin yüz doksân dokuz numrosı ile merkûmen virilen mazbatada ifâde olunmuş ve merkûmın vusûlunda ol- vechle kürege konılması Selanik Vilâyeti celîlesine bildirilmiş olmakla icrâ-i icâbinâ himmet buyurulmuş siyâkında şukka

Fi 24 Muharrem sene [12]91 (13 Mart 1874)

Hk. 103

Bu dahi

Dıraç rûsûmât idâresinden seksen üç senesi Martı ibdidâsından seksen dört senesi Haziranı nihâyetine kadar emrân olınan eşyâ resmî gümrükünden ihtilâsâtı tebeyyyûn iden ma'lûmul'ul esâmî me'mûrlardan tercümân Firanu ile diğer me'mûrların hassaları tahsîl olunup ancak mukaddemâ vefât etmiş olan idâre-i mezbûre-i me'mûr sâbıkı müteveffâ 'Ali Efendînin miktarı ma'âşına nisbeten hassa-ı mahiyesi olan dört bin dört yüz doksân sekiz kuruş yigirmi beş parenin varisenin 'adam-ı iktidâra cihetle mütevvaffâ-yı mûmâileyhâ kefilî bulunan Hamza Ağa'dan tahsîlî ve mühtelisler hakkında iktizâ iden mu'âmelenin ba'de-zîn bildirilecek makâm-ı senâverîden 6 Şevvâl sene 90 târihinde savb-ı devletlerine ve sûreti hâl rûsûmât emânet-i celîlesine emânet-i müşârüleyhadan gelen cevâb üzerine dîvân-ı ahkâmı 'adliyenin muhâkemât dâ'iresinden bi't-tanzîm sûret-i mahrûmesi leffen irsâl kılınan mazbata mütâla'asından müstebân olacağı vechle me'mûriyet-i merkûmının müsâvî-i vâkı'alarından dolayı haklarında dâ'î oldukların mu'âmele-i kânunîye tazmîn ve cezâ' cihetlerinden 'ibâret olarak merkûmlardan aranılan husûsı tazmîniyye hemen kâmilen tahsîl olunup yalnız mütevvaffâ-ı merkûmın metrûkâtı esmânının 'adam-ı kifayeti hasbiyle anında kefil-i merkûmdan derbest tahsîl bulunduğundan vaktiyle guyûbbet iden hukûk-u mîrîye telâfi idilmiş olduğu cihetle merkûmların tahtı kefâletten çıkarılmak ve tehdîd-i cezâ' bahşında dahi tercümân ferânûnun kablel-şuyû' keyfiyeti i'tirâf ile berâber te'h'il tarîk eylemesinden dolayı iki yüz altıncı madde-i kânunîye 'ilâvesi hükmince cezâ'dan mu'af tutulması emri tâbî'i olup diğerlerinin egerçi müthâllerinin derecâtına göre dûçâr-ı mücâzât olmanın icâb iderse de bedâyât-ı vukû'udan beru beş buçuk sene müddet-i mahbûsen ve mekfûlen taht-ı tevkîfde bulunmanın cezâ'yı sezâlerine mütekâbil olmasıyla ihlây-ı sebepten tensîb olunmuş ve emânet-i müşârüleyhâ

vekâletinede beyân ma'lûmât idilmiş olmağla ifâ-yı muktezâsına himmet buyrılması
siyâkında şukka

Fi [2]4 Muharrem sene [1]291 (13 Mart 1874)

Sayfa 55

Hk. 104

İşkodra Eyâleti Vâliligine

Meriditâ ahâlisinden ve şekâvet müstemre ashâbından olarak cânib-i hükûmetden vurûsetine teşebbüs olındığı esnâda Zadrime nâhiyesine ‘asker zabtiyesi neferâtından Nateşad karyeli Mark Göke nâm kimesneyi katl iden Palkin nâm şahs hakkında icrâ kılınan tedkikât nizâmiyeyi hâvî Fi 22 Şaban sene 90 târihi ve elli üç numrosı vârid olan tahrîrât ile dîvân-ı de‘âvi-i eyâletin melfûf mazbatası ve evrâk istizâkıye dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyye ledel-havâle medlûl iş‘âra nazâran katl-i mezbûrın müte‘ahhiden merkûm Palkin’dan sudûr itdiği ihbâr olunan ikrârı ve tahkikat câriye-i mahalleye ile tebeyyün eyledigine mebnî merkûmın kânun-ı cezâ’nın yüz yetmişinci madde hükmüne tevfiķan münâsib bir mahâlde i‘dâm olunması husûsına dîvân-ı mezkûrın muhâkemât-ı cezâ’ya-ı dâ’iresinden Fi 11 Muharrem sene 91 ve Fi 16 Şubat sene 89 târihi ve bin üç yüz on sekiz numrosı merkûmen virilen mazbata üzerine bil-istizân irâdesine cenâbet-i Palkin himem-i müte‘allik buyurılıb iktizâ iden fermân-ı ‘alî bi’l-tasdîr leffen tesyîr kılınmış olmağla telgrâfnâme ile dahi iş‘âr olındığı vechle icrâ-yı icâbinâ himmet buyurmaları siyâkında şukka

Fi 4 Safer sene [12]91 (23 Mart 1874)

Sayfa 56

Hk. 105

İşkodra Eyâleti Vâliligine

İşkodra Sancağı ‘asâkir-i zabtiyesi sekizinci bölüğün kul vekîli olub kat‘ tarîk ve katl nüfusu ve hükûmete ‘adem mutâva‘at gibi bir tâkım fezâhâtı irtikâb itmelerinden dolayı lacelü’l-tevkîf mukaddemâ bab-ı zaptiyyeye a‘zâm kılınmış olan Sekural karyeli Perend Mark ile mezkûr bölüğ efrâdından Baytar Göke Viyaz karyeli ve Ğodğomiye nâm

şahsların if'âl sâbıklarının beyne'l-ahâli hâsıl eylediği ve hüşşet sebebiyle i'âdelerin gayr câ'iz olmasıyla bir daha ol tarafa ayak basmamak üzere münâsib bir mahale lâzım nefy ve iclâlden eyâlet-i mezkûreden mukaddem ve mu'ahher gelen cevâblar mu'âmelerinden ve mâzûmından Baytar Göke müstezeban zabıtaya hüsniçânesinde vefât iderek digerlerinden dersa'âdetde mükeffelen salı-virilmeyecek derecede müfsid ademler oldıktan bu babda zabita nezâret behiyesinden vâki'a olan iş'âr mezâyâsından müstebân olub şu hâlde bunların cinâyetden usûlen vasıl mertebe-i nebût olmamasına mebnî müddet-i medîde hâl mahbûsında buldırılmaları muvâfık 'adâlet olmamasıyla berâber burada kalmak üzere mükeffelen taht-ı tevkîfden çıkarılmaları gayr câ'iz olduğu gibi memleketlerine i'âdelerin dahi olamayacağı cihetle merkûmların memleketlerine gidememek ve ne kadar sukût ve ikâmetlerine kadar nezâret-i mahsûse-i hükûmet (...) bulındırılmak üzere usûle (...) (...) tatbîken Atina Vilâyetine gönderilmeleri şûrâ-yı devlet karârı mücebince nezâret-i müşârüleyhâya ve bunların vusûllerinde tahsîl (...) emrinde dûçâr-ı müşkilât olmamaları-çün bir ruhsat ve ticârete sevk ile berâber memleketlerine firâr idememelerine hükûmetçe mütemâdiyyen nezâret olunması vilâyet-i müşârüleyhâya iş'âr ve tevcih kılınmış olmağla beyân-ı hâl siyâkında şukka

Fi 4 Ra sene [12]91 (21 Nisan 1874)

Hk. 106

İşkodra Vilâyeti Vâliligine

Tiran Kazâsında vâki' Süleymân Pâşâ mahalleli Hüseyin Şa'bân ve Seyfullah'ın mahalle-i mezkûreli mürtefâ üzerine katl kasdıyla tabanca çaktıkları ve Dişe Üste ve İdris nâm şahsların dahi ıslâh-ı zânü'l-beyn içün irâdelerine girmiş olan İslâm'ı elinden cezven nice cerh eylediği ihbârât ve imârât ile tebeyyün eyledigine mebnî merkûman Hüseyin Şa'bân ve Seyfullah'ın kânun-ı cezâ'nın yüz sekseninci maddesinden 'ilâvesi hükmüne ve on dokuzuncu maddi kânunîye de muharrer usûle tevfiķan ve târih-i habsleri olan seksen dokuz senesi Şevvâlinin üçüncü gününden î'tibâren ba'de-teşhîr üç sene müddetle merkez livâda kürege konılmaları ve merkûm Üste İdris'in kânun-ı mezkûrın yüz yetmiş dokuzuncu maddesine tevfiķan ve târih-i mezkûrdan î'tibâren altı mah müddetle habs idilmesi cânib-i eyâletden vârid olan 29 Muharrem sene 91 târihli ve iki numrolu tahrîrât ile dîvân-ı temyîz-i eyâletin ve meclis-i de'avî-i kazânın melfûn mazbataları ve evrâk istizâkıyye üzerine dîvân-ı ahkâm-ı 'adliyenin muhâkemât

cezâ'ya dâ'iresinden Fi 26 Rebi'ü'l-Evvel sene 91 ve Fi 1 Mayıs sene 90 târihli iki (yüz) doksan yedi numrosı ile merkûmen virilen mazbata da ifâde olunmağın icrâ-yı icâbinâ himmet buyırmaları siyâkında

Fi 4 R sene [12]91 (21 Mayıs 1874)

Sayfa 57

Hk. 107

İşkodra Eyâleti Vâliligine

Tiran Kazâsına muzâf Mures karyeli 'Alî Selîm'in kâtili olan Tiran kasabası ahâlisinden Hasan Kasur nâm kimesne hakkında icrâ kılınan tedkîkât-ı nizâmiyeyi hâvî 4 Şaban sene 90 târihli ve kırk sekiz numrosı gelen tahrîrât ile dîvân-ı de'avî eyâletde melfûf mazbatası ve evrâk istizâkıye dîvân-ı ahkâm-ı 'adliyye ledel-havâle medlûl iş'âra nazâran merkûm Hasan'ın esnâ-yı münâza'ada men-gayr ta'ammüd-ı mezbûr 'Alî Selîm'i katl eylediği ihbârât ve imârât ile tebeyyün eylediginden merkûm Hasan'ın kânun-ı cezâ'nın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kânunîyede muharrer usûle tevfi'kan ve târih-i habsi olan seksen dokuz senesi Zilhiccesinin on birinci gününden îtibâren ba'de-teşhîr on beş sene müddetle kürege konılmak üzere Selanik'e iğrâmı ve bi'l-işbi'tâh tevkîf olunan Receb'in katl kasdıyla tabanca atdığı ve Bekr ve 'Abdullah (...) ve Osman ve 'Abdullah Şürümet Köse ve 'Abdullah bal nâm kimesnelerin fi'il-i katilde müdhalden hem anlaşılamamasıyla mükeffilen salıvirilmiş olduklarından taht-ı kefâletden dahi ihrâc olunan dîvân-ı mezkûrın muhâkemât-ı cezâ'-i dâ'iresinden Fi 16 R sene 91 Fi 20 Mayıs sene 90 târihi ve üç yüz elli altı numrosı ile merkûmen virilen mazbatada ifâde olunmuş ve merkûm Hasan'ın vusûlünde ol-vechle kürege vaz' Selanik Vilâyet-i celîlesine bildirilmiş olmağla icrâ-yı icâbinâ himmet buyurılmak siyâkında şukka

Fi 23 Rebi'ü'l-Ahîr sene [1]291 (9 Haziran 1874)

Hk. 108

Bu dahi

Töhmet vâkı'alarından dolayı muhtelif müddetler Niş'e nefy olunan Tiran Kazâsı müdîr vekîli 'Alî ve zabtiye mülâzımı Süleymân Begler ile Hasan Çavuş'ın medit

mahkûmelerden münkazıye olduğundan bahisle ‘afv ve ıtlâkarı istid’â olunub Süleymân Bey ile Hasan Çavuş üçer sene müddetle mahkûm olduklarından müddet-i mahkûme-i cezâ’larını ma’a-ziyâde ikmâl itmiş oldukları cihetle hemen tahliye-i sebepleri iktizâ ideceği gibi ‘Ali Bey dahi taht tevkîf ve kifâyetde bulunduğu hâlde İşkodra’da kalmış ve merkûm olduğu beş sene müddetle üç senesi muhal mücâzâtı olan müddet-i cezâ’yisine pek az bir vakte kalmış demek olacağına nazâran bunun dahi salıvirilmiş dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyenin muhâkemât dâ’iresinden Fi 18 R sene 91 ve Fi 22 Mayıs sene 90 târihli ve otuz dokuz numrosı ile merkûmen virilen mazbata üzerine tensîb kılınmış ve keyfiyet Perzerin Vilâyet behiyesine bildirilmiş olmağla beyân-ı hâl siyâkında şukka

Fi 26 R sene [12]91 (12 Haziran 1874)

Sayfa 58

BU SAYFA BOŞTUR

Sayfa 59

Hk. 109

İşkodra Mutasarrıflığına

İşkodra Sancağı’nda vâki‘ Podğoriçe kasabası Makberan ahâlisinden Yusûf Ağa Muca nâm zatın Karadağlı Marko Milan’ın oğlu Paro nâm şahs tarafından sokakda (...) kurşunla katl olındığını müte‘âkib maktûl-ı mûmâileyhin müte‘allikatıyla ahâli-i kasabadan içtima‘ iden kesân taraflarından merkûm Paro i‘dâm olındıktan sonra kasaba-ı mezbûre ile civâr olan ba‘z-ı karyelerde bulunan Karadağ ahâlisinden dahi on üç şahsın katl ve iki kişinin cerh olunmasından nâşî mahsûsen tebeyyün ve ağrâm kılınan Mîrlivâ sa‘âdetlu Bekir Sami Pâşâ’nın taht-ı riyâsetinde ehl-i İslâm ve Hristiyan ba‘z-ı zevâtdan mürekkeb olarak teşekkül iden komisyonda icrâ idilen tahkîkat-ı hafiyenin esâsı ittihâzıyla mukaddemâ ve Karadağ tarafından ise zât-ı hâzır olduğu hâlde mu’ahhiran cereyân iden tedkîkât ve muhâkemât-ı nizâmiyeyi müş‘ir taraf-ı sa‘âdetlerinden vârid olan tahrîrâta melfûf mazâbat ve evrâk istizâkıye dîvân-ı ahkâm-ı ‘adliyeyle ledel-havâle medlûl iş‘âra nazâran if‘âl-ı katliyyeye muhâberet iden ve anlara mu‘âvenet bulunan eşhâsdan Rüstem şeyh ve Ya‘kûb ibn-i Hacı Bayro ve

hâl-i firârda bulunan Yusûf Esmayo'nın kâtil-i müte'ammüd oldukların ve Mustafâ Hacı Bayro ve Ömer Bu Kırklık(?) ve Bekir Doko Bey ve 'asâkir-i zaptiyeden Zeynel ve 'Abid ve Aylof ve Malo Sayko Hût'in if'âl-ı mezkûrede mu'âvenet eylediklerin ve Sülo (...) Merğutı nâm kimesneyi katl kasdıyla cerh iderek madde-i katl fi'ile geturememiş olduğu ihbârât ve imârât ile tahakkuk idub Halil Keçu Bey ve Mat Hacı ve Moyo Bayrâm Koke ve Sülo Mustafâ ve Sülo Bayro ve Mehmed Hüseyin ve karındaşı 'Osmân ve Dolo (...) ve Ali Koke ve Hasan Bozo Bey ve Zübeyr Dode'nin mevâd katliyyede müdhallerine kâ'ide-i hükm-ı kâbil olamamış olduğına mebnî bunlardan elde bulunan Rüstem Şeyh ile Yakub ibn-i Hacı Bayro'nın kânun-ı cezâ'nın yüz yetmişinci maddesi hükmüne tevfikân şimdiden ve Yusûf Esmayo'nın dahi ele geçirilub 'inde'l-muhâkeme (...) zimmet idemediği hâlde i'dâm olınmaların husûsına diva-ı mezkûrın muhâkemât-ı cezâ'ıye dâ'iresinden Fi 17 Ca sene 91 ve Fi 14 Kânun-ı Sâni sene 90 târihi ve bin yüz yigirmi iki numrosı ile merkûmen virilen mazbata üzerine bi'l-istizân irâdesine cenâb-ı pâdişâhî müte'allik buyurilub iktizâ iden fermân-ı 'alî bil-tasdîr leffen tesîr kılınmış olmağla infâz-ı hükm-ı celiline ve mu'ayyen kâtil olan 'Ömer (...) ve Bekir Doko beyin yüz yetmiş beşinci madde-i kânun mûcebince on beşer ve Mustafâ Hacı Bayro ve Zeynel'in dahi onar ve Abid ve (...) ve Malo Seyfo Hutın üçer ve Carih Sülo (...) yüz sekseninci madde-i kânunîye hükmince kendusinden mesârif-i cerrâhiye ve icrân-ı eyyâm mu'âmele olarak takdîr olunan yedi liranın tahsîliyle berâber dört sene müdetle kürege konılmaları ve tahkîkat-ı câriye hükmince eşhâs-ı mütehemmiden kâtil-i müte'ammüd i'tibâriyle zikr olunan üç şahs ile berâber i'dâmına oraca hükm olunan Ahmed Esmayo'nın bil-fi'il ikâ' katl eyledigine medâr hükm olur bir imâre bulunamayub fakat Karadağlılardan ve Vuçata ile Vasun'ın eşhâs-ı sâ'îre taraflarından katl olındıklarını müte'âkib meytlerin üzerine merkûm Ahmed Esmayo'nın dahi Tüfeng itmiş olduğu rütbe-i sebûtda olmasıyla ve bu vechle meyt üzerine kurşun atan şahs hakkında kânun-ı cezâ'da bir madde-i mahsûs bulunamamasıyla merkûmın yalnız kâtille refâkatle isti'mâl-i silâh eylemesinden nâşî mu'ayyen kâtil i'tibâriyle on beş sene müddet için kürege vaz'ı ve murâd (...) ve Ram ve Şab Galiki ve Hacı Avcı ve İsmâ'il Avcı ve Laloş bacı nâm beş şahsın bi'l-iştirâk kâtil gayr müte'amid i'tibâriyle on beş sene müddetle kürege konılmalarına oraca karâr virilmiş ise de bu hadise de Podğoriçeliler taraflarından vukû'a getirilen if'âl-ı katliye Karadağlılar cânibinden Yusûf Muce'nin katl olınmasından dolayı ahz-

1 sâr maksadıyla te‘ammiden vâki‘ olmak icâb idecegine nazâran bu beş şahsa bu vechle hükm idilmiş şayat tedkîk olduğundan ve bunların tahfif cezâ’sı esbâbı dahi mazbata-ı mahsûsasında tasrîh idilmemiş olduğundan bu hükmün esbâb-ı (...) var ise ya‘nî merkûmlar şu hâdise üzerine teşkîl iden cem‘iyyetde bulunmağla berâber

Sayfa 60

Kendulerinden sudûr iden if‘âl-ı katliyede asâr ve ahvâl ta‘ammüd-i mevcûd değilse anın inhâsı ve olmadığı halde hükm-ı mezkûrın ta‘dîli ve bu babda hakkında hükm-ı tertib itmeyen Halil Keçü Bey ve Mesat Hacı ve Moyo Bayrâm ve Sülo Mustafâ ve Sülo Bayro ve Mehmed Hüseyin ve karındaşı ‘Osmân ve (...) ve ‘Alî Koke ve Hasan Baço Bey ve Zübeyr Dode’nin dahi sebeblerinin ihlâs ve ashâb-ı cürm ve cinâyetden beş sene mütecâviz kürek cezâ’sıyla mahkûm olanların mukaddemâ vilâyete tertîb ve tahsîs olunmuş olan kürek merkezlerinde ve andan aşağı müddetle mahkûm bulunanların mahallerin sancak başlarında târih-i tevkîflerinden î‘tibâren pıranga-bend idilmeleri nizâmı iktizâsından olub Manastır Vilâyet’inin kürek merkezi dahi Selanik olmağla eşhâs-ı merkûmiden bir minvâl muharrer on beşer ve onar sene müddetle kürege konılacakların mahfûzen Selanik’e agramınların ve dört ve üçer sene ile mahkûm bulunanların mahzûrdan sâlim olduğu hâlde İşkodra’da olmadığı sûretde Manastırda pıranga-ı bend olmaların ve târih-i tevkîflerinin dahi kaydı icrâ olunmak üzere bu tarafa ve kürek merkezin gönderileceklerin dahi Selanik Vilâyeti’ne bildirilmesi husûslarının savb-ı sa‘âdetlerine iş‘ârı karâr-ı vâki‘ iktizâsından olarak sûret-i hâl Manastır ve Selanik’e gönderileceklerin vusûllerinde ol-vechle kürege konılmaların Selanik Vilâyet-i celîlerine bildirilmiş ve oraca kâtil-i gayr müte‘amid i‘tibâr olunan beş şahsa dâ’ir olub hükmı buraca tasdîk olunmayan mezkûr mazbata leffen i‘âde kılınmış olmağla bir minvâl muharrer iktizâlarının icrâsına himmet olunması lâzım geleceği ve hakkında ‘azv olunan bir şîshâne ğasb maddesi sâbit olamayan bu Podğorice İbir ve Kayacık nâm kimesnenin salıvirilmiş ve Podğoricelilerden darb töhmetiyle münhem olan Matutu Palın yüz yetmiş dokuzuncı madde-i kânunîye mücebince dört ve şu vâkı‘ada dükkân derûnından elinde bıçakla çıkub isti‘mâl itmeyerek yine içerye girdiği sâbit olan Sülo Mustafâ’nın dahi altı mah müddetle habs idilmiş olmaların yolında göründüğü ve bâlâda beyân olındığı üzere karârda olub ‘indel-istisâl (...) zimmet idemediği hâlde i‘dâmına hükm olunan

Yusûf'ın 'adam berâ'atı takdîrinde i'dâmı yine bu taraftan istizâna ta'allık olunmak lâzım geleceği beyânıyla şukka

Fi 20 Safer sene [12]92 (28 Mart 1875)

Sayfa 61

Hk. 110

İşkodra Vâliligine

İşkodra Sancağı'nda Akçahisar Kazâsı dâhilinde kâ'in Kurac karyesiyle Tiran Kazâsına tâbi' Ambinâsı karyesi hudûdınca zuhûr iden ve mukaddemce fasl olındığı hâlde karneyin-i mezkûrın a'sâr-ı mültezimleri tarafından geçenlerde yeniden üzerine konılan münâza'anın def'i-i mezkûr Ambinâsı karyesinin Akçahisarı'dan tefrîkiyle Tiran Kazâsına rabıt ve'l-hâkına mütevakkıf idüğünden bahsle icrâ-yı icâbinâ dâ'ir Manastır Vilâyeti'nden meb'ûs tahrîrât şûrâ-yı devlete ledel-havâle siyâk-ı iş'âra nazâran karneyin-i mezkûrının beynindeki hudûd münâza'asının ber-taraf eylemesi ikisinin bir Kazâ dâhilinde bulunmasına mutevâki'f idugı ve Ambinâsı karyesi Tiran Kazâsına merbût olduğının Kurac karyesinin dahi mezbûr Tiran Kazâsına el-hakkıyla matlûb hâsıl olacağı anlaşılmasıyla mezkûr Kurac karyesinin umûr-ı mülkiyesinin şimdiden ve mevâd mâliyesinin hulûl idecek doksan iki senesi Martından î'tibâren reîfû'l- beyân Tiran Kazâsına rabıt ve telhîkî tesbît olınarak hazînece ifâ-yı muktezâsı mâliye nezâret-i celîlesine havâle idilmiş olmağla oraca dahi ber-vech muharrer icrâ-yı icâbinâ himmet buyurılması siyâkında şukka

Fi 8 Zilhicce sene [1]292 (5 Ocak 1876)

Hk. 111

İşkodra Vâliligine

Üsküb Kazâsına tâbi' Baroza karyesi ahâlisinden 'Abdürrahmân'ın kızı Ümm-ü Gülsûm'ın katli olan 'amîlden Osmân'ın oğlu Emîn hakkında icrâ kılınan tedkîkât-ı nizâmiyeyyi mutazammın vârid olan 27 Cemâziyü'l-Evvel sene 93 târihli ve doksan altı numrolu tahrîrât ile meclis-i temyîz- livânın dîvân-ı temyîz-i vilâyet menzil-i melfûf mazbata ve evrâk mütazarra'ası 'adliye nezâret-i celîlesine ledel-havâle medlûl iş'âra nazâran katl-ı mezkûre tasavvur ve tasmîm üzerine ta'ammüden merkûm

Emin'den sudûr ihbârât ve imârât ile tebeyyün eylediginden merkûmın kânun-ı cezâ'nın yüz yetmişinci maddesi hükmince i'dâm lâzım gelurse de henûz on sekiz yaşında bulunduğına ve i'dâm cezâ'sının bi'l-irâde mahsûs kürege tahvîl (...) mecâz olduğına mebnî kânun-ı mezkûrın yüz yetmiş ikinci maddesi hükmüne tevfiķan ve târih-i mehbûsiyeti olan seksen dokuz senesi Şa'bânının on dördüncü gününden î'tibâren bi'lâ-teşhîr on beş sene müddetle kürege konılmak üzere Selanik'e ağzâmı nezâret-i müşârüleyhânın muhâkemât cezâ'ya-ı dâ'iresinden Fi 20 Zilhicce sene 92 ve Fi 5 Kânun-ı Sâni sene 91 târihli ve sekiz yüz seksen sekiz numrosı ile merkûmen virilen mazbata üzerine bi'l-istizân irâde-i cenâb-ı pâdişâhî müte'allik buyurularak merkûmen vusûlünde ol-vechle kürege vaz'ı Selanik Vilâyetine bildirilmiş olmağla icrâ-yı icâbinâ himmet buyurılmaları siyâkında şukka

Fi 13 Muharrem sene [1]293 (9 Şubat 1876)

Sayfa 62

Hk. 112

İşkodra Eyâleti Vâliligine

Nefsi İşkodra Kazâsına mülhak olub bölükbaşılık nâmıyla idâre olunmakda bulunan Ferani nâhiyesinin otuz kadar karye ve mahalliden mürekkeb oldukça cism-i bir müdürîyet mahalleli bulunmasından nâşi bölükbaşılık 'unvânının müdürliğe tahvîliyle el-yevm mahsûs olan iki yüz otuz guruş ma'âş şehriyesine lağv idilen Şilak bölükbaşılığından münhal yüz elli beş guruşın hamile müdürliğine erbâb-ı liyâkat ve iktidârdan birinin ta'yîni ve merkez nâhiye ittihâz olunacak Üsteros karyesinde dört beş bin guruş masrafla bir bölük 'asker isti'âniye kâfi bir zabtiye (...) ve bir bâb müdür ve deâ'vi ötesinden mürekkeb olmak üzere bir hükûmet konağının inşâsı istizânına dâ'ir Manastır Vilâyet-i celîlesinden mukaddemce gelen tahrîrât şûrâ-yı devlete havâle ve mâliye nezâret-i celîlesiyle muhâbere olunarak alınan cevâbda zikr olunan Ferayan'a bölükbaşının iki yüz otuz ve Şilak bölükbaşının yüz elli beş guruş ma'âşların olduğu gibi dâhil-i eyâletde kâ'in nevâhî müdürlerinden şehriden yüz elli guruşdan bin guruşa kadar ma'âşların bulunduğu beyân ve mezkûr hükûmet konağı mesârif inşâyasının doksan bir senesi müvâzına-ı 'umûmiyesine vilâyât inşâat-ı tertîb olarak dâhil bulunan mebâliğin gayr az sarf-ı kusûrından tesvîye idilmiş der-meyân idilmiş ve nâhiye-i

mezbûrenin bölükbaşılık sûretiyle idâresi mugâyir usûle olduğundan müdürliğe tahvîli ve merkez nâhiye olacak sâlefû'l-zikr Üsteros karyesinde bir hükûmet konağı inşâsının lüzûm-ı vâhîmesi meclis-i idâre-i eyâletin taht-ı tasdîkında bulunduğu sûret-i iş'ârden anlaşılmış olup egerçi mezkûr müdürlik ma'âş bu kere za'af gösterilen akça ike üç yüz seksen beş guruşa baliğ olarak ma'âş-ı mezbûrın bir mikdâr daha tezyîdi tasavvur olunmuş ise de mahallince şimdilik karşılığı bulunamadığından ilerude çâresine bakılmak üzere ol-mikdâr ma'âş ile kifâyetlu bir müdürin ta'yîni ve zikr olunan hükûmet konağınan münâsib ve risânetine i'tinâ kılınmak ve usûl-ı tasarrufiyeye ri'âyetle nihâyet beş bin guruşdan ziyâde masraf vukû'a getirilmemek üzere inşâsına berren ve mübâşeretle hitâmında zîrî mazbata lukeşf-i sâni defterinin bi't-tanzîm mübânet-i hazîneyeye irsâli husûsının savb-ı devletlerine iş'ârı bâ-mazbata ifâde olunarak hazînece neshi muktezâsı nezâret-i müşârüleyhâya beyân ve inhâ ve mezkûr müdürliğe dâ'ir (...) me'mûriyet komisyonına ma'lûmat i'tâ idilmiş olmağla ber-vehc mu'ahher icâbının hüsn-ı icrâsına himmet buyurılması siyâkında şukka

Fi 8 Rebi'ü'l-Ahîr sene [1]293 (9 Mayıs 1876)

Sayfa 63

Hk. 113

İşkodra Vâliligine

İşkodra Eyâletinde vâki' Kulâ' hâkânîye muhâfazasında 'asâkir-i zabtiye istihdâmıyla mutasarrıf oldukları tüccârların bu sene ticâretlerine tatbîken bedel-i rabtına dâ'ir virilen karâr haklarında 'özü müceb olacağından kendülerinin kemâfî'l-sâbık Kulâ'-ı mezbûrede istihdâmıyla tevcihatının (...) mezkûr tüccârlar ashâbı tarafından istid'â olunarak ol-babda taraf-ı devletlerinden vukû'u-bulan iş'âr ve ifâde ve mâliye ve zabi'tâ nezâret-i celîleleriyle cereyân iden muhâbere üzerine keyfiyet şûrâ-yı devlete ledel-zikr egerçi mu'âmeletce ıtrâd gözedilmek ve iş'ârın idâresi taht-ı inzıbâta alınmak lâzımiden ise de sûret-i iş'âr vâlâlarından müstebân olduğu vechle ticâret-i mezkûrenin hâsılat senuyesi cem'an dört yük guruşdan 'ibâret olup iş bu tüccâratın bedel-i rabtıyla ashâbının el-yevm bulındıktan süvârlık hakkından tab'ı ihrâcı hâlinde birbirine istihdâmı lâzım gelecek kırk beş nefer süvârî 'asâkir-i zabtiyenin ta'yînat ve ma'âşat ve elbise ve sâ'ir masrafı iki yüz guruş baliğ olacağı cihetle hâsılat-

1 merkûmen‘în (...) bedele rabıt olına ‘asâkir-i mezbûre mesârifinin açıktan tesvîyesi lâzım geleceğinden ve karâr-ı mezbûrın icrâsı hâlinde hazînece dahi münâfi‘ kile hâsıl olamacağı bi‘l-mevâzine anlaşıldığından ilerude icâbinâ bakılmak üzere şimdilik karâr-ı vâki‘an icrâsından sârf-ı nazırla ticâret-i mezbûrenin kemâfi‘l-sâbık ashâbın terki ve kendülerinin Kulâ‘ hâkânîyede istihdâmı tensîb olınarak nezâret-i müşârüleyhâya dahi beyân-ı hâl idilmiş olmağla icrâ-yı iktizâsına himmet buyurılması siyâkında şukka

Fi 27 R sene [12]93 (22 Mayıs 1876)

Hk. 114

İşkodra Vâliligine

Derin ve Buhyana nehrlerinin tebdîl mecrâsından dolayı Burh ve Derkat ‘atık hudûdında meydâna çıkmış olan arâzînin kendü çiftlikleri dâhilinde bulunduğu hâlde mahallince arâzî-i hâliyeden ‘add olınarak mevki‘ mezâbdaya vaz‘ olunmasından dolayı taleb-i mu‘addelâtı hâlden İşkodralı Mustafâ Pâşâ merhûmın vârisesi cânibinden icrâen virilen tezkere-i ‘adliye nezâret-i celîlesinden muhâkemât-ı dâ‘iresine ‘arz olunmasıyla bu husûsa dâ‘ir İşkodra mutasarrıflığı meclis idâresinden vârid olan mazbata üzerine defter-i hâkânî nezâret-i celîlesiyle cereyân iden muhâbereli Şamil tezkere ve melfûfatı buldırılıb vârise vekîli Hasan Fehmi Efendî ile nezâret-i mezkûriden müddi‘i ‘aliyye sıfatıyla ta‘yîn olunan tapu kalemi müheyyizi Zeki Efendî hazır olduğu hâlde kırâ‘at ve (...) olınarak ol-babda cereyân iden tedkikâtı mutazammın dâ‘ire-i mezkûriden tanzîm olunub bir sûreti leffen olunan mazbata me‘âlinde müşfâd olacağı vechle mârû‘l-zikr mazbata- mahalliyede arâzî mebhûse arâzî-i mîrîyiden bulunduğu beyânıyla merhûm müşârüleyhe vârisesinin ed‘â-yı tasarruflarında hakları bulunmadığı gösterilmiş ve (...) hâsıl olan arâzînin bi‘l-müzâyede tâline (...) hükm-ı nizâmesi iktizâsından olub arâzî-i mezkûrenin merhûm müşârüleyh emlâkı dâhilinde bulunduğu dahi vekîl mûmâileyh tarafından kâ‘ide-i isbât olınâmamış ise de nehrin mezkûrının tebdîl mecrâ itmesinden dolayı zuhûre gelen arâzînin emlâk-ı mezkûre hudûd ve ittisâlinde bulunduğu mezâd pusulasında muharrer olmasına ve arâzî-i hale-i mîrîye ile muhât ve mahdûd olan arâzînin bi‘t-tecâvuz tevsî‘i sâbit (...) bu sûret dolınca müstelzim muhsenât menfa‘at olacağından o makûle arâzî fazlalarının mecâten terk idilmesinin usûl ittihâz olındığı karâr vâki‘a iktizâsından olub arâzî-i mezkûre ise on seneli mütecâviz vârisenin taht-ı tasarruflarında olduğu

ibrâz olunan icâr ve isticâresine andan anlaşıldığından şu hâle göre İşkodra Meclis idâresinden arâzî-i mezkûrenin doğrudan doğruya mîrîye ‘â’id iduğun hükm eylemesi karâr mezkûr ahkâmına münâfi‘ olduğu gibi vârisenin dahi ma‘zûriyeti mu’eddî olacağına binâen hükm-ı mahallinden feshiyle arâzî-i mezkûrenin karâr-ı mezkûre tevfiikan merhûm müşârüleyh vârisesi ‘uhdesine mecâten bâ-tapu tefvîzine karâr virilmiş ve sûret-i karâr tarafına tefhîm idilmiş olmağın icrâ-yı iktizâsından savb-ı devletlerine husûsi tensîb ve bu sûret şûrâ-yı devletde dahi tasavvib idilmiş ve keyfiyet nezâret-i müşârüleyhâya bildirilmiş olmağın mahallincede iktizâsından icrâsına himmet buyurılması siyâkında şukka

Fi 25 Ca sene [1]293 (18 Haziran 1876)

Sayfa 64

Hk. 115

İşkodra Vâliligine

Mat Kazâsına tâbi‘ Kalus Darsiya karyeli Süleymân oğlu Zekeriya’nın ecnebî ma‘mûlâtından olarak barut ve fişeng furuht itmesinden dolayı icrâ kılınan tedkîkâtı hâvî vârid olan 16 R sene 91 târihli ve yigirmi iki numrolı tahrîrât ile meclis-i temyîzin melfûf mazbata ve evrâk mutazarra‘ası ‘adliye nezâret-i celîlesine ledel-havâle medlûl iş‘âra nazâran merkûm Zekeriya’nın mezkûr barut ve fişengleri satmak üzere Dırac Kazâsı hâricine geturduğu ikrârıyla tebeyyün eyledigine mebnî merkûmın kânun-ı cezâ’nın altmış ikinci maddesi zeyline tevfiikan üç sene müddetle kürege konılmasına oraca hükm olunmuş ise de zeyl-i mezkûre hükmı müsâfât derûnına bey‘ ve furuht içün ziyâdece barut saklayubda harîk ve telef nefy gibi muhâtarâta sebebiyet virilenlere dâ’ir olarak bu ise o kâbilden olmadığına ve barut nizâm-nâmesinin on ikinci maddesinde bâ-ruhsat tebeyyün ve küşâd olunan mahallerin gayri yerlerde satılık barut bulunduğu hâlde hükûmet mahâli ma‘rifetiyle zabt ve müsâdere ile dersi‘âdetde ise tophâne-i ‘amireye ve Vilâyetde ise kala ve cephânelere ve kala ve cephâne yoğsa emniyetli bir mahale konılmak üzere hükûmet mahalliyeye teslîm olunub makbûz senedleri tophâne-i ‘amireye irsâl olunur ve on altıncı maddesinde dahi diyâr-ı ecnebîyiden memâlik-i devlet-i ‘aliyyeye ve yâhûd dâhil memâlik devlet-i ‘aliyye de bir mahâlden ahâr mahale hafiiyyen barut idhâl olunur iken tutulur ve yâhûd idhâl ve

istilâkdan sonra bil-istihbâr sûret-i duhûlî ve mikdârı inde'l-muhâkeme sâbit olur ise nizâm-nâme-i mezkûr mücebince o misüllü barutlar zabt ve eger (...) ise fî-i mîrîsi üzre esmânî istifâ olındıktan sonra bedelinin iki misli cezâ'-yî nakdi ahz idilur deyu merkûm bulunduğına binâen zikr olunan barutın mevâd-ı mezkûre ahkâmına tevfi kan zabtiyle bedelinin iki misli cezâ'-yî nakdi ahzi kâfi olmağla merkûmın sebebinin tahliye olunması lâzım gelecek nezâret-i mezkûrenin mahkeme-i temyîz cezâ' dâ'iresinden 29 Ramazân sene 93 5 teşrin-i evvel sene 92 târihi ve üç yüz yetmiş altı numrosı ile merkûmen virilen mazbatada ifâde olunmağın icrâ-yı icâbinâ himmet buyurılmaların siyâkında şukka

Fi 10 Şevvâl sene [1]293 (29 Ekim 1876)

Sayfa 65

Hk. 116

İşkodra Vâliligine

İbisan Kazâlî Topal Hacı nâm kimesnenin kâtili olan kazâ-ı mezbûr mütemekkinlerinden ve kıbtî tâ'ifesinden Muhammmrem oğlı 'Osmân hakkında icrâ kılınan tedkîkâtîhâvî Manastır Vilâyeti'nden vârid olan 29 Zilhicce sene 92 târihli ve üç yüz on numrosı tahrîrât ile dîvân-ı temyîz-i vilâyetden menzil-i meclis-i temyîz-i livânın melfûf mazbata ve evrâk mutazarra'ası 'adliye nezâret-i celîlesine ledel-havâle medlûl iş'âra nazâran katl mezkûrın merkûmdan sudûrî ikrârıyla sâbit olarak mukâbeletine vukû'ı kavîl mücerredinde kaldığı gibi ta'ammüden ikâ' olındığının hükme medâr olur imâre dahi bulunmadığından merkûmın oraca kâtil gayr müte'ammid i'tibâr idilmiş olması havaya makrûn görünmüş olduğundan kânun-ı cezâ'nın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kânunîyede muharrer usûle tevfi kan ve mübedden habs olan doksân bir senesi Recebinin on dördüncü gününden i'tibâren on beş sene müddetle kürege konılmak üzre ba'de-teşhîr Selanik'e i'zâmı ve vârise zuhûr ile hukûk-ı şahsiye ed'â idilir ise mürâfa'a-ı şer'îyenin dahi icrâsı husûsından savb-ı vilâyetlerine iş'ârı nezâret-i müşârüleyhânın muhâkeme-i temyîz cezâ' dâ'iresinden Fi 26 L sene 93 ve Fi 1 Teşrin-i Sâni sene 92 târihi ve dört yüz on yedi numrosı ile merkûmen virilen mazbatada ifâde olunmuş ve merkûmen vurûdında

ol-vechle kürege vaz‘ı Selanik Vilâyet-i celîlesine bildirilmiş olmağla icrâ-yı icâbinâ himmet buyurılması siyâkında şukka

Fi 10 Safer sene [12]93 (7 Mart 1876)

Hk. 117

Bu dahi

İşkodraya tâbi‘ Meriditâ Kazâsında öteden beru hükûmet dâ’iresi bulunmadığı cihetle me’mûriyet ve zabtiye (...) ve neferâtı kendu evlerinde bir hâlde ikâmet itmekde ve bu ise idâre-i umûr kazâca müşkülâtı müceb olmakda idugından merkez kazâ olan Uruş nâhiyesinde buldırılan konağın dâ’ire-i hükûmet ittihâz olunmak üzre şehr-i dört yüz gurus isticârı vilâyet-i celîlerinden iş‘âr olındığını ve İşkodra dâhilinde bulunan kazâlarda istibcâr olunan hükûmet konakların içune şehrî yüz gurusdan beş yüz gurus kadar bedel-i icâr virilmekde bulunduğu mâliye-i nezâret-i celîlesinden meb‘ûs tezkire müzâyâsında müstebân olduğundan gelecek doksan üç senesinden î’tibâren müvâzeneye konılmak ve târih-i istibcâretinden sene-i hâliye sebtî nihâyetine kadar virilecek meblağ zuhûr3an tertîbinden tesvîye olunmak üzre kazâ-ı mezkûr hükûmet dâ’iresi-çun şimdi dört yüz gurus ahâra tahsîs şûrâ-yı devletde tensîb ve bâ-mazbata ifâde kılınmış ve keyfiyet nezâret-i müşârüleyhâya bildirilmiş olmağın mahallince dahi icrâ-yı icâbinâ himmet buyurilmaları siyâkında şukka

Fi 12 Safer sene [12]93 (9 Mart 1876)

Sayfa 66

Hk. 118

İşkodra Vâliligine

İşkodra Sancağı’na tâbi‘ Leş kasabası sâkinlerinden olub yine bu kasabalı Bekir’in ‘â’id ittizâha katli olan ve on (...) bulunan ‘Ömer bin Sâlih hakkında icrâ kılınan muhâkeme-i şer‘iye ve nizâmiyeyi hâvî Manastır Vilâyet-i celîlesinden vârid olan 29 Zilhicce sene 292 târîhli üç yüz sekiz numrosı tahrîrât ile dîvân-ı temyîz vilâyetden menzil-i meclis-i temyîz livâ mazbata ve evrâk mutazarra‘ası ‘adliye nezâret-i celîlesine ledel-havâle medlûl iş‘âra nazaren katl-i mezbûrın esnâ-yı münâza‘ada men-

gayr ta‘ammüd merâhimin merkûm ‘Ömer’den sudûrî kendü (...) ikrârı ve kasaba-ı mezkûreli ‘Osmân’ın ihbârı ile tebeyyün idub mürâhimin merkûme mahallince ta‘yîn olunan dört sene müddet habs cezâ’sı kânun cezâ’nın yüz yetmiş dördüncü ve kırkınıcı maddeleri ahkâmına muvâfık olmadığına tebâ’a-ı mürâhık merkûmin mavtin mezbûr Tîn ahkâmına tevfiķan on beş sene kürek cezâ’sının rabi‘ olan üç sene dokuz ay müddetle merkez livâda habs olınarak iktizâ-yı müddetinde beş sene dahi zabtiye nezâreti altında bulundırılması husûsın savb-ı vâlâlarına iş‘ârı nezâret-i müşârüleyhânın muhâkeme-i temyîz cezâ’ dâ’iresinden Fi 24 Şevvâl sene 293 ve Fi 30 Teşrîn-i Evvel sene 292 târihli ve dört yüz dokuz numrosı ile merkûmen virilen mazbatada ifâde ve keyfiyet vilâyet-i müşârüleyhâyada beyân ve hikâyeye olınmağın icrâ-yı icâbinâ himmet buyurılması ve evrâk mebhûse meyânında olınub hükmı tasdîk olınmadığı cihetle leffen i‘âde ve irsâl olınan î‘lâm şurûtının zuhûrında muharrer fetvâhâne iş‘âreti mücebince ıslâh itdirilmesi lâzım geleceği beyânıyla şukka

Fi 12 Safer sene [12]93 (9 Mart 1876)

Sayfa 67

Hk. 119

İşkodra Eyâlet-i Vâliligine

Prizrin Sancağı’nda vâki‘ Bakva Kazâsına tâbi‘ Dul karyeli olduğu hâlde ol gün kasabasında mütemekkin olub bu kasaba ahâlisinden Hasan bin Mustafâ Man Huti esnâ-ı münâza‘a da men-gayr ta‘ammüd katl ve ıtlâk eylediği ihbâr olınan ikrârıyla sâbit olan Beyto bin Süleymân nâm şahsın kânun-ı cezâ’nın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne ve on dokuzuncü madde-i kânunîyede muharrer usûle tevfiķan ve târih-i habs olan doksan üç senesi Cemâziü’l-Evvelinin on beşinci gününden î‘tibâren on beş sene müddetle kürege konılmak üzere ba‘de-teşhîr Selanik’e i‘zâmı ve vârise-i maktûl tarafından vekîl nasb olınan Süleymân bin Mustafâ ed‘âsını vârise-i siğarın sihâ bölüğe vusûllerine müte‘allik itmiş olduğından ed‘â vukû’unda merkûme-i şer‘îyelerinin dahi icrâsı 17 Cemaziü’l-Ahîre sene 93 târihli ve otuz dokuz numrolı gelen tahrîrât ile meclis-i temyîzin melfûf ve evrâk mutazarra‘ası üzerine ‘adliye nezâret-i celîlesinin muhâkeme-i temyîz cezâ’ idâresinden Fi 17 Ca sene 93 ve Fi 22 Teşrîn-i Sâni sene 92 târihi ve dört yüz altmış dört numrosı ile merkûmen virilen

mazbatada ifâde olunmuş ve merkûmın vurûdında ol-vechle kürege konulması Selanik Vilâyeti'ne bildirilmiş olmağla icrâ-yı icâbinâ himmet buyurılması siyâkında şukka

Fi 24 C sene [12]93 (17 Temmuz 1876)

Hk. 120

İşkodra Vâliligine

İşkodra çarşusunın itmekci üstesi Ferşo'nın firunı şakirdlerinden Bosnalı Radu nâm kimesnenin katli olan ve İlyâsa nâm Şa'bân bin İbrâhîm hakkında icrâ kılınan tedkîkâtı mutazammın vârid olan 25 Safer sene 94 târihli ve iki numrolu tahrîrât ile dîvân-ı da'vâ-yı eyâlet mazbata ve evrâk mutazarra'ası 'adliye nezâret-i celîlesine ledel-havâle medlûl iş'âra nazâran katl-i mezkûrın esnâ-yı münâza'ada feverân-ı garzıyla men-gayr ta'ammüd merkûm Şa'bân'dan sudûrı ihbârât ve imârât ile sâbit olduğına binâen kâtil merkûmın kânun-ı cezâ'nın yüz yetmiş dördüncü maddesi hükmüne ve on dokuzuncu madde-i kânunîyede mu'ahrrer usûle tevfikân ve târih tevkîfî olan doksan iki snesi Zilkadenin ikinci gününden î'tibâren on sekiz yaşında bulunduğu cihetle bi'lâ-teşhîr on beş sene müddetle kürege konulmak üzre Selanik'e ağrâzî nezâret-i müşârüleyhânın muhâkeme-i temyîz cezâ' dâ'iresinden 21 Safer sene 93 26 Teşrîn-i Sâni sene 92 târihi ve dört yüz yetmiş yedi numrosı ile merkûmen virilen mazbatada ifâde olunmuş ve merkûmın vurûdında ol-vechle kürege vaz'ı Selanik Vilâyet-i celîlesine bildirilmiş olmağla icâbının icrâsına himmet buyurılması siyâkında şukka

Fi 6 Zilhicce sene [1]293 (23 Aralık 1876)

Sayfa 68

Hk. 121

İşkodra Vâliligine

Hükkâm-ı şer'în tevzîfî usûle müttehazen 'umûme iktizâsından bulunmak hasebiyle İşkodra dâhilinde vâki' Ahçahisar kazası niyâbetinde bulunan Ahmed Muhtar Efendînin dahi tevzîfine oraca lüzûm gösterilmiş ve nâ'ib-i mûmâileyhâ hasebü'l-emsâl bin üç yüz elli guruşla tevzîfî taraf-ı 'alî hazret-i meşihât-penâhî ile bi'l-muhâbere karârlaşdırılmış olduğundan ma'âş-ı mezkûr sene gâyetine değin virilecek

mikdârının zuhûrat tertîbinden tesvîyesiyle ilerusunın muvâzeneye idhâlen i'tâsı mâliye nezâret-i celîlesinden bâ-terkine iş'âr olduğında mebnî târih-i tahsîsinden î'tibâren nâ'ib-i 'â'id hariç ve sâ'ikın mâl sandukına irâd kayd olunmak üzere kazâ-ı mezkûr niyâbeti için sâlefü'-l-mikdâr ma'âşın meşîhat-ı müşârüleyhâya beyân ve hikâye olunmağın oaraca dahi icâbının icrâsına himmet buyurılması siyâkında şukka

Fi 14 Zilhicce sene [1]293 (31 Aralık 1876)

Hk. 122

Bu dahi

İşkodra Sancağı'nda vâki' Meriditâ nâhiyesi ahâlisini tahrîk ve iğfâl maksadıyla gelmiş olan üç nefer Karadağlıyı hânesine kabûl ile Meriditâ rü'esâsından Kıptan Kola'nın hânesine getirub ahâli-i merkûmeyi Karadağlılar ile muhârib olan kave-i 'askeriye devlet-i 'aliyyeye mu'âvenetden men' için lâzım gelen vesa'it ve vesa'ilin müzâkeresinde bulunduğı ve bu mukâbeledede Karadağlılardan akçe almış olduğu ikrârıyla tahakkuk iden nâhiye-i merkûmeye tâbi' Feşket karyeli Marfekuni nâm şahsın kânun-ı cezâ'nın ellinci maddesi hükmüne tevfikân i'dâmı husûsına vârid olan 28 Ramazân sene 94 târihli ve yetmiş sekiz numrolı tahrîrât ile dîvân-ı temyîzden menzîl komisyon mahsûs mazbatası ve istizâkînâme ve ol-babada 'adliye nezâret-i celîlesinin muhâkeme-i temyîz cezâ' dâ'iresinden 27 Ca sene 942 târihli ve dört yüz doksan beş numrosı ile merkûmen virilen mazbata üzerine bi'lâ-istizân irâde-i sene-i cenâb-ı pâdişâhî müte'allik buyırulub iktizâ iden fermân-ı 'ali bi't-takdîr leffen tesyîr kılınmış olmağın infâz hükm-ı celîline himmet buyurılmaları siyâkında şukka

Fi 24 Muharrem sene [1]294 (8 Şubat 1877)

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Osmanlı Devleti, kuruluşuyla beraber kendine has sistemler ve teşkilatlar oluşturarak varlığını sürdürmüştür. Ancak XIX. yüzyılda, köklü bazı değişiklikler yapmıştır. Özellikle Sultan III. Selim dönemiyle başlayan ilk ciddi yenilikler, Sultan II. Mahmud döneminde devam ederek Tanzimat Fermanı ve Meşrutiyet dönemlerinde büyük değişikliklerin yaşanmasına sebep olmuştur. Bu dönemde yani XIX. yüzyılda adli, ekonomi, idari, kültürel ve sosyal alanlarda birçok değişim yaşanmıştır. Taşra teşkilatındaki büyük değişimlerin yanı sıra XIX. yüzyılda, merkezdeki en büyük değişimlerden birisi de Divan-ı Hümayun'un önemini kaybetmesidir. Bunun yerine Sadaret makamı önem kazanarak devlet işleri buraya yani Bab-ı Ali denilen yere taşınmıştır. Sadaret makamı her türlü devlet işlerinin görüşülüp karara bağlandığı siyasi, adli ve idari bir merci haline gelmiştir. Halkın bütün istek ve şikâyetleri buraya taşınarak çözüme kavuşmaktaydı.

Osmanlı Devleti'nin en XIX. yüzyılda yaptığı en önemli yeniliklerden birisi de taşrada oluşturulan vilayet nizamnamesidir. Bu sistemle Osmanlı klasik eyalet sisteminden vilayet sistemine geçilmiştir. Yeni oluşturulan sistemle bazı eski eyalet merkezleri önemini korurken bazı eyalet merkezleri de yeni vilayetlerin merkezi olmuştur. Ayrıca bu sistemde eski birçok eyalet bölünerek yeni vilayetler teşkil edilirken; bazı eyaletlerde birleştirilerek tek vilayet merkezine bağlandı. Bu yeni nizamnamede Rumeli eyaleti de bölünerek birçok vilayet teşkil edildi. Bu vilayetlerden birisi de İşkodra Vilayeti'dir. XIX. yüzyılın ikinci yarısında oluşturulan bu yeni sistemde vilayetlerin başına bilgili ve liyakatli valiler atanarak yönetim alanındaki eksiklikler giderilmeye çalışıldı. İşin ehli valiler geniş yetkilerle atanarak bazı şikâyetler merkeze taşınmadan yerel mahkemelerde çözüme kavuşturulması bu yeni sistemin bir diğer amacıdır.

Osmanlı Devleti'nde XIX. yüzyılda adliyede yaşanan en büyük değişimlerden biri olan Divan-ı Hümayun'un önemini kaybetmesinden dolayı yeni kurulan Divan-ı Ahkâm-ı Adliye'dir. Tanzimat döneminde kurulan ve Osmanlı Devleti'nin bir üst mahkemesi görevi gören temyiz mahkemesi olması nedeniyle bu dönemde taşrada yaşanan usulsüzlükler ve haksızlıklar hakkaniyet ölçüsünde çözüme kavuşturulmuştur. Sosyal, ekonomik ve ticari faaliyetlerin artması ve mahkemelere

artan şikâyet başvuruları nedeniyle yeni teşkil edilen bu mahkeme sayesinde davaları hızlı bir şekilde netice bulmuştur.

Osmanlıların XIX. yüzyıldaki değişimin en iyi yansımalarından biri olan Ayniyat defterleri, Osmanlı Devleti'nin Balkanlardaki siyasi, idari, ekonomik, adli ve sosyal düzeni ile alakalı bilgi veren en önemli kaynaklardandır. Bu tez çalışmasına konu olan 839 Numaralı İşkodra eyaletine ait Ayniyat defteri de bu örneklerden biridir. Bu defterde, günümüzde Arnavutluk sınırlar içerisinde yer alan İşkodra Eyaleti'ne bağlı sancak, kaza, nahiye, kasaba ve köy şeklinde teşkilatlanmış idari birimlere ait idari, adli, ekonomik ve sosyal düzeni ve devlet ile taşra arasındaki ilişkileri hakkında geniş malumat elde edilmiştir.

İncelemeye konu olan, toplam 68 sayfadan oluşan ve 122 hükmün yer aldığı bu defterde, İşkodra'dan merkeze gönderilen şikâyetlerin çözüldüğü hükümler yer almaktadır. Bu şikâyetlerin ihtiva ettiği konular ise şöyledir; cinayet davaları, vergi konuları, devlet memurlarının maaşları, borç konuları (alacak-verecek konuları), devlet binalarının inşası, miras ile ilgili konular, arazi mevzuları, bağ ve bahçe konuları, tarla meseleleri, emlak, zimmet ve tayin konularının yerel mahkemede çözülememesi nedeniyle bir temyiz mahkemesi hüviyeti taşıyan Divan-ı Ahkâm-ı Adliye'de çözüme kavuşturulmasını içermektedir.

Defterdeki dava konuları ve sayıları şöyledir; zararlı cemiyetlerin oluşması ve asilerin faaliyetleri 5 hüküm; rüşvet, evrakta sahtecilik ve iftira konuları 5 hüküm; askerlik ile ilgili konularda 2 hüküm; hükümet konağının yeri, kirası, yapımı ve tadilat konuları 7 hükümdür. Devlet memurunun tayini ve maaşı mevzuları 9 hüküm; kürek cezası 1, suçlu tahliyesi 2 hüküm; silah çekme, tehdit, yol kesme ve adam yaralama 14 hüküm; hırsızlık 7 hükümdür. Fuhuş ve kan davası 4 hüküm; arazi konuları ve sınır anlaşmazlığı konuları 3 hüküm; ecnebilere barut ve fişek satmak 1 hükümdür. Defterde en çok suç yani yaklaşık yüzde elli davayı içeren suç ise adam öldürme suçu ve cezaları ile alakalıdır. Bu da 59 hükümden müteşekkildir.

Defterdeki hükümler 28 Haziran 1866 tarihinden başlayarak 18 Ocak 1877 tarihine kadar yaklaşık on bir senenin hükümlerini kapsamaktadır. Özelde on senelik İşkodra Eyâleti'ne ait sosyal, kültürel, ekonomik ve idari bilgiler verdiği gibi genelde

de Osmanlı Devleti'nin Balkan coğrafyası hakkında geniş bilgiler vermektedir. Buradan hareketle, incelenen bu defterde, İşkodra Eyaleti'nin sosyal düzeni ilgilendiren bazı konularla alakalı bilgileri içeren tezkirelerde mevcuttur. İşkodra bölgesinde bazı insanların bağ, bahçe ve diğer mallarının zorla alındığı ve bu konuda alınması gereken tedbirler hakkında da malumat elde edilmektedir. Bu konuda alınan tedbirlere bakıldığında ise devletin hakkaniyet ve adalet ölçüsünde hareket ettiği ve padişahın iradesini net bir şekilde ortaya koyduğu görülmektedir. Yine bazı vatandaşlardan ziyade paranın alındığı hükümlerde devletin vatandaşının hakkını gözettiğini ve buna uygun olarak hüküm verdiği anlaşılmaktadır.

KAYNAKÇA

Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA), Bab-ı Ali Evrâk Odası (BEO), Ayniyat Defteri (839 Numara).

AFYONCU, Erhan, “Defterhane”, *DİA*, C 9, TDV Yay., İstanbul 1994, ss. 100-104.

AFYONCU, Erhan, *Osmanlı Devlet Teşkilatında Defterhane-i Amire (XVI-XVIII. Yüzyıllar)*, Türk Tarih Kurumu, Ankara 2014.

AKARCALI, Ahmet Atilla Can, *II. Abdülhamid Döneminde İşkodra Vilâyeti’nde Eğitim ve Eğitim Kurumları (1876- 1909)*, (Yüksek Lisans Tezi) Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale 2018.

AKSAKAL, Hatice, *833 Numaralı Erzurum ve Van Ayniyat Defteri’nin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi (13 Mart 1878- 9 Ekim 1879)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Erzurum 2020.

AKTAŞ, Necati, “Ayniyat Defteri”, *DİA*, C 4, TDV Yay., İstanbul 1991, ss. 277-278.

AKYÜZ, Jülide, *İşkodra (İskenderiye) Sancağı*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 1998.

ATABAY, Ahmet Murat, *Sicill-i Ahvâl Defterine Göre Osmanlı Bürokrasisinde Görev Yapan İşkodralı Devlet Memeurları*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siirt 2022.

AYDIN, Mithat, “Arnavutluğun Osmanlı Devleti’nden Kopuşu Sorunu (1912-1913)”, *Belgi Dergisi*, C 2, S 17, 2019, ss. 1094-1128.

BABALIK, Abdulkâdir, *830 Numaralı Erzurum Ayniyat Defteri’nin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Erzurum 2020.

BARDHÎ, Ali, *Müfettiş Davut Boriçi'nin Günlüğünde (1870-1877 Eğitim), İşkodra Vilâyeti'nde Eğitim*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2009.

BAŞ, İbrahim, “Osmanlı’dan Günümüze Türkiye’de Arşivlerin Oluşumu ve Türk Arşivlerinde Araştırma Hizmetleri”, *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Târihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, S 64, (Bahar) 2019, ss. 39-68.

BİLGE, Mustafa, “Arnavutluk”, *DİA*, C 3, TDV Yay., İstanbul 1991, ss. 383-390.

DURU, Mustafa, “Osmanlı Arşiv Belgelerine Göre Arnavutluk’ta 1847 Toskalık İsyanı ve Osmanlı Devleti’nin Müdahalesi”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C 3, S. 69, 2020, ss. 312-336.

ERBAŞ, Ali, *II. Mahmud Döneminde İşkodralı Mustafâ Pâşâ İsyanı*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul 2022.

ERKEN, İlkay, *İşkodra Vilâyetinin İdari ve Sosyal Yapısı (1876-1912)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun 2014.

EYİCİL, Ahmet – KEKİL, Süleymân - “1830- 1835 İşkodra İsyanının Rumeli’ye Etkisi”, *BELLEK Uluslararası Târih ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, C 3, S 2, ss. 160-176.

GENÇOĞLU, Mustafâ, “İşkodra Vilâyeti’nin İdari Taksimatı ve Yapısı (1867/1868-1908)” *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C 13, S 3, (Eylül 2015), ss. 259-290.

GÖKMEN, Ertan, “Ayniyat Defterlerinin Osmanlı Sosyo- Ekonomik Târihi İçin Önemi, Bir Numaralı Anadolu Adi Ayniyat Defteri Örneği”, *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C 16, S 4, (Aralık 2018), ss. 443-478.

GÖYÜNÇ, Nejat, “Defter”, *DİA*, C 9, TDV Yay., İstanbul 1994, ss. 88-89.

İNALCIK, Halil, *Hicri 835 Tarihli Sûret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, baskı 2, Ankara 1987.

İNBAŞI, Mehmet, “Avlonya Sancağı ve Yönetimi (1750-1800), *Osmanlı Mirası Araştırmaları Dergisi*, C 6, S 14, (Mart) 2014, ss. 133-144.

İşkodra Savunması ve Hasan Rıza Paşa, Genelkurmay Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Türk Asker Büyükleri ve Zaferleri Serisi, Ankara 1986.

JATA, Mimoza, *Balkan Savaşlarında İşkodra Vilâyeti (1912-1913)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2014.

KAYTAN, Gizem, *Balkan Savaşları'nda İşkodra Müdâfaası*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne 2018.

KIEL, Machiel, “İşkodra”, *DİA*, C 23, TDV Yay., İstanbul 2001, ss. 433-434.

KÖSEOĞLU, Hamdi, *İşkodra Savunması ve Hasan Rıza Pâşâ*, ATASE Yay., Ankara 1986.

KÖSTÜKLÜ, Nuri, “Balkan Savaşı Öncesinde İşkodra ve Kosova Vilâyetlerinin Durumuna Dair Çetine Sefiri Alfred Rüstm Bey'in Bir Raporu” *Arşiv Belgelerinde Kosova ve Osmanlı Devleti Sempozyumu*, Kosova Arşivleri Müdürlüğü, Kosova 2009, ss. 41-56.

KUL, Eyüp, “İskenderiye ve Avlonya Sancağı'nda Alınan Askeri Tedbirler (1705-1710)” *Sosyal ve Liberal Bilimlerde Yeni Yönelimler*, (editörler: Hasan Babacan vd.) Bizim Büro Matbaa, C 3, Ankara 2016, ss. 897-908.

KÜTÜKOĞLU, Mübahat S., “Defterdar”, *DİA*, C 9, TDV Yay., İstanbul 1994, ss. 94-96.

KÜTÜKOĞLU, Mübahat S., “Tezkire”, *DİA*, C 41, İstanbul 2012, ss. 73-74.

MOLLA, Ervis, *İşkodra Kültür Coğrafyası*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale 2019.

MUTAF, Abdülmecit, “Osmanlı Arşivindeki Ayniyat Defterleri”, *Osmanlı Târihi Araştırmaları ve Uygulama Merkezi Dergisi (OTAM)*, S 7, Ankara 1996, ss. 385-395.

ÖZTEKİN, Yusuf, *XIX. Yüzyılda İşkodra Gölü ve Boyana Nehri (Siyasi, Ekonomik ve Uluslararası Hukûki Durumu)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ordu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ordu 2014.

ÖZTÜRK, Yücel, “Osmanlı Balkanı: Tarihi Süreçte Rumeli Beylerbeyliği’nin Kuruluş ve Gelişimi” *Türk Tarihinde Balkanlar*, (editörler: Zeynep İskefiyeli vd.), Sakarya Üniversitesi, Balkan Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yay., Sakarya 2013, s. 225-258.

PAMUK, Bilgehan, “XV. Yüzyılda Osmanlı Devleti- Arnavutluk İlişkileri”, *Yeni Türkiye* 66, Ankara 2015, ss. 659-668.

Rumeli Eyaleti (1514-1550) Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yay. Osmanlı Yer Adları: I (Yayına hazırlayanlar: Ahmet Özkılınç vd.), Ankara 2013.

ŞAHİN, İlhan, “Sancak”, *DİA*, C 36, TDV Yay., İstanbul 2009, ss. 97-99.

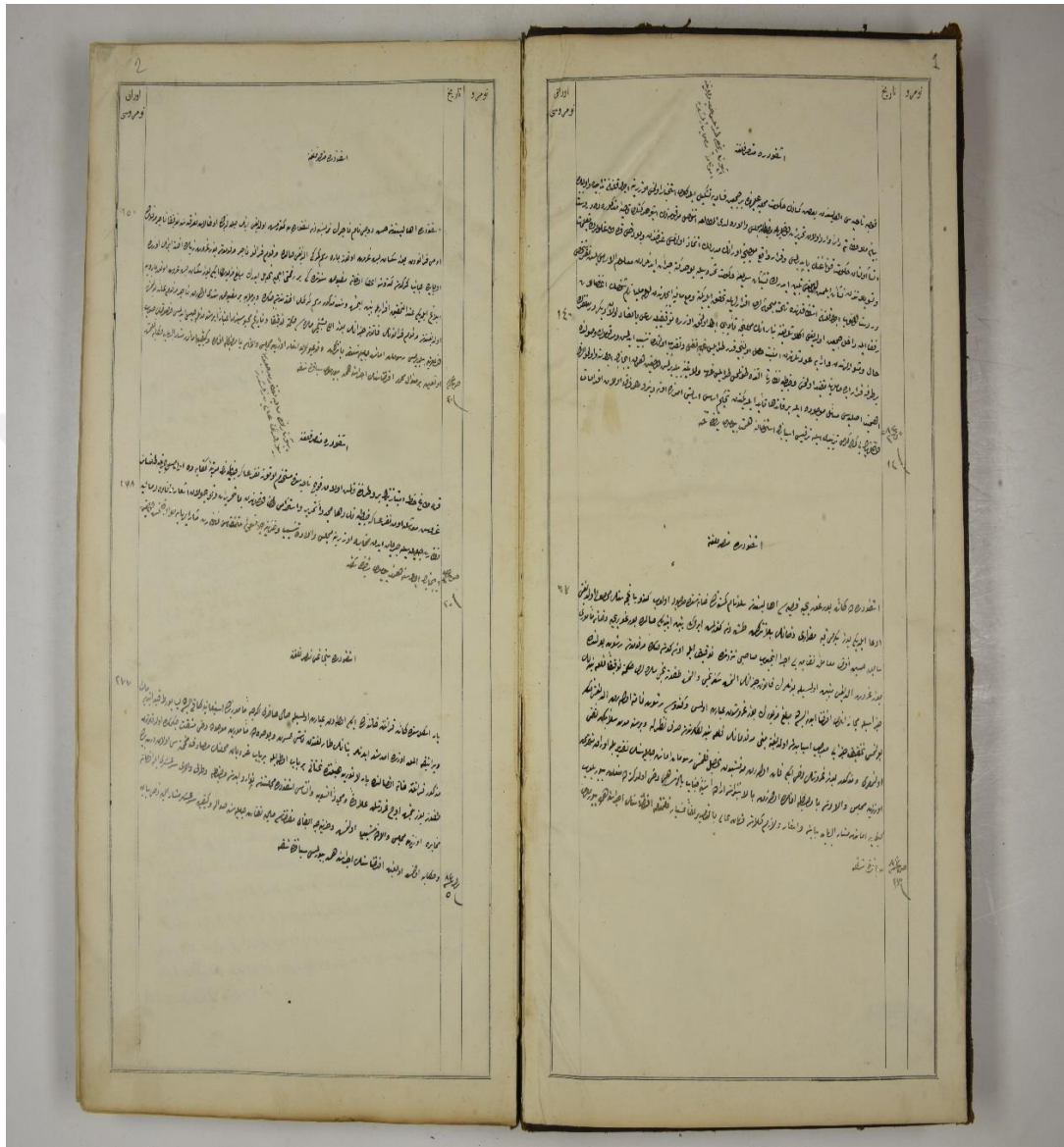
TURAN, Namık Sinan, “Seyahatname’den Yansıdığı Biçimiyle 17. Yüzyıl Arnavutluk Şehirlerinde Kimlik Kültür ve Toplumsal Yapılar”, *Sosyoloji Konferansları*, no.51, (2015), ss. 83-106.

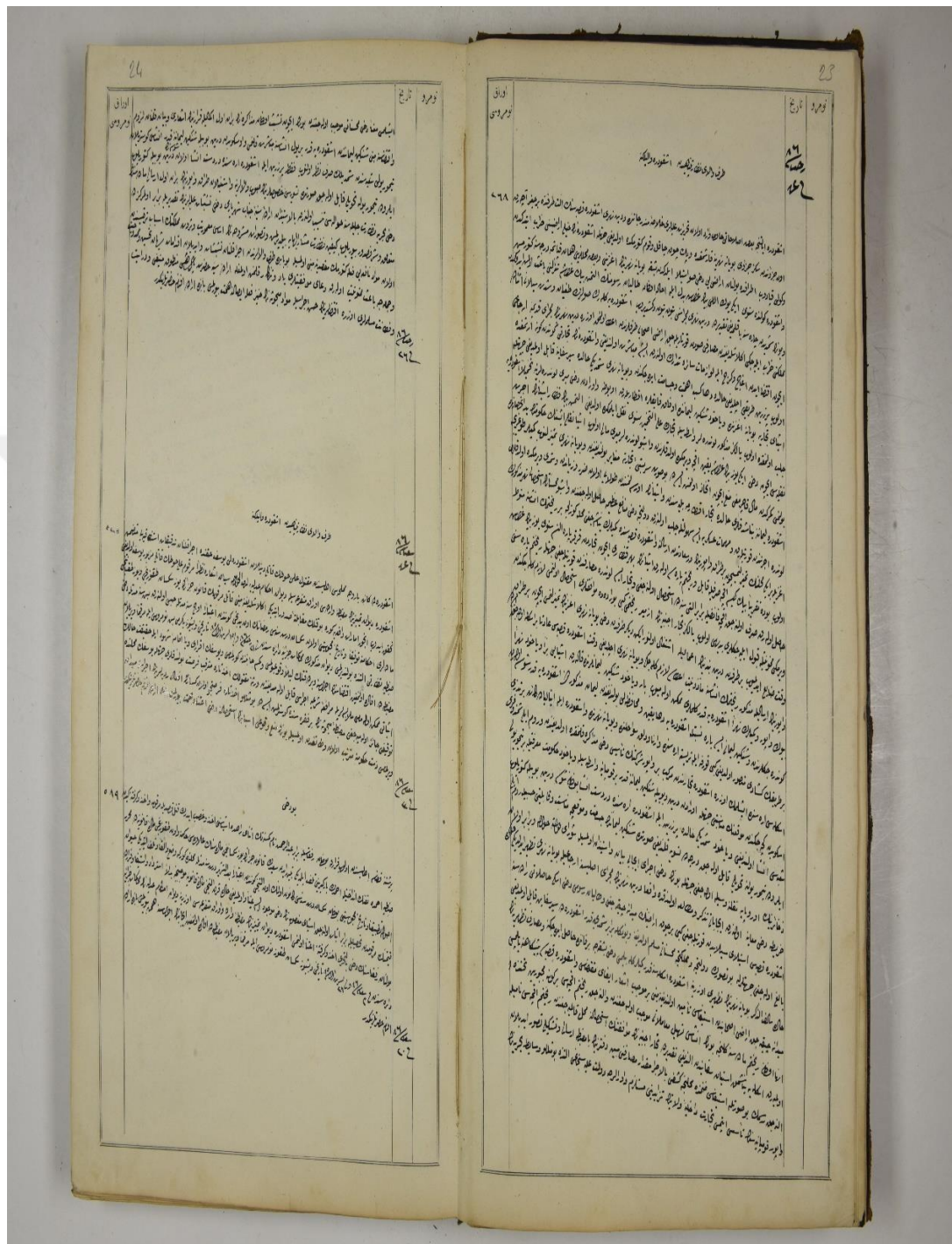
TRUÇİ, Leonard, *Arnavutluk’ta Dîn Eğitimi ve İşkodra Mesresesi Örneği*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa 2019.

TÜRE İskender - KAYNAR Sâlim (Yayına hazırlayan), *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, Osmanlı Arşivi Dâ’ire Başkanlığı Yay., İstanbul 2017.

EKLER

EK 1: BOA, BEOAYN.d...839, s.1-2.

EK 3: 839 Numaralı Ayniyat Defteri’nde geçen köy isimleri ve bağlı oldukları nahiye, kaza ve sancakları gösterir tablodur.

KARYE/ MAHALLE	NAHİYE	KAZA	SANCAK
Ėardiye	Peklin	Kavaya	İşkodra
Balgayan / şalışı	Peklin	İlbasân	İşkodra
Câmi‘-i şer‘îf	Tiran		İşkodra
Salbağan	Kuvâye		İşkodra
Cedîd	Tiran		İşkodra
Varzi	Mat / Dırac		İşkodra
İstizâ	Beriz	Tiran	İşkodra
Mirfot	Karanya		İşkodra
Peraş-ı zir	İşbozı		İşkodra
Mirkota	Karanya		İşkodra
Girit	Kavaya	Poka	İşkodra
Goban	Meriditâ		İşkodra
Mes	İşkodra	İşkodra	İşkodra
Paruce	şale	İşkodra	İşkodra
Levlak	Peklin		İşkodra
Karabe	Zadrime	Leş	İşkodra
Vaiç	Zadrime	Leş	İşkodra
Taşat	Zadrime	Leş	İşkodra
Ėarleka Kâdir	Zadrime	Leş	İşkodra
Nateşad	Zadrime		İşkodra
Üsteros	Ferani	İşkodra	İşkodra
Kamza		Tiran	İşkodra
Dinluş / Toka		PodĖorice	İşkodra
Zavice		Bar	İşkodra
Milay / Dele		Poka	İşkodra
Tepe			İşkodra
Dırac		Kavaya	İşkodra
Babrul		Tiran	İşkodra
Kalus Darsiya		Mat / Dırac	İşkodra
Viyaz			İşkodra
Süleymân Pâşâ		Tiran	İşkodra
Mures		Tiran	İşkodra
Kurac / Ambinâsı		Akçahisar / Tiran	İşkodra
Baroza		Üşküb	İşkodra
Bıçak		Baran	İşkodra

EK 4: Hasan Rıza Paşa

(İşkodra Savunması ve Hasan Rıza Paşa, Genelkurmay Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Türk Asker Büyükleri ve Zaferleri Serisi, Ankara 1986)

ÖZGEÇMİŞ

